Gemeente Mook en Middelaar

JAARSTUKKEN 2022

Versie raad 15 juni 2023

Raadhuisplein 6 - Postbus 200 - 6585 ZK Mook - (024) 696 9111
gemeente@mookenmiddelaar.nl - www.mookenmiddelaar.nl

GEMEENTE MOOK EN MIDDELAAR
JAARSTUKKEN 2022

Inhoudsopgave

ALGEMEEN 5

1.1. Voorwoord 6
1.2. Leeswijzer 7
1.3. Financieel overzicht 9
1.4. Kerngegevens 13
1.5. Afkortingen 15

JAARSTUKKEN 16

2.1. Jaarverslag 17

Programmaverantwoording 18
2.1.1. Programma Besturen 19
2.1.2. Programma Beschermen 23
2.1.3. Programma Verplaatsen 26
2.1.4. Programma Werken 31
2.1.5. Programma Leren 35
2.1.6. Programma Recreëren 39
2.1.7. Programma Samenleven en zorgen 42
2.1.8. Programma Gezond leven 48
2.1.9. Programma Wonen 52
2.1.10. Overzicht van de algemene dekkingsmiddelen 56
2.1.11. Overzicht van de kosten van overhead 58
2.1.12. Bedrag voor de heffing van de vennootschapsbelasting 59
2.1.13. Bedrag voor onvoorzien 60

Paragrafen 61
2.1.14. Paragraaf Lokale heffingen 62
2.1.15. Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing 69
2.1.16. Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen 78
2.1.17. Paragraaf Financiering 83
2.1.18. Paragraaf Bedrijfsvoering 88
2.1.19. Paragraaf Verbonden partijen 91
2.1.20. Paragraaf Grondbeleid 107
2.1.21. Paragraaf Informatieveiligheid 110
2.1.22. Paragraaf Verduurzamen 111

2.2. Jaarrekening 113

Balans en overzicht van baten en lasten 114
2.2.1. Balans 115
2.2.2. Overzicht van baten en lasten 118

Toelichting 123
2.2.3. Grondslagen 124
2.2.4. Toelichting op de balans 128
2.2.5. Toelichting op het overzicht van baten en lasten 137

Overig 151
2.2.6. Single information Single audit (SiSa) 152
2.2.7. Overzicht van baten en lasten per taakveld 173

VASTSTELLINGSBESLUIT 176

3.1. Vaststellingsbesluit 177

BIJLAGEN 178

4.1. Bijlage Algemene Uitkering 179
4.2. Bijlage Beleidsindicatoren 182
4.3. Bijlage Begrippenlijst 189
4.4. Bijlage Controleverklaring 193

ALGEMEEN

1.1. Voorwoord

Voor u liggen het jaarverslag en de jaarrekening 2022 van de gemeente Mook en Middelaar. Deze jaarstukken zijn voor uw raad het instrument voor de controle op de uitvoering van het voorgenomen beleid en voor het college het instrument om verantwoording af te leggen over het gevoerde beleid. De jaarrekening volgt om die reden het stramien van de Programmabegroting 2022.

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) en de jaarrekening (balans en exploitatieoverzichten).

Het jaar 2022 was vooral het jaar van de gemeenteraadsverkiezingen. Tegen de landelijke trend in leidde de verkiezingsuitslag in onze gemeente niet tot verdere fragmentatie; er werden kandidaten verbonden aan vier politieke partijen gekozen (in 2018: vijf). Na de verkiezingen in maart 2022 trad in mei een nieuw college van burgemeester en wethouders (b&w) aan, met daarin drie nieuwe wethouders.

Het college van b&w stelde kort na zijn start een 'Beleidsprogramma 22-26' op, dat voor het zomerreces aan uw raad gezonden is. In dat beleidsprogramma zijn prioriteiten voor de lopende bestuursperiode bepaald en worden middelen gealloceerd. Er wordt de ambitie uitgesproken in deze collegeperiode enkele grote reeds voorbereide projecten te realiseren. Daar waar dat gewenst en verantwoord is, wordt extra geïnvesteerd in de omvang van de ambtelijke organisatie. In de toelichtingen op de programma's geven wij een toelichting op de onderdelen uit het beleidsprogramma.

Nieuwe programmastructuur
In de Programmabegroting 2023 is besloten tot invoering van een nieuwe, vereenvoudigde, programmastructuur. In de Programmabegroting 2022, waarover in deze Jaarstukken 2022 verantwoording afgelegd wordt, zijn de ambities en verwachtingen verwoord van de (vorige) gemeenteraad en het vorige college van b&w conform de toen geldende programmastructuur (en het toen geldende collegeprogramma).

Het huidige college van b&w heeft getracht in de verslaglegging zo veel als mogelijk te verwijzen naar de ambities en verwachtingen zoals die in de vorige bestuursperiode zijn vastgesteld; daar waar dit de leesbaarheid en/of volledigheid bevordert is op onderdelen de vrijheid genomen de verantwoording ook buiten de vorige programmastructuur in te richten.

Financieel resultaat
Het jaar 2022 sluit met een voordelig rekeningresultaat van € 1.893k. Van het resultaat wordt voorgesteld om € 515k over te hevelen naar de exploitatie van 2023 voor specifieke budgetten, voor de toevoeging aan de (nieuwe) voorziening voor wachtgeldverplichtingen en voor de toevoeging aan de bestemmingsreserve Vluchtelingen en statushouders. Het restant van € 1.378k wordt toegevoegd aan de Vrij Besteedbare Reserve. Dat is € 1.084k voordeliger dan het geraamde begrotingsoverschot van € 294k op grond van de Zomer- en Eindejaarsrapportage 2022. De bestemming van het resultaat is verder toegelicht in het raadsvoorstel dat bij deze Jaarstukken 2022 hoort.

Het college bedankt iedereen die aan de totstandkoming van dit jaarverslag en deze jaarrekening heeft meegewerkt.

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De secretaris,
drs. W. Mariman

De burgemeester,
mr. drs. W. Gradisen

1.2. Leeswijzer

Wettelijk kader
Geen, de leeswijzer is facultatief.

Wijzigingen
Er zijn geen grote inhoudelijke wijzigingen doorgevoerd in de (structuur van de) Jaarstukken 2022 ten opzichte van de Jaarstukken 2021 behoudens een meer uitgebreidere toelichting in onderdeel 1.3.

Leeswijzer
De jaarstukken bestaan uit vier hoofdstukken:

1. Algemeen
Hier vindt u de algemene gegevens zoals deze leeswijzer, de kerngegevens en een lijst van afkortingen. Ook vindt u hier een (financiële) samenvatting.

2. Jaarstukken
Dit hoofdstuk is wettelijk verplicht en valt uiteen in twee onderdelen:
- onderdeel 2.1 Jaarverslag, met de beleidsmatige programmateksten (stand van zaken, inclusief beleidsindicatoren) en de paragrafen. De paragrafen behandelen een specifiek onderwerp.
- onderdeel 2.2. Jaarrekening, met de balans (overzicht van bezittingen, schulden en eigen vermogen) en het overzicht van baten en lasten (exploitatieoverzicht). Tevens is in dit onderdeel de toelichting op de balans en de toelichting op het overzicht van baten en lasten vermeld conform de wettelijke voorschriften.

3. Vaststellingsbesluit
Hierin wordt aangegeven dat de Jaarstukken 2022 zijn vastgesteld. Na besluitvorming door de raad wordt dit onderdeel voorzien van handtekeningen.

4. Bijlagen
De bijlagen bevatten overzichten die niet wettelijk verplicht zijn, maar wel inzicht kunnen geven in bepaalde onderdelen van de Jaarstukken. De controleverklaring van de accountant wordt altijd separaat verstrekt.

Weergave bedragen
Als uitgangspunt worden alle lasten positief (debet) weergegeven en alle baten negatief (credit). Soms wordt er voor de duidelijkheid een letter V of N toegevoegd, waarbij V staat voor Voordelig (baten) en N staat voor Nadelig (lasten).

Afrondingsverschillen
Omdat de 'Jaarstukken 2022' automatisch in duizenden euro's (x € 1.000) worden opgesteld, kan het voorkomen dat in de tellingen rekenkundige afrondingsverschillen ontstaan.
Voorbeeld € 1.700 + € 600 = € 2.300. In duizendtallen wordt het dan: 2 + 1 = 2 (en dus geen 3).

Verkiezingen / nieuw college
Als gevolg van de verkiezingen in maart 2022 is een nieuw college geïnstalleerd. Aan het begin van elk programma zijn de huidige portefeuillehouders vermeld van het desbetreffende programma.

Beleidsindicatoren
De beleidsindicatoren zijn overeenkomstig de laatst geldende 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. Dit betreft een ministeriële regeling waarin voorgeschreven is welke beleidsindicatoren minimaal vermeld moeten worden en wie de wettelijke bronhouder is van een beleidsindicator. Een gemeente is wettelijk verplicht om de gerealiseerde gegevens van deze bronhouders te vermelden.

Als de gegevens bij de Jaarstukken (nog) niet beschikbaar zijn gesteld, wordt dit aangeduid met 'N/b' (Gegevens niet beschikbaar) en worden, indien aanwezig, gemeentelijke gegevens verstrekt.

Daarnaast worden enkele beleidsindicatoren niet jaarlijks maar periodiek bijgewerkt door de bronhouders, bijvoorbeeld de periodieke onderzoeken van Verwey Jonker Instituut.
Informatie van de bronhouder wordt ontsloten middels de website 'waarstaatjegemeente.nl', waarbij voor dit doel een afzonderlijke tegel 'Besluit Begroting en Verantwoording' is toegevoegd. Op deze website wordt ook informatie verstrekt met betrekking tot eventuele wijzigingen van de beleidsindicatoren. Daar waar wijzigingen zijn doorgevoerd, is dit vermeld bij de desbetreffende indicator in de diverse programma's.

De peildatum van de vermelde gegevens is 15 mei 2023. Gegevens van voorgaande jaren kunnen sporadisch afwijken ten opzichte van de vermelde gegevens in vorige jaarstukken.
Een meerjarenverloop van de beleidsindicatoren is vermeld in bijlage 4.2 van deze Jaarstukken 2022.

Rechtmatigheidsanalyse
Elk programma sluit af met een rechtmatigheidsanalyse, waarbij wordt aangegeven of een verschil in de lasten wel of niet (financieel) rechtmatig is en of een overschrijding wel of niet meetelt in het oordeel van de accountant. Een onrechtmatigheid wordt ingedeeld in een van de zeven rubrieken die zijn vermeld in de Kadernota Rechtmatigheid. Deze nota is uitgebracht door de commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). De commissie BBV is een landelijke commissie met als taak het zorgdragen voor een eenduidige uitvoering en toepassing van het BBV.

1.3. Financieel overzicht

Financieel saldo
In 2020 en 2021 zijn resultaten gerealiseerd van respectievelijk € 52k en € 1.873k voordelig.
Het jaar 2022 sluit met een positief rekeningsaldo van € 1.893k. Dit is exclusief de nagekomen voorgestelde budgetoverhevelingen (zie hiervoor het raadsvoorstel).
In onderstaand overzicht wordt de ontwikkeling van het rekeningresultaat 2022 aan de hand van de bestuursrapportages en overige raadsbesluiten weergegeven.

bedragen x € 1.000

Ontwikkeling rekeningresultaat 2022	Resultaat baten en lasten	Mutaties reserves	Resultaat jaarrekening
Primitieve begroting 2022	98 N	247 V	150 V
1e Begrotingswijziging (dekkingsplan)	114 V	0 N	114 V
Saldo begroting	16 V	247 V	264 V
Besluitvorming Jaarstukken 2021 (budgetoverheveling naar 2022)	741 N	741 V	0 N
Zomerrapportage 2022 (1e hj)	171 V	0 N	171 V
Eindejaarsrapportage 2022 (2e hj)	737 V	690 N	47 V
Overige tussentijdse begrotingswijzigingen	338 N	150 V	188 N
Subtotaal	154 N	448 V	294 V
Effecten bij het opmaken van de jaarrekening 2022	1.894 V	294 N	1.599 V
Eindsaldi Jaarrekening 2022	**1.740 V**	**154 V**	**1.893 V**

Verschillenanalyse op hoofdlijnen	*bedragen x € 1.000*
Bruto saldo Jaarstukken 2022	1.893 V
Reeds geraamd resultaat 2022 (begroting)	294 V
Te verklaren verschil voor budgetoverhevelingen	1.599 V
Af: Budgetoverhevelingen en reserveringen (zie raadsvoorstel)	515 V
Te verklaren verschil na budgetoverhevelingen	1.084 V

Structurele verschillen

-

Incidentele verschillen

Meer ontvangen uitkering gemeentefonds (realisatie op basis van decembercirculaire 2022 ten opzichte van raming op basis van meicirculaire 2022)	640 V	
Taakmutatie energietoeslag (niet geraamd, compensatie via uitkering gemeentefonds)	190 N	
Uitkering gemeentefonds (netto)		*450 V*
SiSa-uitkering (niet geraamd nog te ontvangen normbedrag voor opvang vluchtelingen Oekraïne)	270 V	
Afwikkelingsverschillen voorgaande jaren (betreft met name meeropbrengst omgevingsvergunningen)	213 V	
Diverse programmaverschillen (netto onderuitputting budgetten)	150 V	
Opbrengst detachering voorgaande jaren (nagekomen baat)	104 V	

Meeropbrengsten dividend (raming op basis van brief Provincie, realisatie hoger)	96 V
Extra eenmalige financiële ondersteuning (EFO) aan personen die in aanmerking kwamen voor een energietoeslag (t.b.v. armoedebestrijding)	56 N
Vervallen stelpost belastingen (potentiële nieuwe belastingopbrengsten n.a.v. dekkingsplan voorgaande jaren)	50 N
Afwaardering Groesbeekseweg (pand is gesloopt, alleen grond aanwezig)	92 N
Verklaard verschil	1.084 V

Voor een nadere en meer gedetailleerde toelichting van het resultaat wordt verwezen naar de onderdelen 2.2.2. en 2.2.5. van deze jaarstukken.

Restant kredieten
Kredieten zijn in enig jaar óf nog lopend óf afgerond. Onderstaande kredieten voor investeringen zijn nog niet geheel gerealiseerd en nog lopend. De restantkredieten worden in beginsel doorgeschoven naar 2023 zodat op het desbetreffende krediet nog uitgaven gedaan kunnen worden.

bedragen x € 1.000

Omschrijving / toelichting	Restant krediet per 1-1-2022	Kredieten 2022	Realisatie in 2022	Restant krediet per 31-12-2022	Over naar 2023
• 2020: Nieuw-/verbouw gemeentehuis	2.000	0	0	2.000	2.000
• Revitalisering raadzaal	54	0	0	54	54
• Revitalisering De Lier *)	49	0	0	49	49
• 2020: Zonnepanelen	10	0	0	10	10
• 2020: Er zit muziek in Mook en Middelaar	320	-100	0	220	220
• 2020: Mobiliteitsplan 2020	54	0	0	54	54
• 2021: Mobiliteitsplan 2021	121	0	75	45	45
• Pleisterplaats N271 Plasmolen *)	94	0	0	94	94
Subsidie provincie	-60	0	0	-60	-60
Project afhankelijk van werkzaamheden provincie					
• Spoorbrug Heumensebaan *)	270	0	0	270	270
Subsidie provincie	-122	0	0	-122	-122
• Spoorbrug Heumensebaan *) gemeentedeel	35	0	0	35	35
Betreft verbreden spoorviaduct Heumensebaan, uitvoering in combinatie met verbeteren Maaslijn, naar verwachting medio 2025					
• Centruminrichting Mook *) **)	40	0	36	4	4
Subsidie provincie	-300	0	-300	0	0
Bijdrage derden	-13	0	0	-13	-13
Afronding project in 2023.					
• 2020: Openbare Verlichting					
- Masten	9	0	1	7	7
- Armaturen	12	0	1	10	10
Uitloop naar en afwikkeling in 2023					
• 2021: Openbare Verlichting					

Omschrijving / toelichting	Restant krediet per 1-1-2022	Kredieten 2022	Realisatie in 2022	Restant krediet per 31-12-2022	Over naar 2023
- Masten	19	0	0	19	19
- Armaturen	18	0	0	18	18
Uitloop naar en afwikkeling in 2023					
• 2021: Economische agenda 2021-2024	80	0	0	80	80
• 2021: Nieuw-/verbouw huisvesting Kandinsky	4.000	0	0	4.000	4.000
• Rioolkosten in krediet Centruminrichting Mook 2019: **)					
- Vervanging	282	0	0	282	282
- Milieumaatregelen	147	0	0	147	147
• 2020: Vervanging riool 20 jaar	17	0	0	17	17
• 2020: Vervanging riool 60 jaar	102	0	0	102	102
• 2021: Vervanging riool 60 jaar	36	0	6	31	31
• 2021: Riool milieumaatregelen 60 jaar	7	0	16	-9	-9
• 2021: Lob van Gennep	130	-130	0	0	0
• Kerkplein Middelaar *)	141	0	0	141	141
Herinrichting Kerkplein, inclusief woningbouw, is uitgesteld in verband met Lob van Gennep.					
• 2020: Masterplan Plasmolen / Proef Plasmolen	1.978	-269	5	1.704	1.704
Middels dekkingsplan Programmabegroting 2021: krediet vertraagd en kapitaallasten gehalveerd wegens bijdragen derden. Eigen kosten maximaal € 1 miljoen.					
• 2020: Implementatie Squit 20/20	54	0	38	16	16
• Hart van Mook: Herinrichting N271 **)	14	0	10	4	4
Betreft budget t.b.v. herinrichting Rijksweg en omgeving. Werkzaamheden afgerond. Financiële afwikkeling 1e helft 2023.					
• Herinrichting Rijksweg N271 Plasmolen **)	105	0	38	67	67
Subsidie provincie	-5	0	0	-5	-5
Betreft voorbereidingskosten herinrichting Rijksweg N271 te Plasmolen in samenhang met de aanleg van de pleisterplaats ter plaatse. Project afhankelijk van werkzaamheden provincie.					
• 2022: O.V. armaturen	0	19	0	19	19
• 2022: O.V. masten	0	18	0	18	18
• 2022: Ventilatie Adalbertschool	0	160	0	160	160
2022: Bijdrage rijk (SiSa)	0	-74	0	-74	-74

Omschrijving / toelichting	Restant krediet per 1-1-2022	Kredieten 2022	Realisatie in 2022	Restant krediet per 31-12-2022	Over naar 2023
• 2022: Lichtinstallatie Astrantia voetbalveld	0	23	0	23	23
• 2022: Project Maasheggen I (SiSa L5B)	0	633	20	613	613
2022: Bijdrage project Maasheggen	0	-337	-20	-318	-318
• 2022: Investering speeltoestellen	0	100	57	43	43
2022: Bijdrage derden	0	-100	-57	-43	-43
• 2022: Ecozone Molenhoek	0	100	53	47	47
• 2022: Speelvoorzieningen	0	39	29	10	10
• 2022: Vervanging riool	0	340	11	329	329
Totaal	**9.698**	**420**	**20**	**10.098**	**10.098**

*) De kapitaallasten van deze investeringen worden (deels) gedekt uit de reserve Kapitaallasten;
**) De kapitaallasten van deze investeringen worden geheel gedekt uit de reserve Afschrijvingen investeringsplan 2013-2016.

De volgende kredieten zijn in 2022 volledig afgerond. Hierop vinden geen uitgaven meer plaats.

bedragen x € 1.000

Omschrijving / toelichting	Restant krediet per 1-1-2022	Kredieten 2022	Realisatie in 2022	Restant krediet per 31-12-2022	Over naar 2023
• 2021: Natstrooier	45	7	52	0	0
• 2021: Strooier Eco Mini	19	13	32	0	0
• 2021: Sneeuwploeg	10	3	15	-2	0
• 2020: Vervanging speelvoorzieningen	20	0	20	0	0
• 2021: Vervanging speelvoorzieningen	38	0	38	0	0
Totaal	**132**	**23**	**156**	**-1**	**0**

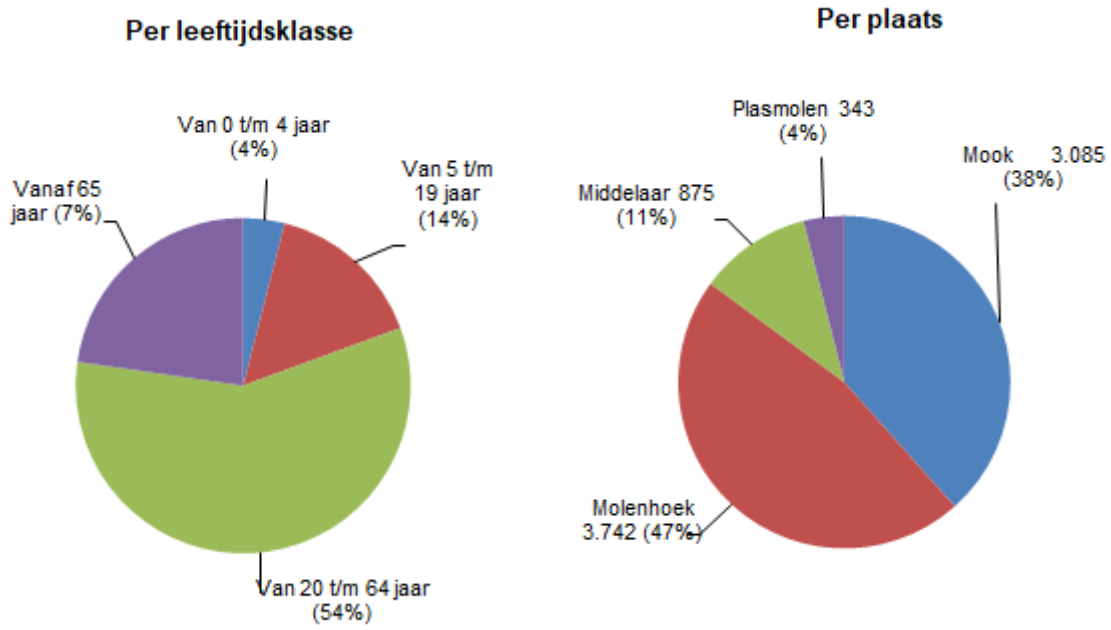
1.4. Kerngegevens

Werkelijk aantal inwoners per leeftijdsklasse

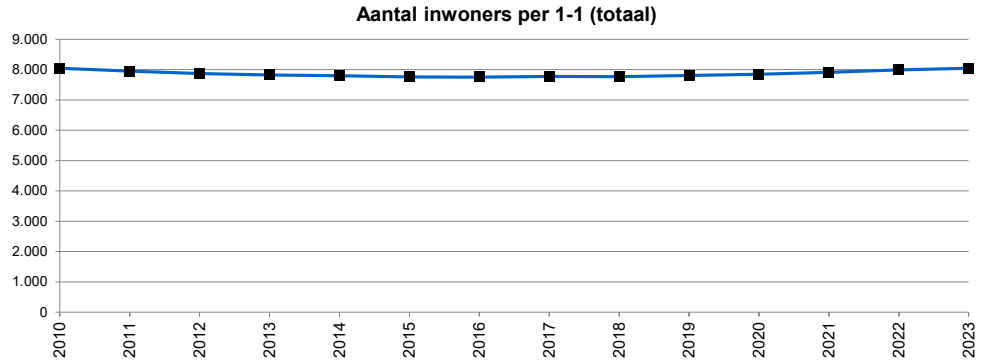
Leeftijdsklasse	Aantal 1-1-2020	Aantal 1-1-2021	Aantal 1-1-2022	Aantal 31-12-2022	%
van 0-4 jaar	259	275	278	299	4%
van 5-19 jaar	1.249	1.187	1.187	1.155	14%
van 20-64 jaar	4.216	4.282	4.328	4.333	54%
van 65 jaar en ouder	2.123	2.166	2.196	2.258	28%
Totaal	**7.847**	**7.910**	**7.989**	**8.045**	**100%**

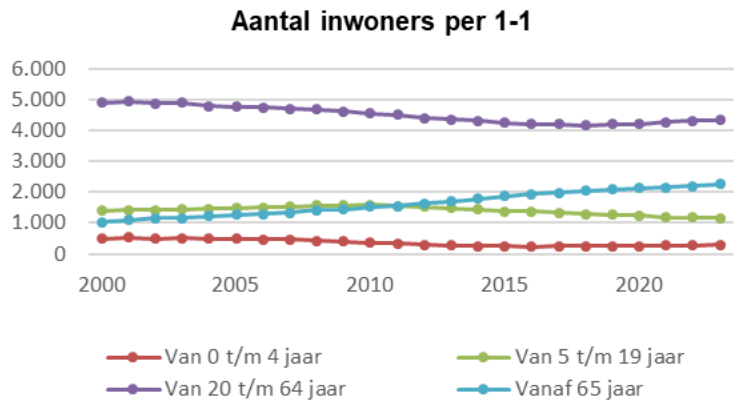
Bron: CBS Statline (1-1) en BRP Mook en Middelaar (31-12)

Aantal inwoners per 31 december 2022

Meerjarenverloop

Fysieke structuur

Omschrijving	Eenheid	Aantal 2022	Aantal 2021
Land:			
Oppervlakte land	hectare	1.739	1.739
Oppervlakte bebouwing kernen	hectare	47	46
Oppervlakte bebouwing buitengebied	hectare	9	9
Oppervlakte bebouwing totaal	hectare	56	55
Percentage bebouwing land	%	3,2%	3,2%
Woonruimten woonfunctie*)	aantal	3.680	3.667
Woonruimten UG**)	aantal	3.751	3.738
Water:			
Oppervlakte binnenwater	hectare	142	142
Oeverlengte	hectometer	261	261

*) Alleen woonfunctie, exclusief logiesfunctie en uitwonende studenten
**) Inclusief logiesfunctie en uitwonende studenten t.b.v. Uitkering Gemeentefonds

Bron: Verzamelstaat uitkering gemeentefonds specificatie nummer 2022-09 (per februari 2023)

1.5. Afkortingen

Afkorting	Voluit
ARN	Afvalverwerking Regio Nijmegen
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen 2004
BGO	Budgetoverheveling
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BRP	Basisregistratie personen
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
FIDO	Financiering Decentrale Overheden
GFT	Groente-, Fruit- en Tuinafval
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IRVN	ICT Rijk van Nijmegen
MARN	Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen
MGR	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (regio Rijk van Nijmegen)
MJOP	MeerJaren OnderhoudsPlan
OZB	Onroerende zaakbelasting(en)
RRE-W	Regeling Reductie Energiegebruik Woningen
RUD (LN)	Regionale UitvoeringsDienst (Limburg Noord)
SISA	Single information Single audit
SKB	Schatkistbankieren
VBR	Vrij Besteedbare Reserve
VPB	Vennootschapsbelasting
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
UPW	Uitkering Participatiewet
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw / Wet sociale werkvoorziening
WOZ	(Wet) waardering onroerende zaken

JAARSTUKKEN

2.1. Jaarverslag

Programmaverantwoording

Wettelijk kader
Art. 24, lid 2, letter a en art. 25 BBV.

Toelichting
In de volgende hoofdstukken treft u de verantwoording per programma aan.
Per programma wordt beschreven wat we wilden bereiken en wat we daarvoor gedaan hebben. Wat we wilden bereiken is overgenomen vanuit de Programmabegroting 2022. Van wat we daarvoor hebben gedaan is de stand van zaken vermeld voor geheel 2022. Daarnaast is ook vermeld wat het (op programmaniveau) heeft gekost. Een meer uitgebreide financiële toelichting is vermeld in de jaarrekening bij de onderdelen 2.2.2 en 2.2.5.

De verantwoording is voor de volgende programma's vermeld:

- Programma Besturen;
- Programma Beschermen;
- Programma Verplaatsen;
- Programma Werken;
- Programma Leren;
- Programma Recreëren;
- Programma Samenleven en zorgen;
- Programma Gezond leven;
- Programma Wonen.

Naast de programma’s zijn de verantwoordingen vermeld van de algemene dekkingsmiddelen (programma-ongebonden baten), de kosten van overhead, het bedrag voor de heffing van de Vennootschapsbelasting en het bedrag voor onvoorzien.

2.1.1. Programma Besturen

Alternatieve naam : Bestuur en ondersteuning

Portefeuillehouders : Burgemeester Gradisen, wethouders Herings, Rodoe en Dillerop

Visie 2018 - 2022
Wij vinden het belangrijk dat onze inwoners en bedrijven weten dat wij er voor ze zijn. Wij stellen ons open voor de meningen en ideeën van onze inwoners en betrekken deze bij de besluitvorming. Ook zijn we transparant in onze keuzes en onze manier van werken. Wij willen een betrouwbare partner zijn voor inwoners, bedrijven en onze samenwerkingspartners.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Een zichtbare en benaderbare gemeente zijn

Inwoners, verenigingen en bedrijven zijn op verschillende terreinen afhankelijk van de gemeente. Wij dienen zichtbaar te maken wat de gemeente en de gemeentelijke organen (Gemeenteraad, College, Burgemeester en ambtelijke organisatie) doen, maar ook waarom wij zaken op een bepaalde manier doen. Onze besluitvorming en gemeentelijke processen zijn transparant en worden in de openbaarheid genomen. De mening van de belanghebbenden betrekken wij via participatie bij dit proces.

'Avond van de toekomst'
Al enige tijd geleden heeft de 'Avond van de toekomst' plaatsgevonden. Dit was een groot succes. Op basis van de ervaringen van de tweede avond was het voornemen om de 'Avond van de toekomst' voortaan te koppelen aan een concrete aanleiding of ontwikkeling, zodat de attractiviteit van zo'n avond wordt vergroot. Door Covid'19 waren publieksbijeenkomsten in de afgelopen periode helaas niet mogelijk. Wij hopen hier in 2022 weer een vervolg aan te kunnen geven.

Gemeentelijke informatie wordt digitaal ontsloten
De gemeente heeft informatie beschikbaar die voor inwoners, bedrijven, verenigingen en (overheids)partners nuttig en noodzakelijk is. Daarnaast genereert de gemeente veel gegevens die als basis dienen voor dienstverlening van andere (overheids)partijen. Ook worden Europese en Nationale wet- en regelgeving dwingender in het beschikbaar hebben en houden van informatie en de manier waarop communicatie met de gemeente kan plaatsvinden via digitale instrumenten. Wij zullen op het gebied van digitale gegevensontsluiting en digitale communicatie stappen vooruit moeten zetten om mee te kunnen in deze ontwikkelingen, maar ook om te voldoen aan geldende regels op het gebied van overheidsdienstverlening. Met deze wettelijke ontwikkeling nemen wij de kans op om onze dienstverlening nog verder te verbeteren.

Realisatie Jaarstukken

'Avond van de toekomst'
Na de Covidperiode konden er in de loop van 2022 weer publieksbijeenkomsten worden gehouden. Een specifiek vervolg van de 'Avond van de toekomst' heeft niet plaatsgevonden, omdat zich geen breed onderwerp voordeed dat geschikt was voor de organisatie van een dergelijke avond. Er zijn wel diverse bijeenkomsten geweest met een specifiek thema, zoals de wijze van afvalinzameling.

Gemeentelijke informatie wordt digitaal ontsloten
Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De Woo regelt dat burgers informatie van de overheid kunnen opvragen, vinden en inzien. Overheidsinformatie is openbaar, tenzij de Woo of andere wetgeving bepaalt dat de gevraagde informatie niet geschikt is om openbaar te maken. De Woo is de opvolger van de Wob. De aankomende jaren wordt de Woo in fases ingevoerd. We houden ons daarbij aan de wettelijke verplichting.

2. Inwonerparticipatie vergroten

Reguliere en lopende activiteiten op basis van het bestaand beleid worden voortgezet in 2022. Op basis van sec het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland. Naast het collegeprogramma wordt voor intensivering van communicatie een extra budget gevraagd van € 30k: Mondige burgers, hoge verwachtingen, laag vertrouwen, polarisatie, meer online. We hebben er als gemeente meer en meer mee te maken. Met communicatie en participatie kunnen we een brug slaan naar onze inwoners. Niet alleen naar ontevreden burgers, maar juist ook naar inwoners die niet of minder van zich laten horen. Door onze inwoners beter te betrekken bij wat we bedenken en doen, creëren we draagvlak en krijgen we betere oplossingen. Er is ook veel expertise bij inwoners. Samen kunnen we meer. Dit komt ook terug in de Toekomstvisie 2030. Met verbeterde (externe) communicatie en meer participatie kunnen we hierin stappen zetten. Denk aan: met regelmaat proactief communiceren over speerpunten uit het coalitieprogramma, het betrekken van een meer diverse groep meedenkers en inwoners beter meenemen in processen en ingrijpende dossiers. Met als gewenst resultaat: meer draagvlak, beter begrip voor elkaars werkwijze en standpunten en betere oplossingen.

Realisatie Jaarstukken

Mondige burgers, hoge verwachtingen, laag vertrouwen, polarisatie, meer online. We hebben er als gemeente meer en meer mee te maken. Met communicatie en participatie kunnen we een brug slaan naar onze inwoners. Niet alleen naar ontevreden burgers, maar juist ook naar inwoners die niet of minder van zich laten horen. Door onze inwoners beter te betrekken bij wat we bedenken en doen, creëren we draagvlak en krijgen we betere oplossingen. Er is ook veel expertise bij inwoners. Samen kunnen we meer. Dit komt ook terug in het coalitieakkoord 2022-2026 en Beleidsprogramma 22-26. Met verbeterde (externe) communicatie en meer participatie kunnen we hierin stappen zetten. Denk aan: met regelmaat proactief communiceren over speerpunten uit het coalitieprogramma, het betrekken van een meer diverse groep meedenkers en inwoners beter meenemen in processen en ingrijpende dossiers. Met als gewenst resultaat: meer draagvlak, beter begrip voor elkaars werkwijze en standpunten en betere oplossingen.

Er is in 2022 extra aandacht besteed aan de verbetering van communicatie en de intensivering van participatie. Zo is er een nieuwe aanpak inwonerparticipatie opgesteld. Het doel van deze nieuwe aanpak is dat het meer houvast en helderheid gaat bieden over proces, procedures en kaders, wat gaat leiden tot meer draagvlak, beter beleid en betere besluitvorming. Daarnaast zorgt deze voor een eenduidige blik op participatie door de gemeenteraad, het college en de organisatie. In december 2022 heeft de gemeenteraad ingestemd met deze nieuwe aanpak.

Relatie met verbonden partijen

Programma Besturen heeft geen specifieke relatie met een verbonden partij. Onder dit programma valt wel de (regionale) bestuurlijke afstemming in zijn algemeenheid. De diverse verbonden partijen zijn primair gericht op het verrichten van uitvoeringstaken die verband houden met de overige programma's.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron *)	2020 Waarde	2021 Waarde	2022 Waarde	2022 Gemeente
1	Formatie: Fte per 1.000 inwoners	1	8,84	9,17	9,31	-
2	Bezetting: Fte per 1.000 inwoners	1	8,48	8,52	8,37	-
3	Apparaatskosten: Kosten per inwoner (x € 1.000) (incl. overhead)	2	0,82	0,83	0,86	-
4	Externe inhuur: Kosten als % van totale loonsom	2	4%	4%	3%	-
5	Externe inhuur: Totale kosten inhuur externen (x € 1.000)	2	188	188	188	-
6	Overhead: % van totale lasten	2	27%	25%	24%	-

*) wettelijke bronhouder
1 Eigen gegevens
2 Eigen begroting

**) deze indicatoren worden pas vanaf 2017 bijgehouden.

N/b = Gegevens niet beschikbaar (nog niet beschikbaar gesteld)

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Besturen						
Totaal lasten	1.518	1.542	1.555	1.447	109	V
Totaal baten	-280	-210	-221	-308	86	V
Totaal baten en lasten	**1.237**	**1.332**	**1.334**	**1.139**	**195**	**V**
Toevoeging aan reserves	1.437	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	-1.603	-5	-42	-17	-25	N
Totaal Programma	**1.071**	**1.327**	**1.292**	**1.122**	**170**	**V**

Rechtmatigheidsanalyse

De gerealiseerde kosten zijn lager dan de geraamde kosten. Hiermee voldoet dit programma aan de financiële rechtmatigheid.

Het grootste verschil bij de lasten betreft diverse afwikkelingen van voorgaande jaren (per saldo een voordeel). Het grootste verschil bij de baten betreft een vrijval van de pensioenvoorziening (gewezen) wethouders in verband met een hogere wettelijke rekenrente. Het verschil bij de onttrekking reserves betreft een lagere onttrekking uit de VBR voor het budget 'dubbele oriëntatie' omdat er ook minder kosten waren. Voor een totale analyse van het programmaresultaat verwijzen wij u naar het onderdeel 2.2.5 in de Jaarrekening ('Analyse op programmaniveau').

2.1.2. Programma Beschermen

Alternatieve naam : Veiligheid

Portefeuillehouder : Burgemeester Gradisen

Visie 2018 - 2022
Veiligheid kun je niet garanderen, maar samen met onze ketenpartners op het gebied van veiligheid en zorg werken we aan een zo goed mogelijke bescherming van onze inwoners. Door nieuwe taken en krappere capaciteit bij politie en justitie vormt dit een bijzondere uitdaging voor onze gemeente. Veiligheid houdt iedereen bezig en wij willen de komende periode dan ook inzetten op het versterken van het veiligheidsgevoel. Daarvoor zetten we meer toezicht en handhaving in en laten we de veiligheidsketen zo optimaal mogelijk functioneren.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. **Het naleefgedrag vergroten**

Bewoners en ondernemers van de gemeente Mook en Middelaar mogen van ons verwachten dat er actief en daadkrachtig wordt opgetreden tegen overtredingen, maar ook tegen onwenselijke situaties. We versterken het toezicht en voeren handhavingsactiviteiten uit met als doelstelling een afname van de criminaliteit en ongewenst gedrag. Daarnaast brengen we een professionaliseringsslag aan in de aanpak van ondermijning. Middels een betere inzet van bestuursrechtelijke instrumenten en handhavingsactiviteiten willen we één weerbare en georganiseerde overheid tegen (georganiseerde) criminaliteit vormen. Zowel door structurele en intensieve samenwerkingen binnen de gemeente als met ketenpartners. De Regio Deal tussen het Rijk en de regio Limburg-Noord biedt een integrale en gezamenlijke aanpak met bijbehorende financiering in het aanpakken van ondermijning door de samenwerkende ketenpartners.

Dit is een lopend proces. Reguliere en lopende activiteiten op basis van het bestaand beleid worden voortgezet in 2022. Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

Realisatie Jaarstukken

De meeste Coronamaatregelen zijn sinds 25 februari 2022 niet meer van kracht en daarmee is een belangrijke stap gezet in het verder openen van Nederland. Er wordt waar mogelijk opgetreden tegen overtredingen en onwenselijke situaties. We hebben nadrukkelijk stappen gezet om een professionaliseringsslag te maken in de aanpak van ondermijning. De projecten die zijn vastgesteld in de regiodeal krijgen steeds meer vorm. Voor Mook en Middelaar zijn we onder andere gestart met een project veilig buitengebied. Dit project richt zicht op het buitengebied, dat in nauwe samenwerking met ketenpartners, ondernemers en inwoners werkt aan een integrale aanpak tegen ondermijning. Het project draagt bij aan een veilige omgeving. In de samenwerking weten de partners elkaar steeds beter te vinden. Het ACT! team voert integraal bestuurlijke controles uit in meerdere gemeenten en dit resulteert in een intensieve samenwerking tussen de deelnemende gemeenten en de diverse politiebasisteams in Noord-Limburg. Verder kunnen, afhankelijk van de controle, organisaties als bijvoorbeeld de belastingdienst en het UWV aansluiten. Er worden daarbij gericht controles uitgevoerd bij bedrijven of panden. Dit zorgt voor een weerbare en georganiseerde overheid tegen georganiseerde criminaliteit.

---

2. Een veilige gemeente behouden

Inwoners moeten zich in onze gemeente veilig kunnen voelen. Het gevoel van veiligheid verschilt van mens tot mens, maar vaak komt dit tot uitdrukking over de mate waarin mensen zich ’s avonds veilig voelen op straat. In onze gemeente kun je ’s avonds veilig over straat lopen, maar er zijn wel aandachtspunten. Zo zijn er gebieden waar inwoners vragen om aandacht voor hangjeugd, slecht verlichte plaatsen, rommel en verloedering. Maar ook parkeeroverlast en verkeersveiligheid zijn regelmatig terugkerende aandachtspunten die wij willen aanpakken.

Een nieuw aspect vormt de sociale veiligheid in dit verhaal. Met de decentralisatie van Rijkstaken naar de gemeente heeft de gemeente ook de problematiek rondom ‘verwarde personen’ (thans 'personen met onbegrepen gedrag') en beschermd wonen op het bordje gekregen. Een thema dat met een minimale politiecapaciteit in onze regio bijzondere aandacht vraagt van onze gemeente, gezien ook onze ligging ten opzichte van onze veiligheidspartners (Politie, Veiligheidsregio en Openbaar Ministerie) in Limburg Noord en onze zorgpartners in het Rijk van Nijmegen.
Dit vraagt om verdere versterking van ketenregie en aanpak van zorg en veiligheidsthema’s, zowel binnen de gemeente over vakgebieden heen als met de ketenpartners.

Realisatie Jaarstukken

De aanpak van de sociale veiligheid in de fysieke leefomgeving wordt met samenwerking van de ketenpartners verbeterd. Gemeente, politie en zorgorganisaties werken samen en stemmen bij casussen af. Hoewel het aantal zorgmijders dat (ernstige) overlast geeft verhoudingsgewijs beperkt is, vraagt dit extra inzet zowel van de politie als van de gemeente. De samenwerking en afstemming tussen de zorg- en veiligheidspartners zorgt ervoor dat complexe casussen integraal worden opgepakt. Er vormt zich een breder kader van kennis en kunde binnen de samenwerking waardoor de juiste zorg-maatregel kan worden genomen.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partijen hebben een relatie met dit programma:
- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord;
- Gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord (RUD LN).

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron	2020	2021	2022	2022
		*)	Waarde	Waarde (landelijk)	Waarde (landelijk)	Gemeente
1	Verwijzingen Halt: Aantal per 1.000 jongeren	1	5,0	4,0 (8,0)	N/b (N/b)	N/b
2	Winkeldiefstallen: Aantal per 1.000 inwoners	2	0,0	0,0 (1,8)	0,0 (2,3)	-

Nr.	Omschrijving	Bron	2020	2021	2022	2022
3	Geweldsmisdrijven: Aantal per 1.000 inwoners	2	2,5	2,5 (4,3)	2,5 (4,6)	-
4	Diefstallen uit woning: Aantal per 1.000 inwoners	2	1,9	1,3 (1,3)	2,5 (1,4)	-
5	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte): Aantal per 1.000 inwoners	2	5,7	3,2 (6,0)	2,5 (6,0)	-

*) wettelijke bronhouder
1 Bureau Halt
2 CBS

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Beschermen						
Totaal lasten	642	857	805	799	6	V
Totaal baten	-82	-83	-83	-157	74	V
Totaal baten en lasten	**560**	**774**	**722**	**643**	**79**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking uit reserves	0	0	0	0	0	
Totaal Programma	**560**	**774**	**722**	**643**	**79**	**V**

Rechtmatigheidsanalyse

De gerealiseerde kosten zijn lager dan de geraamde kosten. Hiermee voldoet dit programma aan de financiële rechtmatigheid.

Het grootste verschil bij de baten betreft niet geraamde doorberekende kosten Uitvoeringsprogramma VTH. Voor een totale analyse van het programmaresultaat verwijzen wij u naar het onderdeel 2.2.5 in de Jaarrekening ('Analyse op programmaniveau').

2.1.3. Programma Verplaatsen

Alternatieve naam : Verkeer, vervoer en waterstaat

Portefeuillehouder : Wethouder Rodoe

Visie 2018 - 2022
Aandacht voor het bevorderen van mobiliteit en bereikbaarheid is van groot belang. Dit alles in een veilige en goed ingerichte omgeving, terwijl de leefbaarheid wordt geborgd. In de kernen moeten alle voorzieningen bereikbaar zijn voor hun inwoners. Dat betekent zorgen voor goede verbindingen tussen de kernen onderling en de kernen en de omliggende gemeenten. Naast verbindingen voor fiets en auto streven wij naar een goede verbinding met het openbaar vervoer.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Openbaar vervoer

Openbaar vervoer vervult een belangrijke taak in de leefbaarheid van onze gemeente. Wij beschikken over een trein- en busverbinding met Nijmegen en Venlo, waarbij de trein ook de regio Land van Cuijk aandoet. Vanaf het station Mook-Molenhoek is er een (buurt)busverbinding met Groesbeek, Malden en Middelaar. Wij streven ernaar dat zo veel mogelijk inwoners (en kernen) gebruik kunnen maken van openbaar vervoer.

In stand houden en uitbreiden vormen van openbaar vervoer
Wij zetten ons in voor het in stand houden en zo mogelijk verbeteren van bestaand openbaar vervoer binnen de gemeente, specifiek buslijn 83, buurtbuslijnen 564 en 569 en de Maaslijn. Wij doen dit mede door actief te participeren in het werkproces van de aanbesteding OV-concessie provincie Gelderland, aangaande het busvervoer.

Realisatie Jaarstukken

Het openbaar vervoer is in stand gehouden. De route van buurtbuslijn 569 is in december 2022 deels gewijzigd, met het idee om nog meer door de kernen zelf te rijden in plaats van alleen over de N271 (Rijksweg).
De aanbesteding van ProRail voor de elektrificatie Maaslijn is in 2022 stopgezet. Als betrokken gemeente zijn wij hierover meegenomen en aangehaakt bij de voorbereidingen voor de nieuwe aanbesteding in 2023.

---

2. In stand houden en uitbreiden veiligheid en leefbaarheid

Mobiliteit, verkeersveiligheid en leefbaarheid zijn belangrijke thema's voor ons. Op het gebied van mobiliteit staat er veel te veranderen door de technologische ontwikkelingen. E-bikes, elektrische zelfrijdende auto's, bussen en treinen op waterstof en drones beïnvloeden de manier waarop wij naar mobiliteit en de openbare ruimte moeten kijken.

Verkeersveiligheid en leefbaarheid gaan hand in hand. De provinciale weg N271, de spoorlijn en rivier de Maas door onze gemeente bieden kansen, maar kunnen ook een bedreiging vormen voor de leefbaarheid en verkeersveiligheid. De ontsluiting van en naar Groesbeek vormt in onze gemeente een bijzonder aandachtspunt voor de leefbaarheid van Molenhoek en Mook.

Onze gemeente ligt op een verbindingenknooppunt naar Limburg, Gelderland en Noord Brabant. Vooral op het gebied van fietsverbindingen biedt Mook en Middelaar een uitstekend netwerk. Dit is niet alleen goed voor het woon-werkverkeer en terugdringen van de CO_2 uitstoot, maar is ook van toegevoegde waarde op het toeristisch-recreatieve profiel van onze gemeente.

Wij willen dat inwoners en bezoekers zich kunnen verplaatsen in een veilige en goed ingerichte omgeving.

Regionaal en lokaal schaalniveau
In 2018 zijn de visie en doelen vastgesteld voor de regionale mobiliteitsvisie van Trendsportal. Trendsportal is een initiatief van de acht gemeenten van het RMO (Regionaal Mobiliteitsoverleg) Noord-Limburg en staat open voor iedereen die wil bijdragen aan duurzame, veilige en slimme mobiliteit voor morgen. De afgelopen periode is verder invulling gegeven aan de visie, samenwerking en de uitvoering van projecten. Gelet op het gemeentelijk en regionale belang willen wij ambtelijk en bestuurlijk blijven deelnemen aan Trendsportal. Hierbij willen wij ook aandacht houden voor de 'verbindingen' met de Gelderse en Noord-Brabantse (buur)gemeenten, dit niet alleen fysiek maar ook op de thema's mobiliteit en openbaar vervoer.

Vandaar dat we ook de samenwerking willen voortzetten in de regio Arnhem Nijmegen op het gebied van ‘duurzame mobiliteit en bereikbaarheid’. Sinds januari 2021 onder de noemer de ‘Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen’ en de bijbehorende opgave de ‘Verbonden regio’. Voor uitvoering van projecten wordt voor 2022 een incidenteel budget gevraagd van € 17k.

Op lokaal niveau is in maart 2021 het ‘Mobiliteitsplan Mook en Middelaar 2021’ vastgesteld. Met de vaststelling geven wij nu verder invulling aan het Uitvoeringsprogramma 2021-2024. Dat doen we in samenwerking met inwoners en betrokkenen.

Onderhoud bruggen
De brug Cuijksesteeg en Witteweg worden flink onder handen genomen, waarmee deze belangrijke verbindingen voor de kernen in stand worden gehouden, zo ook van belang voor het toeristisch en recreatieve verkeer.

Onderhoud
Er wordt invulling gegeven aan het dagelijkse en planmatig onderhoud aan de wegen, paden en bruggen binnen de gemeente. Zo ook aan de openbare verlichting, waarbij er structurele verbeteringen plaatsvinden vanuit het Vervangingsplan openbare verlichting.

Realisatie Jaarstukken

Regionaal en lokaal schaalniveau
- N271 Plasmolen. De provincie Limburg heeft als eigenaar en beheerder van de N271 (Rijksweg), de herinrichtingswerkzaamheden tussen Mook en Milsbeek aanbesteed en gegund. Binnen deze werkzaamheden is onder andere de aanleg van een pleisterplaats voorzien. Naar verwachting starten de werkzaamheden begin 2023.

- Verbeteren Maaslijn. Al geruime jaren is het plan om de spoorlijn tussen Nijmegen en Roermond te verbeteren. Dit in de vorm van het elektrificeren van de spoorlijn en de lijn meer robuust te maken, door spoorverdubbeling te realiseren op strategische locaties. De opdrachtgevers van het project, de Provincie Limburg en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, hebben eind 2022 besloten om verder te gaan met het project om de Maaslijn te verbeteren. Afronding staat gepland in 2027.

- Het 'Lokaal verkeersonderzoek A73-Groesbeek' is afgerond en gepresenteerd aan de leden van de gemeenteraad. Adviesbureau Sweco heeft het onderzoek uitgevoerd en heeft de bewoners en belanghebbenden daarbij betrokken. Het resultaat van het onderzoek en de voorstellen voor het vervolgproces zijn begin 2023 voorgelegd aan de gemeenteraad.

Onderhoud bruggen
In 2022 is besloten, met oog op de uitgestelde werkzaamheden N271 vooralsnog geen onderhoud uit te voeren aan de bruggen. Wel is er onderzocht hoe de leuningen van de aanbruggen van de brug in de Witteweg en de leuningen van de Cuijksesteeg het beste geconserveerd kunnen worden, zodat dit in 2023 opgepakt kan worden. Door de aanwezigheid van Chroom IV is dit een gecompliceerd vraagstuk. Tevens is er een prijsopgave opgevraagd voor het betononderzoek voor de brug in de Cuijksesteeg, zodat dit in 2023 aanbesteed kan worden.

Onderhoud
Het reguliere klein onderhoud is in 2022 uitgevoerd. Kleine asfaltreparaties zijn gedaan. Tevens is er een elementenbestek aanbesteed om de kleinere elementenreparaties op te kunnen pakken in een jaarovereenkomst. In deze overeenkomst zijn ook de kleine elementenreparaties uitgevoerd. Grotere onderhoudswerkzaamheden zijn gedaan aan de Groesbeekseweg. Tijdens de vernieuwingswerkzaamheden aan de Komingang moest deze weg geheel afgesloten worden. Uit inspectie bleek dat deze weg meer onderhoud nodig had dan uit de eerdere inspecties naar boven was gekomen, en is besloten om de gehele weg in groot onderhoud aan te pakken. Ook is voor de Generaal Gavinstraat een bestek uitgewerkt in samenwerking met de bewoners om in 2023 uitgevoerd te worden.

Verder is aan het riool regulier onderhoud uitgevoerd, kolken zijn gereinigd, rioolinspecties zijn uitgevoerd. Ons riool verkeerd in goede staat, waardoor grote reparaties niet nodig zijn, hier en daar is een huisaansluiting vervangen.

Voor de openbare verlichting is een bestek geschreven voor het vervangen van armaturen en lichtmasten die aan hun levensduur zijn. Dit zal begin 2023 worden aanbesteed en uitgevoerd. Het regulier onderhoud wordt in samenwerking met de gemeenten Bergen en Gennep uitgevoerd.

---

3. Integraliteit en verkeersveiligheid

Bij infrastructurele werken streven we naar maximale integraliteit en synergie. Dit zowel op het terrein van onderhoud en herinrichting als bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Werken aan een optimale inrichting van openbare ruimte
Bij ontwikkelingen en herinrichtingen krijgen onderstaande onderwerpen nadrukkelijk de aandacht:
- Wegen inrichten overeenkomstig de ter plaatse geldende verkeersregels en rijsnelheid, dus herkenbaar;
- Aandacht voor de voetganger en fietser, streven naar logische en veilige routes, speciaal bij een schoolomgeving, winkelcentra en andere publieksfuncties;
- Het belang van de kwetsbare verkeersdeelnemers voorop stellen, overwegen toepassen van een fietsstraat en/of (woon)erf;
- aandachtspunten en maatregelen die voorkomen uit de gehouden Klimaatstresstest en in samenhang daarbij aandacht voor klimaatadaptatie en klimaat.

Realisatie Jaarstukken

Werken aan een optimale inrichting van openbare ruimte
De bebouwde kom van Mook op de Groesbeekseweg is verbeterd. Hierbij is de rijsnelheid al voor de bebouwde kom ingesteld op maximaal 50 km/uur (Mooksebaan - gemeente Berg en Dal). Om het verkeer beter te attenderen op de bebouwde kom, is er een (aanvullende) wegmarkering aangebracht, heeft de rijbaan een afwijkende kleur en is er aan één zijde van de weg een trottoir gerealiseerd. Daarnaast is er een stopgebod ingesteld voor het verkeer op de Bisseltsebaan (de kruisende weg ter plaatse). Ook een extra attentie voor de weggebruikers op die weg.

Op de Pastoorsdijk in Middelaar zijn er snelheidsremmende-maatregelen gerealiseerd. Dit in de vorm van drie verkeersplateaus en wegmarkeringen die de maximale rijsnelheid aangeven. De

plateaus worden geaccentueerd door 'taludmarkering' en reflecterende paaltjes in de berm. Zij worden ook aangelicht door openbare verlichting, die al eerder was geplaatst.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partij heeft een relatie met dit programma:
- Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem Nijmegen.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron *)	2020 Waarde	2021 Waarde (landelijk)	2022 Waarde (landelijk)	2022 Gemeente
1	Geen wettelijke indicatoren					

*) wettelijke bronhouder

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Verplaatsen						
Totaal lasten	597	775	781	759	22	V
Totaal baten	-53	-23	-24	-98	74	V
Totaal baten en lasten	**544**	**752**	**758**	**662**	**96**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	-4	0	-9	-2	-8	N
Totaal Programma	**539**	**752**	**749**	**660**	**88**	**V**

Rechtmatigheidsanalyse

De gerealiseerde kosten zijn lager dan de geraamde kosten. Hiermee voldoet dit programma aan de financiële rechtmatigheid.

Het grootste verschil bij de lasten betreft onderuitputting bij diverse budgetten met betrekking tot wegen, pleinen en fietspaden. Daarnaast betreft het een post voor niet geraamde SiSa-kosten met

betrekking tot 'stimulering verkeersmaatregelen'. Hiertegenover staat ook het grootste verschil bij de baten, namelijk een niet geraamde SiSa-uitkering van het rijk voor 'stimulering verkeersmaatregelen'. Voor een totale analyse van het programmaresultaat verwijzen wij u naar het onderdeel 2.2.5 in de Jaarrekening ('Analyse op programmaniveau').

2.1.4. Programma Werken

Alternatieve naam : Economie

Portefeuillehouder : Wethouder Dillerop

Visie 2018 - 2022
Werken is belangrijk, voor zowel inwoners als bedrijven. Voor inwoners biedt werken een bron van inkomen en sociale netwerken. Voor bedrijven een productiemiddel om hun activiteiten en doelen te realiseren. De gemeente heeft binnen dit thema een verbindende rol.

Wij zien het als onze opdracht om zoveel mogelijk inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt te ondersteunen naar passend werk. Dit ondersteunen gaat in de vorm van begeleiding, het openstellen en vinden van werkervaringsplekken en een bijdrage leveren aan het creëren van werkgelegenheid.

Voor de bedrijven in onze gemeente moet er een gunstig vestigingsklimaat worden gecreëerd. Dat moet de huidige bedrijven de mogelijkheid bieden om hun bedrijfsactiviteiten binnen onze gemeente te houden en uit te breiden. Maar het vestigingsklimaat moet ook voor nieuwe bedrijven aantrekkelijk zijn om zich hier te komen vestigen. Dat is niet alleen goed voor de economie van onze gemeente, maar levert ook een bijdrage aan de leefbaarheid in onze gemeente.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Creëren van een gunstig vestigingsklimaat

Een gunstig vestigingsklimaat is een situatie waarin het voor bedrijven aantrekkelijk is en blijft om zich met hun activiteiten te vestigen in onze gemeente. Het creëren van een gunstig vestigingsklimaat doen we samen met ons bedrijfsleven en hun vertegenwoordigende organen en begint met het wegnemen van barrières om te kunnen ondernemen. Aan de hand van de in 2021 vastgestelde economische agenda wordt de samenwerking met ondernemers verder voortgezet.

Leegstand voorkomen
Leegstand op bedrijfslocaties willen we voorkomen. Daar waar mogelijk en wenselijk laten wij werklocaties herontwikkelen naar woningbouwlocaties voor zover passend binnen onze woonvisie. Om dreigende leegstand in beeld te hebben, ontwikkelen we de volgende activiteiten:
- Aanhalen van contacten met ondernemers door naar buiten treden van bedrijfscontactfunctionaris;
- Bedrijven worden actief gevolgd of benaderd om ze vast te houden binnen de gemeente;
- Bedrijven worden waar mogelijk begeleid en/of gefaciliteerd waar het bedrijfsvastgoed betreft.

Realisatie Jaarstukken

Leegstand voorkomen
In 2022 is met regelmaat contact geweest met ondernemers in diverse (deel) gebieden van onze gemeente. Om nader kennis te maken, behoeften en plannen te vernemen en hiermee ook te kunnen inschatten wat men nodig heeft en of leegstand aan de orde gaat zijn.

2. Participatie (door werk) vergroten

Wij willen de participatie van inwoners vergroten, zo mogelijk door werk. Hierbij passen wij maatwerk toe, en kijken we altijd naar de hele persoonlijke of gezinssituatie.

De arbeidsbemiddeling wordt uitgevoerd door WerkBedrijf in Nijmegen en daarvoor betalen wij het re-integratiebudget van de Participatiewet geheel door. De dienstverlening heeft als basis het meerjarig arbeidsmarktbeleid. WerkBedrijf houdt rekening met de gevolgen van de coronacrisis voor de arbeidsmarkt en past de dienstverlening aan kandidaten aan in samenwerking met het UWV. In dat kader is het regionaal Mobiliteitsteam Rijk van Nijmegen in het leven geroepen waarin de zeven regiogemeenten, WerkBedrijf Rijk van Nijmegen, UWV, vakbonden (CNV, FNV, VCP/de Unie), werkgeversorganisatie VNO-NCW, Leerwerkloket en onderwijsinstellingen ROC Nijmegen en HAN hun krachten bundelen om samen te werken aan werk voor iedereen.

Ondersteunen bij het vinden en behouden van werk
Inwoners die dat nodig hebben, worden ondersteund bij het vinden en behouden van werk. Wij werken daarvoor samen met de gemeenten in de regio Nijmegen in MGR-verband. De uitvoeringsorganisatie is WerkBedrijf Rijk van Nijmegen. Wij zetten deze samenwerking voort en houden toezicht op beleid en uitvoering via bestuurlijke en ambtelijke weg. Uitgangspunt is dat WerkBedrijf mensen helpt naar loonvormende arbeid inclusief beschut werk.

De WSW bestendigen
De WSW voeren wij gezamenlijk met de gemeente Gennep uit in de GR IWGM. Om dit op lange termijn te bestendigen, treft INTOS maatregelen om de kosten te verlagen en de opbrengsten te verhogen. Daarnaast werken we aan een vereenvoudiging van de bestuursstructuur. Wij houden daarbij alle opties open wat betreft uitbreiding of afstoten van taken of opdrachten, vormen van samenwerking, samenvoeging of uitvoering.

Meer ruimte voor een alternatieve aanpak bieden
Wij willen minder regels om meer inwoners te laten participeren in de samenleving. Dat begint met vertrouwen opbouwen bij uitkeringsgerechtigden en maatwerk leveren. Wij zullen daarbij extra investeren in onze medewerkers opdat zij nog beter in staat zullen zijn om cliënten op juiste en doeltreffende wijze te benaderen. Daarbij betrekken wij de adviezen van de WRR (Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid) zoals die zijn neergelegd in het rapport 'Weten is nog geen doen'.
Wij staan open voor experimenten waarbij het resultaat: "minder mensen afhankelijk van een uitkering" voorop staat. Wij gaan op zoek naar de goede ervaringen van andere gemeenten en onderzoeken of wij deze in onze gemeente ook kunnen toepassen. Samen met WerkBedrijf intensiveren we de dienstverlening vanaf 2022 in het kader van het project 'Doe je mee'.

Sturen op duurzame bedrijvigheid
Waar mogelijk wordt gestuurd op duurzame bedrijvigheid die de werkgelegenheid vergroot, ook voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit sturen doen wij op het moment dat er ontwikkelingen worden gesignaleerd binnen verschillende taakvelden die voor elkaar van meerwaarde kunnen zijn. Wij zullen deze partijen dan met elkaar in verbinding brengen.

Realisatie Jaarstukken

Ondersteunen bij het vinden en behouden van werk
Wij bieden blijvend ondersteuning aan mensen bij het vinden en behouden van werk. Als dat te hoog gegrepen is dan bieden we (arbeidsmatige) dagbesteding of stimuleren we een andere vorm van participatie. De uitvoering geschiedt door WerkBedrijf; een module van de MGR Rijk van Nijmegen.

De WSW bestendigen
In 2022 is de WSW nog uitgevoerd onder de bestuurlijke vorm van de IWGM. In 2022 hebben we de opheffing van de IWGM voorbereid en deze is per 31 december 2022 daadwerkelijk opgeheven. De uitvoering van de WSW is nu door middel van een dienstverleningsovereenkomst direct bij INTOS belegd. Die biedt een solide basis voor de uitvoering van de WSW voor de komende jaren, tegen acceptabele kosten. De werkgelegenheid voor deze specifieke doelgroep is daarmee gewaarborgd.

Meer ruimte voor een alternatieve aanpak bieden
Naast de reguliere begeleiding van onze cliënten hebben we in 2022 samen met gemeenten in de regio het project Doe je mee? uitgevoerd. Alle cliënten werden met toepassing van een specifieke interviewtechniek uitgebreid gesproken over hun capaciteiten en wensen. Wij hebben 33 kandidaten aangemeld. Daarvan is een persoon doorgestroomd naar een traject bij WerkBedrijf. De anderen zijn teruggemeld en die nemen we in een zorg- of participatietraject.

Sturen op duurzame bedrijvigheid
Wij zagen in 2022 geen mogelijkheid om een impuls te geven aan duurzame bedrijvigheid.

---

3. Aandacht aan bedrijfslocaties geven

In de regio Limburg Noord is er een overaanbod aan bedrijfslocaties, waardoor het toevoegen van bedrijfslocaties niet meer is toegestaan. In Mook en Middelaar is er nog ruimte om nieuw-vestiging mogelijk te maken, maar ligt het meer in de lijn om incourante bedrijfslocaties te herontwikkelen of te herbestemmen naar andere gebruiksvormen, zoals wonen. We willen ons aanbod van bedrijfslocaties meer laten aansluiten op de huidige behoefte en overcapaciteit van bedrijfslocaties inzetten als wisselgeld in de regio om andere ontwikkelingen mogelijk te maken.

Dit is een lopend proces. Reguliere en lopende activiteiten op basis van het bestaand beleid worden voortgezet in 2022. Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

Realisatie Jaarstukken

Bij de ontwikkeling van Molenhoek Zuid wordt een incourant bedrijventerrein omgezet naar wonen.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partijen hebben een relatie met dit programma:
- Gemeenschappelijke regeling Euregio Rijn-Waal;
- MGR Regio Rijk van Nijmegen;
- Bedrijfsvoeringsorganisatie Intergemeentelijke Werkvoorziening Gennep en Mook en Middelaar (IWGM).

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron	2020	2021	2022	2022
		*)	Waarde	Waarde (landelijk)	Waarde (landelijk)	Gemeente
1	Functiemenging): %	1	36,8	36,5 (53,3)	N/b (N/b)	N/b
2	Vestigingen (van bedrijven): Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	1	178,9	186,3 (165,1)	N/b (N/b)	N/b

*) wettelijke bronhouder
1 LISA

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Werken						
Totaal lasten	179	186	185	166	19	V
Totaal baten	-64	-70	-70	-66	-4	N
Totaal baten en lasten	**115**	**116**	**115**	**100**	**15**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	-6	-6	-6	-5	-1	N
Totaal Programma	**110**	**110**	**109**	**95**	**14**	**V**

Rechtmatigheidsanalyse

De gerealiseerde kosten zijn lager dan de geraamde kosten. Hiermee voldoet dit programma aan de financiële rechtmatigheid.

Het verschil bij de lasten betreft met name onderuitputtingen van diverse budgetten. Voor een totale analyse van het programmaresultaat verwijzen wij u naar het onderdeel 2.2.5 in de Jaarrekening ('Analyse op programmaniveau').

2.1.5. Programma Leren

Alternatieve naam : Onderwijs

Portefeuillehouder : Wethouder Dillerop

Visie 2018 - 2022
Onderwijs is belangrijk in de ontwikkeling van ieder mens. Het biedt tal van kansen en mogelijkheden om jezelf te ontwikkelen en te groeien. Wij willen dat wat er is behouden voor onze gemeente en waar er kansen zijn om iets toe te voegen dit met beide handen aangrijpen.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Het huidige schoolaanbod behouden

In elke kern is een school voor primair onderwijs aanwezig. Wij spannen ons in om de school voor voortgezet onderwijs in onze gemeente te behouden.

Huisvesting Kandinsky
In 2020 is een haalbaarheidsonderzoek gedaan omtrent de mogelijkheden van vervangende nieuwbouw voor het Kandinsky-college locatie Molenhoek. Op grond van de resultaten van dit haalbaarheidsonderzoek is de conclusie getrokken dat de gemeente de hiervoor benodigde investeringen op dit moment niet kan opbrengen.
Na invoering van de nieuwe wet onderwijshuisvesting in 2023 zal er naar verwachting meer duidelijk zijn omtrent de verantwoordelijkheden van gemeenten en schoolbesturen rondom renovatie en het realiseren van klimaats- en duurzaamheidsdoelstellingen en de financiële inzet van het Rijk. Op dat moment zullen wij opnieuw met het Kandinsky in overleg treden.

Ondersteunen aanwezigheid school in elke kern
Wij ondersteunen lokale initiatieven en initiatieven vanuit het onderwijs die bijdragen aan de instandhouding van de scholen voor primair onderwijs in onze gemeente.

Laaggeletterdheid
We willen bijdragen aan het terugdringen van laaggeletterdheid in onze gemeente. Dit doen we door uitvoering te geven aan de samenwerkingsovereenkomst educatie met de regio Nijmegen. Ook zullen wij, waar de gelegenheid zich voordoet, projecten faciliteren en stimuleren die de afname van laaggeletterdheid in onze gemeente (mede) tot doel hebben.

Realisatie Jaarstukken

Huisvesting Kandinsky
De situatie met betrekking tot het Kandinsky is ongewijzigd. De aangekondigde wetswijzigingen laten op zich wachten en zullen waarschijnlijk ook niet voor substantiële extra financiële armslag zorgen. Met de overkoepelende scholenstichting @vocampus is hierover overleg gevoerd. Door de bestuurders van @vocampus is aangegeven dat men wel binnen afzienbare termijn uitsluitsel nodig heeft. Het gebouw kan klimatologisch en arbo-technisch niet veel langer meer voor onderwijs gebruikt worden. Zonder een duidelijk perspectief kan het schoolbestuur besluiten om de locatie op te heffen. In 2023 zal daarom een besluit genomen (moeten) worden of er wel of geen perspectief is.

Ondersteunen aanwezigheid school in elke kern
Op dit gebied zijn er geen specifieke activiteiten geweest. Wel is er gezamenlijk met de gemeenten Bergen en Gennep en de betrokken schoolbesturen een eerste oriënterend overleg geweest met

betrekking tot het opstellen van een Integraal Huisvestingsplan. Een dergelijk plan heeft tot doel om in kaart te brengen welke maatregelen en investeringen er nodig zijn om de onderwijshuisvesting de komende jaren op peil te houden.

Laaggeletterdheid
Onze gemeente heeft samen met de andere regiogemeenten een samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Nijmegen met betrekking tot de inkoop van cursussen bij het ROC waar mensen met lees-, reken- en digitale problemen gebruik van kunnen maken. Om het bewustzijn binnen de eigen organisatie te vergroten is met medewerking van de Stichting Lezen en Schrijven in de week van lezen en schrijven een activiteit binnen het gemeentehuis georganiseerd (Escape-koffer).

2. Kinderen laten kennismaken met kunst, cultuur en natuur

We willen dat kinderen reeds op jonge leeftijd kennis kunnen maken met (lokale) kunst, cultuur en natuur.

Cultuureducatie subsidiëren
We blijven het huidige aanbod aan cultuureducatie op de scholen subsidiëren.

Realisatie Jaarstukken

Cultuureducatie subsidiëren
Stichting Lijn83 heeft voor de drie basisscholen in onze gemeente een subsidie gekregen voor cultuureducatie op de scholen.

3. Kinderen opvang of onderwijs garanderen

Alle kinderen vanaf de leeftijd van 2 jaar kunnen een vorm van voorschoolse opvang genieten. Alle kinderen vanaf 4 jaar volgen onderwijs op een school die voor hen geschikt is. Wij gaan ervoor dat ieder kind en iedere jongere in beeld is en zo nodig begeleid wordt om volwaardig te kunnen participeren in de samenleving.

Regionale aanpak ziekteverzuim uitvoeren
Wij voeren regionale aanpak ziekteverzuim binnen het onderwijs uit en hebben daarin specifiek de aandacht voor vroegtijdig schoolverlaters en jongeren zonder startkwalificatie.

VVE en SMI bieden
We houden het huidige aanbod van Vroeg en Voorschoolse Educatie (VVE) en Sociaal Medische Indicatie (SMI) in stand en maken afspraken met partners over de toeleiding.

Aanpak passend onderwijs uitvoeren
We voeren de regionale en lokale aanpak passend onderwijs uit. Hiertoe versterken we de samenwerking tussen jeugdbeleid, jeugdzorg en onderwijs.

Realisatie Jaarstukken

Regionale aanpak ziekteverzuim uitvoeren
Vanuit leerplicht wordt meegedraaid in het project Aanpak Ziekteverzuim in de regio. Dit houdt in dat de leerplichtambtenaar regelmatig overleg heeft met de zorgcoördinator en schoolarts van het Kandinsky College in Molenhoek. Voor wat betreft de gehele aanpak van (ongeoorloofd) schoolverzuim is er eveneens een regionale aanpak. Er is behalve voor leerplichtigen aandacht voor jongeren zonder startkwalificatie (voortijdig schoolverlaters).

VVE en SMI bieden
Voor het aanbod van voorschoolse educatie (conform landelijke wet- en regelgeving) zijn subsidieafspraken gemaakt met KION. Kinderen met een indicatie van het consultatiebureau kunnen op de peutergroepen in Mook of Molenhoek geplaatst worden. In 2022 is in overleg met de educatieve partners (scholen, kinderopvang en jeugdgezondheidszorg) ook gewerkt aan sluitende afspraken met betrekking tot de warme overdracht van peutergroep naar school. Ook is gestart met een periodieke monitor van deze kinderen met als doel om de resultaten van het aanbod beter in beeld te krijgen.

Kinderopvang op basis van een sociaal medische indicatie wordt aangeboden op basis van een indicatie van het Sociaal Team. Deze voorziening wordt verstrekt in geval van overbelasting van het gezin en indien VVE niet adequaat of toereikend is.

Aanpak passend onderwijs uitvoeren
De scholen en het Sociaal Team stemmen af wat nodig is om een leerling passend onderwijs te laten volgen. Voor zwaardere casuïstiek worden zoals gebruikelijk maatwerkafspraken gemaakt. Wel werken we als regio steeds vaker met zorgarrangementen, waarbij er afspraken zijn met een school over de koppeling van het onderwijsaanbod met benodigde jeugdhulp. Dit voorkomt dat ouders naar meerdere loketten moeten en maakt de zorgverlening op school efficiënter, waardoor kinderen minder wisselende gezichten zien. De kosten worden naar rato van het aantal kinderen door de regiogemeenten gefinancierd.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partij heeft een relatie met dit programma:
- Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron *)	2020 Waarde	2021 Waarde (landelijk)	2022 Waarde (landelijk)	2022 Gemeente
1	Absoluut verzuim: Aantal per 1.000 leerlingen	1	N/b	7,0 (2,7)	N/b (N/b)	N/b
2	Relatief verzuim: Aantal per 1.000 leerlingen	1	5,0	12,0 (20,0)	N/b (N/b)	N/b
3	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie: % deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2	0,6	1,3 (1,9)	N/b (N/b)	N/b

*) wettelijke bronhouder
1 DUO
2 Ingrado

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Leren						
Totaal lasten	376	340	404	437	-33	N
Totaal baten	-38	-2	-67	-178	111	V
Totaal baten en lasten	**338**	**338**	**338**	**259**	**78**	**V**
Toevoeging aan reserves	0		0	0	0	
Onttrekking uit reserves	0	0	0	0	0	
Totaal Programma	**338**	**338**	**338**	**259**	**78**	**V**

Rechtmatigheidsanalyse

De werkelijke kosten zijn hoger dan de begrote kosten. Hiermee voldoet dit programma in eerste instantie niet aan de financiële rechtmatigheid. De grootste overschrijding wordt veroorzaakt door niet of lager geraamde kosten van € 112k met betrekking tot een SiSa-regeling. Zonder dit verschil zou er een overschot op het programma zijn bij de lasten. Tegenover de lasten staan voor hetzelfde bedrag niet of lager geraamde uitkeringen van het Rijk.

In de ‘Kadernota Rechtmatigheid 2018’ (ook geldig voor 2022) van de commissie BBV worden zeven soorten begrotingsafwijkingen genoemd. De overschrijding van de lasten van programma Leren valt in de categorie ‘budgetoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten'.
Deze budgetoverschrijding is formeel onrechtmatig omdat er meer kosten zijn gerealiseerd dan geraamd, maar telt niet mee voor het accountantsoordeel omdat deze extra kosten worden gedekt door direct gerelateerde opbrengsten van € 111k. Per saldo sluit het programma met een positief resultaat.

Voor een totale analyse van het programmaresultaat verwijzen wij u naar het onderdeel 2.2.5 in de Jaarrekening ('Analyse op programmaniveau').

2.1.6. Programma Recreëren

Alternatieve naam : Sport, cultuur en recreatie

Portefeuillehouder : Wethouders Dillerop en Rodoe

Visie 2018 - 2022
Onder recreatie wordt verstaan het besteden van vrije tijd aan ontspanning en maken van plezier voor zowel de inwoners van onze eigen gemeente alsmede voor de dag- en verblijfstoeristen van buiten onze gemeente.

Overkoepelend binnen het thema recreëren zijn de samenwerkingsverbanden in het Rijk van Nijmegen en de regio Noord-Limburg. In Noord-Limburg werken acht gemeenten samen aan het Actieprogramma vrijetijdseconomie. Binnen dit actieprogramma wordt ingezet op vijf actielijnen: Vitale verblijfsrecreatie, Vitale dagrecreatie, Vrijetijdslandschap, Cross-overs en Regiomarketing. In het Rijk van Nijmegen werken we eveneens samen met acht gemeenten aan de ontwikkeling van gastheerschap en de promotie van het Rijk van Nijmegen in Nederland, Duitsland en België. We werken hierbij samen met Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN) en toeristische platformen in Limburg.

Op kleinere schaal wordt er samengewerkt aan de economische ontwikkeling in de regio Bergen, Gennep en Mook en Middelaar middels het samenwerkingsverband BGMM. Het BGMM gebiedsprogramma en uitvoeringsprogramma is meerjarig, en beschikbaar voor de raden. Er wordt hierin rekening gehouden met het actieprogramma 2018-2025 uit de regio Noord-Limburg zodat er verbinding gelegd kan worden. De acties en projecten die voortkomen uit deze samenwerkingsverbanden zullen bijdragen in de uitwerking van onderstaande thema's.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. De kwaliteit van onze leefomgeving versterken

Wanneer de kwaliteit van de leefomgeving wordt versterkt, zal dit zorgen voor zowel meer woongenot voor onze inwoners als het versterken van de toeristische positie van de gemeente. Hiervan zullen ook de ondernemers binnen onze gemeente voordeel ervaren.

In 2022 zetten we het project 'Proef Plasmolen' verder voort.

Realisatie Jaarstukken

Er is in 2022 een herstart met het project gemaakt. Daarvoor is een tijdelijk projectleider aangetrokken. Samen met het platform hebben wij de kaders voor het project bepaald. Het platform vervult in dit traject een adviserende rol. Tevens is bureau MTD Landschapsarchitecten ingehuurd om een schetsontwerp voor het project te maken. Dit vindt in de eerste helft van 2023 plaats.

2. Onze cultuurhistorie en identiteit uitdragen

Door onze cultuurhistorie en daarbij behorende identiteit meer uit te dragen zal dit, mede door onze bijzondere ligging, bijdragen aan een unieke locatie voor dag- en verblijfsrecreatie. Door het uitdragen van onze eigen historie zullen ook onze eigen inwoners zich meer verbonden voelen met de gemeente.

Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

Realisatie Jaarstukken

Ondanks dat er voor het begrotingsjaar 2022 geen activiteiten gepland stonden, zijn er wel verkennende gesprekken gevoerd met onder andere Huys te Moock, Erfgoedplatform Mook en Middelaar en diverse verenigingen in de gemeente die samen willen werken aan de herdenking van 450 jaar Slag op de Mookerheide in 2024. De geïnventariseerde mogelijkheden worden in 2023 nader besproken en gecommuniceerd.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partij heeft een relatie met dit programma:

- Leisurelands B.V.

Daarnaast zijn er op het gebied van recreatie en toerisme nog diverse samenwerkingsverbanden, zoals TVAN, Routebureau Arnhem-Nijmegen, Routebureau Noord-Limburg, Via Romana, Visit Noord-Limburg, gemeenten in het Rijk van Nijmegen, in Noord-Limburg en in de grensstreek van Duitsland, ondernemers in de gemeente, Stichting MTB-routenetwerk Rijk van Nijmegen, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Bodemzorg Limburg. Dit zijn echter samenwerkingsverbanden die formeel niet onder de noemer 'Verbonden partij' vallen.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron	2020	2021	2022	2022
		*)	Waarde	Waarde (landelijk)	Waarde (landelijk)	Gemeente
1	Niet-sporters: % (vierjaarlijks)	1	45,0	n.v.t. (n.v.t.)	n.v.t. (n.v.t.)	-

*) wettelijke bronhouder
1 Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Recreëren						
Totaal lasten	656	892	928	825	103	V
Totaal baten	-53	-15	-18	-48	30	V
Totaal baten en lasten	**602**	**877**	**910**	**777**	**133**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	40	40	0	V
Onttrekking uit reserves	-1	0	-72	-22	-50	N
Totaal Programma	**602**	**877**	**878**	**795**	**83**	**V**

Rechtmatigheidsanalyse

De gerealiseerde kosten zijn lager dan de geraamde kosten. Hiermee voldoet dit programma aan de financiële rechtmatigheid.

De grootste verschillen betreffen onderuitputting van diverse budgetten op het gebied van sport en recreatie. Voor een totale analyse van het programmaresultaat verwijzen wij u naar het onderdeel 2.2.5 in de Jaarrekening ('Analyse op programmaniveau').

2.1.7. Programma Samenleven en zorgen

Alternatieve naam : Sociaal domein

Portefeuillehouder : Wethouder Dillerop

Visie 2018 - 2022
De gemeente is er voor de inwoners en de gemeenschappen. Wij richten onze inspanningen en middelen op het leefbaar houden van de kernen. We vinden het belangrijk om mensen die niet in staat zijn om te participeren eerder en proactief te benaderen. Wij willen dat mensen elkaar kunnen ontmoeten en verbindingen tot stand brengen. Dat betekent dat we voor de mensen die minder kunnen deelnemen aan deze samenleving de juiste ondersteuning willen bieden.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Gemeenschap versterken

We willen de gemeenschap versterken, onder andere door ontmoeting en verbinding te stimuleren. We bevorderen een zo groot mogelijke toegankelijkheid binnen de gemeente in al haar facetten. Waar inwoners niet in staat zijn om deel te nemen aan het gemeenschappelijke leven, brengen wij de belemmerende factoren in kaart en proberen deze weg te nemen of te compenseren.

Voor 2022 zijn op grond van de Programmabegroting 2022 met betrekking tot dit onderdeel geen nieuwe, aanvullende activiteiten gepland. Naar aanleiding van het collegeprogramma 2018-2022 worden de volgende drie onderwerpen vermeld:

Samenwerking tussen verschillende sectoren
We willen de sociale cohesie tussen scholen, buitenschoolse opvang, zorg, welzijn, jeugdzorg en gemeenschapshuizen versterken. Dit doen wij door te stimuleren dat er ontmoeting en projecten worden ontwikkeld waarbij er wordt samengewerkt. De gemeente faciliteert dit door regie te voeren op de samenwerking en de prikkel tot samenwerking te verwerken in ons subsidiebeleid.

Doelgroepen verbinden
Initiatieven die verschillende doelgroepen, waaronder ouderen en jongeren, meer met elkaar verbinden gaan wij ondersteunen. Dit doen wij onder andere door ons subsidiebeleid hierop aan te passen. Ook gaan wij in overleg met bestaande organisaties over mogelijkheden om binnen hun activiteit doelgroepen met elkaar in contact te brengen.

Inloopvoorzieningen ondersteunen
Wij blijven inloopvoorzieningen ondersteunen en helpen om verder te ontwikkelen, zodat ze toegankelijk worden of blijven voor alle inwoners in de kernen.

Realisatie Jaarstukken

Samenwerking tussen verschillende sectoren
In 2022 heeft er een netwerkbijeenkomst jeugd plaatsgevonden, waarbij onder andere scholen, aanbieders, welzijnspartijen, wettelijke toeleiders, gesubsidieerde partijen, politie, schuldhulpverlening en het sociaal team elkaar ontmoet hebben en verbindingen versterkt hebben. Ook is er een gezichtenkaart gemaakt waarop de contactpersonen van alle netwerkpartners staan. De ketenpartners geven aan dat de bijeenkomsten en de gezichtenkaart bijdragen aan de onderlinge verbinding en samenwerking.

Doelgroepen verbinden
We stimuleren ontmoeting tussen (en activering van) ouderen middels onder andere subsidiëring van kbo's. Tevens stimuleren we ontmoeting tussen (en activering van) jongeren middels de financiering van onder andere Join Us. Join Us is voor alle jongeren (12-30 jaar) die zin hebben in meer sociaal contact. De groep gaat leuke dingen doen met leeftijdsgenoten en werkt ondertussen aan de social skills, met behulp van begeleiders.
Tot slot stimuleren we ontmoeting tussen mensen met een Westerse en niet-Westerse achtergrond door subsidiëring van het beweegcollectief en Stichting Vluchtelingenhulp Mook.

Inloopvoorzieningen ondersteunen
De inloopvoorzieningen, waaronder eettafels, lees- en ontmoetingspunt (LoP en dorpskamer) en inloop voor mensen met een psychische kwetsbaarheid van RIBW en Ixta Noa hebben in 2022 subsidie ontvangen. Met deze gelden is openstelling gerealiseerd en zijn activiteiten aangeboden aan de doelgroep. De eettafels worden wekelijks of tweewekelijks gehouden. De lees- en ontmoetingspunten zijn meerdere dagen per week open voor inwoners van de gemeente Mook en Middelaar. De inloop van RIBW en Ixta Noa is dagelijks (m.u.v. zondag) open voor inwoners uit regio Nijmegen.

2. Goede, laagdrempelige en betaalbare ondersteuning bieden

Het is ons doel dat de inwoners van gemeente Mook en Middelaar zoveel mogelijk participeren in de samenleving. Waar mogelijk op eigen kracht of met behulp van hun netwerk. Lukt dit niet voldoende, dan zorgen wij voor ondersteuning. We willen dat de ondersteuning aansluit bij de behoeften die leven onder onze inwoners. Wij richten deze zo in dat deze zo goed, toegankelijk, laagdrempelig en betaalbaar mogelijk is.

Voor 2022 zijn op grond van de Programmabegroting 2022 met betrekking tot dit onderdeel geen nieuwe, aanvullende activiteiten gepland. Naar aanleiding van het collegeprogramma 2018-2022 worden de volgende twee onderwerpen vermeld:

Ondersteuning dicht bij huis
We bevorderen dat ondersteuning dichterbij huis georganiseerd kan worden, bijvoorbeeld door een deel van de dienstverlening in het gemeenschapshuis te organiseren. Ook willen wij in samenspraak met de gezondheidscentra bezien of een deel van hun dienstverlening ook op een locatie in Middelaar aangeboden kan worden.

Vaste gezichten
We bevorderen dat inwoners die ondersteuning ontvangen vaker vaste gezichten zien. Nieuwe initiatieven die meer persoonlijke hulp mogelijk maken zoals lokale “pools” voor hulp in de huishouding en andere experimenten gaan wij stimuleren en ondersteunen.

Ontwikkelingen met financiële impact in 2022 binnen het Sociaal Domein

Wet Inburgering 2021
Per 1 januari 2022 wordt de Wet inburgering 2021 (Wi2021) van kracht. Uw raad stelde daarvoor een regionale beleidsnota vast. Wij ontvangen van het rijk bijdragen voor de voorbereiding en de uitvoering en wij zorgen ervoor dat de uitvoeringskosten binnen dat budget blijven.

Schuldhulpverlening
De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening is per 1 januari 2021 gewijzigd. De belangrijkste verandering is de verplichte vroegsignalering. Daarnaast verwacht de NVVK (brancheorganisatie Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet) als gevolg van de coronacrisis een toename van hulpvragen van circa 30%. Dit vertaalt zich mogelijk in hogere kosten voor de inhuur van professionele schuldhulpverlening.

Ambulantisering GGZ en Beschermd Wonen
Het beleid rondom Beschermd Wonen (BW) en de volwassen GGZ is volop in beweging, met onder andere een doordecentralisatie BW van centrumgemeenten naar gemeenten. Samen met de regio werken we hard om een zachte landing te creëren. Onderdeel van de decentralisatie is transformatie en ambulantisering. Dit betekent dat meer cliënten voor wie dit mogelijk is, zelfstandig blijven of gaan wonen en in de eigen omgeving de nodige ondersteuning ontvangen. Cliënten kunnen hierbij alle ondersteuning ontvangen die ze ook in een intramurale setting ontvangen zouden hebben, zoals 24-uurs beschikbaarheid of bereikbaarheid. De doordecentralisatie met de opgave van ambulantisering gaat gepaard met twee financiële ontwikkelingen: ten eerste dat geleidelijk steeds meer cliënten ambulant blijven of gaan wonen (en daarmee op het lokale budget drukken) en ten tweede wordt er per 2023 een nieuwe verdeelsleutel van het budget gehanteerd waarbij onze regio er naar verwachting fors op achteruit gaat.

Reële tarieven zorg
Voor ondersteuning vanuit de Wmo geldt er een AMvB die bepaalt dat er reële tarieven gehanteerd dienen te worden. Voor ondersteuning vanuit de Jeugdwet is deze regeling per 1 april 2021 van kracht geworden. Dit betekent dat we wettelijk gehouden zijn aan het vaststellen van reële tarieven. In onze Verordening Wmo en Jeugdwet hebben we reeds bekrachtigd dat we reële tarieven zullen hanteren. De AMvB regelt met welke kostprijselementen gemeenten rekening moeten houden bij de bepaling van een tarief bij de inkoop van Wmo-ondersteuning en straks voor Jeugdhulp. Hier vallen onder andere de cao-ontwikkelingen van de betreffende ondernemingstak onder. Dit betekent dat tarieven regelmatig zullen wijzigen en we dat terugzien in de uitgaven. Recent is dat bijvoorbeeld het geval geweest bij Jeugdbescherming en Jeugdreclassering.

Veilig Thuis en aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling
De groei van het aantal meldingen, adviezen, onderzoeken en andere producten en diensten van Veilig Thuis lijkt (tijdelijk) tot stilstand gekomen. Daarom is in de begroting voor 2022 alleen rekening gehouden met indexering en is buiten de indexering geen sprake van een verhoging van de gemeentelijke bijdrage aan Veilig Thuis. In de afgelopen jaren zijn samenwerkingsafspraken gemaakt tussen gemeenten en Veilig Thuis, onder andere om de wachtlijsten, werkdruk en kosten van Veilig Thuis te verlagen. Ook is een producten- en dienstencatalogus ontwikkeld, die nog verder richting geeft aan de samenwerking. Dit heeft wel tot resultaat dat casussen eerder overgedragen worden aan het Sociaal Team dan eerder het geval was. Ook moet het Sociaal Team vaker samen optrekken met Veilig Thuis in de begeleiding van gezinnen waar sprake is van onveiligheid. Dergelijke casussen kosten veel tijd en dit heeft gevolgen voor de werkdruk en benodigde inzet binnen het Sociaal Team. Dit zal in de nog op te stellen Lokale aanpak Huiselijk Geweld verder worden geconcretiseerd.

Verwarde personen (thans Personen met onbegrepen gedrag)
We hebben binnen onze gemeente in toenemende mate te maken met (overlast door) personen met verward (thans onbegrepen) gedrag. Dit is een landelijk en regionaal beeld dat waarschijnlijk wordt veroorzaakt door het feit dat inwoners minder snel en minder lang worden opgenomen bij verward gedrag. Dit veroorzaakt maatschappelijke onrust en extra werkdruk, bij onder andere de politie en de gemeente, maar ook bij andere maatschappelijke partners. Op dit moment wordt (regionaal) gekeken naar verschillende mogelijkheden om lokaal meer mogelijkheden te hebben om verward gedrag te begeleiden. Opties die worden onderzocht zijn bijvoorbeeld een wijk-ggz team of een wijk-ggd-er. Bij al deze varianten zal ook een financiële bijdrage van de gemeente nodig zijn om dit te realiseren.

Realisatie Jaarstukken

Ondersteuning dicht bij huis
In 2022 zijn we gestart met de pilot POH jeugd. Dit is een praktijkondersteuner die gepositioneerd is bij de huisartsenpraktijken en die expertise en tijd heeft om jeugdigen langer en vaker te zien. Zo kunnen we laagdrempelig ondersteunen en verergering van problematiek voorkomen.
Daarnaast vindt de dienstverlening van SSHB Support en Stichting Leergeld bij de inwoners thuis plaats; wij subsidiëren deze organisaties.

Vanuit Project Senioren Voorbereid bezoeken vrijwillige ouderenadviseurs inwoners vanaf 75 jaar eenmaal per vijf jaar en voeren dan een breed informatief en preventief gesprek.

Vaste gezichten
In de contractgesprekken met huishoudelijke hulp en hulpmiddelen is blijvend aandacht voor het vaste gezicht en behoud van personeel bij de zorgaanbieder. Hier dragen we ook aan bij door reële tarieven te hanteren waardoor dit voor de aanbieder ook haalbaar is.

Ontwikkelingen met financiële impact in 2022 binnen het Sociaal Domein
Wet Inburgering 2021
De uitvoering van de Wet inburgering 2021 (Wi21) ging moeizaam van start door het ontbreken van passend personeel. Daardoor konden de eerste gesprekken pas in december plaatsvinden. Dat heeft tot gevolg dat er in 2022 nauwelijks kosten zijn gemaakt voor de Wi21.

Schuldhulpverlening
De vroegsignalering hebben we vorm gegeven met een minimale variant; dat wil zeggen dat wij cliënten alleen met een sms of brief benaderen. Deze werkwijze blijkt niet effectief en wij zullen dat in de loop van 2023 intensiveren met andere vormen van communicatie.
Het aantal melding voor schuldhulpverlening is wel toegenomen, maar niet zoveel gestegen als verwacht. De casuïstiek is echter wel complexer. We verwachten in 2023 alsnog een toename.

Ambulantisering GGZ en Beschermd Wonen
De decentralisatie van beschermd wonen/thuis is uitgesteld naar 2024.

Reële tarieven zorg
Het college heeft voor 2022 de tarieven voor ondersteuning vanuit de Wmo en Jeugdwet vastgesteld. Deze tarieven waren net als voorgaande jaren reëel.

Veilig Thuis en aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling
Er hebben zich in 2022 geen onverwachte ontwikkelingen voorgedaan met betrekking tot Veilig Thuis. In grote lijnen hebben zich de aantallen ontwikkeld zoals bij de begroting aangegeven. Per product van Veilig Thuis zijn er echter wel verschillen. Het aantal meldingen en adviezen is regionaal gestegen, terwijl de andere producten (zoals onderzoek) zijn gedaald. Veilig Thuis probeert dit op te vangen door meer generalistisch te gaan werken. In onze gemeente is het aantal meldingen en adviezen gedaald. De kosten zijn binnen de begroting gebleven.
De Lokale Aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling is door andere prioriteiten nog niet opgesteld. Dit wordt in 2023 alsnog opgepakt.

Personen met onbegrepen gedrag
In 2022 zijn we gestart met de pilot wijk GGD. De Wijk GGD helpt inwoners die onbegrepen gedrag vertonen en voorkomen met snelle signalering en een passende aanpak dat er problemen ontstaan of situaties verergeren. Hier wordt de omgeving bij betrokken, evenals eventueel betrokken organisaties zoals de woningcorporatie, huisarts en/of GGZ.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partijen hebben een relatie met dit programma:
- MGR Regio Rijk van Nijmegen;
- Gemeenschappelijke regeling Euregio Rijn-Waal;
- Bedrijfsvoeringsorganisatie Intergemeentelijke Werkvoorziening Gennep en Mook en Middelaar (IWGM);
- Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron *)	2020 Waarde	2021 Waarde (landelijk)	2022 Waarde (landelijk)	2022 Gemeente
1	Banen: Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	1	440,0	441,8 (805,5)	N/b (N/b)	N/b
2	Jongeren met een delict voor de rechter: % 12- t/m 21-jarigen	2	N/b	N/b (1,0)	N/b (N/b)	N/b
3	Kinderen in uitkeringsgezin: % kinderen tot 18 jaar	2	3,0	3,0 (6,0)	N/b (N/b)	N/b
4	Netto arbeidsparticipatie: % van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	3	69,0	70,0 (70,4)	70,9 (72,2)	-
5	Werkloze jongeren: % 16- t/m 22-jarigen	2	2,0	N/b (2,0)	N/b (N/b)	N/b
6	Personen met een bijstandsuitkering: Aantal per 10.000 (cijfers 1e en 2e halfjaar)	3	229,3	203,4 (431,2)	N/b (N/b)	N/b
7	Lopende re-integratievoorzieningen: Aantal per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar	3	21,1	20,9 (197,7)	20,7 (197,7)	-
8	Jongeren met jeugdhulp: % van alle jongeren tot 18 jaar	3	N/b	11,2 (13,2)	11,5 (13,2)	-
9	Jongeren met jeugdbescherming: % van alle jongeren tot 18 jaar	3	N/b	0,9 (1,2)	1,0 (1,2)	-
10	Jongeren met jeugdreclassering: % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	3	N/b	N/b (0,3)	N/b (0,3)	N/b
11	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo: Aantal per 10.000 inwoners	4	500,0	510,0 (713,0)	N/b (N/b)	N/b

*) wettelijke bronhouder
1 LISA
2 Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
3 CBS
4 GMSD

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Samenleven en zorgen						
Totaal lasten	6.560	6.866	7.036	7.117	-81	N
Totaal baten	-1.911	-1.641	-1.496	-1.892	396	V
Totaal baten en lasten	**4.649**	**5.226**	**5.540**	**5.225**	**315**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	100	75	25	V
Onttrekking uit reserves	-75	0	-38	-38	0	V
Totaal Programma	**4.574**	**5.226**	**5.602**	**5.262**	**340**	**V**

Rechtmatigheidsanalyse

De gerealiseerde kosten zijn hoger dan de geraamde kosten. Hiermee voldoet dit programma in eerste instantie niet aan de financiële rechtmatigheid. De lasten bestaan met name uit niet geraamde specifieke uitgaven waartegenover ook niet geraamde baten staan. Daarnaast speelt binnen dit programma het principe van open-eindregelingen, waarbij één cliënt meer of minder tot verschillen kan leiden ten opzichte van de raming.

In de ‘Kadernota Rechtmatigheid 2018’ (ook geldig voor 2022) van de commissie BBV worden zeven soorten begrotingsafwijkingen genoemd. De overschrijding van de lasten van programma Samenleven en zorgen valt voor het onderdeel met betrekking tot de specifieke in de categorie ‘budgetoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten'.

Voor een totale analyse van het programmaresultaat verwijzen wij u naar het onderdeel 2.2.5 in de Jaarrekening ('Analyse op programmaniveau').

2.1.8. Programma Gezond leven

Alternatieve naam : Volksgezondheid en milieu

Portefeuillehouders : Wethouders Rodoe, Dillerop en Herings

Visie 2018 - 2022
Wij werken aan een energie-neutrale gemeente. Dit willen we bereiken in 2030. Een energie-neutrale gemeente kan alleen bereikt worden door gezamenlijke inspanning van bewoners, bedrijven, instellingen en de gemeente. Ook regionale samenwerking is noodzakelijk.
Voor ons is duurzaamheid meer dan het besparen van energie en duurzame energieopwekking. Duurzaamheid wordt veelal omschreven aan de hand van de drie P's: Planet, People en Profit. Bij duurzame ontwikkeling is sprake van een evenwicht tussen ecologische (planet), sociale (people) en economische belangen (profit).

Duurzaamheid staat niet op zichzelf, maar maakt integraal onderdeel uit van alle gemeentelijke beleidsterreinen. Bij de totstandkoming van nieuw beleid wordt specifieke aandacht besteed aan duurzaamheid. Ook worden college- en raadsvoorstellen voorzien van een duurzaamheidsparagraaf.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Energietransitie

Het streven is om in 2030 100% van de benodigde energie voor de gemeente Mook en Middelaar duurzaam op te wekken.

Gemeente geeft het goede voorbeeld
Wij willen als gemeente zelf het goede voorbeeld geven als het gaat om duurzaamheid. We gaan hiervoor onze bedrijfsvoering doorlichten en onze inkoop- en aanbestedingen zo duurzaam mogelijk insteken.

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed
In 2022 zijn alle daken van gemeentelijke gebouwen die hiervoor geschikt zijn voorzien van zonnepanelen.

Realisatie Jaarstukken

Gemeente geeft het goede voorbeeld
MVO en lokaal inkopen is onderdeel van het inkoopbeleid. Hierbij wordt specifiek gevraagd naar de mogelijkheden om maatschappelijk verantwoord in te kunnen kopen.

Verduurzamen gemeentelijke vastgoed
In 2022 zijn er voor het gemeentelijk vastgoed duurzaamheidsscans gemaakt. Op basis van deze scans worden verschillende scenario's voor verduurzaming opgesteld. De resultaten worden in 2023 gepresenteerd en dienen als afwegingskader voor mogelijke investeringen.
Het gemeentehuis doet tevens mee aan een proef rondom het monitoren van waterverbruik. Zo kan er achterhaald worden wanneer er pieken zijn in waterverbruik en of er lekken aanwezig zijn.

2. Circulaire economie

Recycling
Wij ondersteunen de transitie naar een circulaire economie en samenleving.

Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

Realisatie Jaarstukken

Recycling
Buiten de reguliere werkzaamheden zijn hier geen extra activiteiten op ondernomen.

3. Klimaatadaptatie

We houden rekening met de gevolgen van het veranderende klimaat, zoals heftige regenval, hittestress en droogte. Wateroverlast wordt verminderd door het stimuleren van het afkoppelen van hemelwaterafvoer. Bij de inrichting van de openbare ruimte zal mede worden ingezet op het voorkomen van wateroverlast en hittestress.

In het verleden hebben de gemeenten in de regio Noord-Limburg in samenwerking met het waterschap een klimaatstresstest uitgevoerd. Het waterschap heeft in navolging hiervan het initiatief genomen om te komen tot een 'Regionale en Lokale uitvoeringsagenda klimaatadaptatie Waterpanel-Noord'. Hieruit zal moeten blijken welke knelpunten en kansen de komende jaren gaan spelen en hoe we deze gezamenlijk kunnen gaan aanpakken.

Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

Realisatie Jaarstukken

Naast het subsidiëren van het afkoppelen van verhardingen en daken door particulieren en plaatselijke afkoppelingen door de gemeente, hebben er geen planmatige activiteiten op dit terrein plaats gevonden.

4. Een gezonde levensstijl stimuleren

We bevorderen een gezonde leefstijl, onder andere door sporten en bewegen te stimuleren.

We doen dit door waar mogelijk sport- en beweeglocaties in de openbare ruimte te realiseren, bij voorkeur op die momenten dat die gecombineerd kan worden met een geplande aanpassing van de openbare ruimte. Ook bevorderen we beweegactiviteiten door deze financieel te ondersteunen middels subsidie.

In 2022 gaan wij door met de uitvoering van het lokale sportakkoord en het lokale preventieakkoord. Met het budget wat wij hiervoor vanuit het rijk hebben gekregen ondersteunen wij (extra) beweegactiviteiten, de lokale inbedding van de Gecombineerde Leefstijlinterventie en preventieve activiteiten op het gebied van Jeugd- GGZ.

Voor 2022 staan geen nieuwe, aanvullende activiteiten gepland.

Realisatie Jaarstukken

In 2022 hebben we een aantal aanvragen gekregen binnen het Lokaal Sportakkoord. We hebben een aantal van die initiatieven ondersteund middels een subsidie. Het leefstijlbudget dat we vanuit

het Rijk hebben gekregen is gedeeltelijk benut. Zo hebben we De Beleefkeuken ondersteund bij het opzetten van kooklessen voor mensen met een klein budget.
We hebben in 2022 vanuit het lokaal preventieakkoord ingezet op het voorkomen van jeugdhulp door onder andere een theatervoorstelling te organiseren voor ouders van pubers, collectieve voorzieningen in te kopen bij Pro Persona Connect en aan te sluiten bij Join Us. Ook is in samenwerking met het jongerenwerk een start gemaakt met het opzetten van een café voor ouders van jongeren.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partijen hebben een relatie met dit programma:
- Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem Nijmegen;
- Gemeenschappelijke regeling Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen (MARN);
- NV Waterleidingmaatschappij Limburg (WML);
- Enexis Holding N.V..

Naast deze verbonden partijen werken we ook samen in het samenwerkingsverband Noord-Limburg.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron *)	2020 Waarde	2021 Waarde (landelijk)	2022 Waarde (landelijk)	2022 Gemeente
1	Omvang huishoudelijk restafval: Kg per inwoner	1	105	N/b (169)	N/b (N/b)	75*)
2	Hernieuwbare elektriciteit: %	2	14,3	N/b (N/b)	N/b (N/b)	N/b

*) wettelijke bronhouder
1 CBS
2 RWS

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

*) 160 kg per huishouden x 3.717 huishoudens / 7.989 inwoners (aantal 1-1 conform Uitkering gemeentefonds)

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Gezond leven						
Totaal lasten	1.627	1.439	1.483	1.819	-335	N
Totaal baten	-1.739	-1.409	-1.431	-1.604	173	V
Totaal baten en lasten	**-112**	**30**	**52**	**214**	**-162**	**N**
Toevoeging aan reserves	0	0	300	288	12	V
Onttrekking uit reserves	-245	0	-199	-199	0	V
Totaal Programma	**-357**	**30**	**153**	**303**	**-151**	**N**

Rechtmatigheidsanalyse

De werkelijke kosten zijn hoger dan de begrote kosten. Hiermee voldoet dit programma in eerste instantie niet aan de financiële rechtmatigheid. De overschrijding wordt veroorzaakt door niet geraamde kosten van € 122k met betrekking tot een SiSa-regeling en meerkosten van € 171k met betrekking tot afvalinzameling. Zonder deze verschillen zou er een overschot op het programma zijn bij de lasten.

In de ‘Kadernota Rechtmatigheid 2018’ (ook geldig voor 2022) van de commissie BBV worden zeven soorten begrotingsafwijkingen genoemd. De overschrijding van de lasten van programma Gezond leven valt voor het de onderdelen met betrekking tot de SiSa-regeling en de afvalstoffenheffing in de categorie ‘budgetoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten'.
Deze budgetoverschrijding is formeel onrechtmatig omdat er meer kosten zijn gerealiseerd dan geraamd, maar telt niet mee voor het accountantsoordeel omdat deze extra kosten worden gedekt door direct gerelateerde opbrengsten van € 122k. Voor wat betreft de meerkosten met betrekking tot de afvalinzameling is deze hoger uitgevallen dan de oorspronkelijke raming omdat er bij de berekening van de tarieven diverse aannames zijn gedaan. Normaliter wordt deze post geëgaliseerd, maar voor 100% egalisatie zijn onvoldoende middelen beschikbaar. Tegenover de meerkosten staan ook extra baten, hetzij in beperkte mate, omdat tijdens een belastingjaar de tarieven niet verhoogd mogen worden.

Het grootste verschil betreft een toename van de inzamel- en verwerkingskosten van huishoudelijk afval ten opzichte van de vooraf geraamde bedragen. Op begrotingsbasis was een 100% kostendekkendheid voorzien. De afgelopen jaren zijn de kosten verder gestegen en ligt de werkelijke kostendekkendheid beneden de 100% (zie paragraaf Lokale heffingen). Voor 2023 zijn de kosten ook weer verder bijgeraamd op basis van de meest recente prognoses ten tijde van het opstellen van de Programmabegroting 2023. Voor een totale analyse van het programmaresultaat verwijzen wij u naar het onderdeel 2.2.5 in de Jaarrekening ('Analyse op programmaniveau').

2.1.9. Programma Wonen

Alternatieve naam : Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV)

Portefeuillehouder : Wethouders Herings en Rodoe

Visie 2018 - 2022
In onze gemeente is er veel vraag naar betaalbare woningen voor verschillende doelgroepen. Naast de opgave om onze woningvoorraad te verduurzamen en de Omgevingswet te implementeren, vormt het realiseren van betaalbare woningen een speerpunt van beleid. We willen hiervoor de juiste conditie creëren en ons voor lopende en komende ontwikkelingen hard maken dit aspect mee te nemen in de realisatie van woningbouw.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. Het realiseren van betaalbare woningen

Het realiseren van betaalbare woningen is belangrijk voor tal van doelgroepen. Niet alleen voor jongeren of ouderen, maar ook voor onze inwoners met een lager inkomen. In onze gemeente is er ruimte voor nieuwe initiatieven voor woningbouw. Bij het maken van afspraken over het woningbouwprogramma van nieuwe initiatieven zullen wij ons hard maken voor een gedifferentieerd woningbouwprogramma met betaalbare woningen.

Reguliere en lopende activiteiten op basis van het bestaand beleid worden voortgezet in 2022. Gezien de woningbouwbehoefte in onze gemeente wordt er gewerkt aan een uitbreiding van het woningbouw-programma. De locatie Molenhoek Zuid is nadrukkelijk in beeld als ontwikkellocatie voor woningbouw. Wij hebben de ambitie om hier een gedifferentieerd woningbouwprogramma te realiseren.

Realisatie Jaarstukken

In 2022 is de gebiedsvisie Molenhoek Zuid vastgesteld. Daarbij is als voorwaarde voor de ontwikkeling opgenomen dat van de 250 woningen ten minste 20 % sociale huurwoningen worden gebouwd en ten minste 50% van de woningen betaalbaar zijn.
In Molenhoek is de start gemaakt met de bouw van een complex waarbij 16 sociale huurappartementen worden gerealiseerd (oplevering voorjaar 2023). Tevens zijn er aan het Raadhuisplein en aan de Rijksweg in Molenhoek betaalbare huurappartementen gerealiseerd.

2. De gebouwen in de gemeente verduurzamen

Dit is een lopend proces. Reguliere en lopende activiteiten op basis van het bestaand beleid worden voortgezet in 2022. Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

Realisatie Jaarstukken

In 2022 is gestart met het vormgeven van het proces van het vernieuwen van het duurzaamheidsbeleid. Daar is het nieuwe participatiebeleid bij gekomen. Met de RES (Regionale Energie Strategie), de TVW (TransitieVisie Warmte) en inmiddels ook de visie op grootschalig duurzaam opwek, zal hier in 2023 verder aan gewerkt worden.

3. De Omgevingswet invoeren

Op het gebied van het ruimtelijk domein staat een ingrijpende operatie voor de deur. Een operatie met een nog grotere impact dan de decentralisatie in het sociaal domein. De invoering van de Omgevingswet. Een nieuwe wet waarin talloze verschillende wetten worden ondergebracht onder één wet. Deze Omgevingswet moet het makkelijker maken om veranderingen in de fysieke leefomgeving mogelijk te maken. Deze wet moet ook in onze gemeente worden geïmplementeerd. Niet alleen in technische zin dat er talloze plannen en beleidsdocumenten moeten worden aangepast, maar ook in de manier waarop wij met ruimtelijke ordening omgaan. Niet meer de vraag of een ontwikkeling mogelijk is, maar meer de vraag of een ontwikkeling wenselijk is, zal leidend worden. Deze andere manier van werken zal van gemeenteraad tot organisatie moeten worden omarmd. De beoogde inwerkingtredingsdatum van de Omgevingswet wordt met een half jaar verplaatst naar 1 juli 2022.

Experimenten met verschillende woonvormen mogelijk maken
Met het oog op de Omgevingswet zijn er mogelijkheden om te experimenteren met afwijkende of bijzondere woonvormen. Wij staan open voor plannen die afwijken van het gangbare en wij zullen deze plannen zo goed mogelijk faciliteren door bijvoorbeeld het normenkader aan te passen of gebruik maken van onze afwijkingsbevoegdheden.

Realisatie Jaarstukken

In 2022 hebben wij de benodigde DSO software aangeschaft en de daaraan gekoppelde software voor het opstellen van toepasbare regels. In de tussentijd is de invoeringsdatum wederom uitgesteld, in eerste instantie naar 1-1-2023, maar inmiddels is de invoeringsdatum naar 1-1-2024 verplaatst.

4. Gemeentelijke woonvisie

Dit onderwerp is niet vermeld in de Programmabegroting 2022, maar vloeit voort uit het collegeprogramma 2018-2022.

De huidige Woonvisie 2017-2021 gemeente Mook en Middelaar 'kwaliteit van Wonen en Leven', is medio 2017 vastgesteld en heeft een looptijd van vier jaar. De afgelopen vier jaar is er veel veranderd op de woningmarkt. Het is daarom wenselijk dat de woonvisie wordt herzien in 2021.

Realisatie Jaarstukken

Het voornemen was om de woonvisie te integreren in de omgevingsvisie. Vanwege uitstel van de inwerkingtreding van de omgevingswet (1 januari 2024) is er nog geen start gemaakt met het opstellen van de omgevingsvisie en dus ook niet met het actualiseren van de woonvisie. Aangezien er voor 2024 ook een woonzorgvisie moet komen zal de woonvisie inclusief de woonzorgvisie, vooruitlopend op het opstellen van de omgevingsvisie, in 2023 worden opgestart.

Relatie met verbonden partijen

De volgende verbonden partij of partijen hebben een relatie met dit programma:

- Groene Metropoolregio.

Naast deze verbonden partij werken we ook samen in het samenwerkingsverband Noord-Limburg en met Regiodeal.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Indicatoren

Onderstaande wettelijk verplichte beleidsindicatoren zijn vermeld op grond van de 'Regeling beleidsindicatoren gemeenten'. De waarden zijn vermeld zoals aangegeven door de wettelijke bronhouders. Zie ook de 'Leeswijzer' voor meer informatie.

Nr.	Omschrijving	Bron *)	2020 Waarde	2021 Waarde (landelijk)	2022 Waarde (landelijk)	2022 Gemeente
1	Gemiddelde WOZ-waarde: x € 1.000	1	310	325 (290)	349 (317)	-
2	Nieuw gebouwde woningen: Aantal per 1.000 woningen	2	10,9	4,4 (8,9)	N/b (9,3)	N/b
3	Demografische druk: %	1	86,1	84,7 (70,1)	84,6 (70,3)	-
4	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden: x € 1	3	785	869 (733)	904 (823)	-
5	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden: x € 1	3	834	923 (810)	959 (905)	-

*) wettelijke bronhouder
1 CBS
2 Basisregistratie adressen en gebouwen
3 COELO

N/b = Gegevens niet beschikbaar / nog niet beschikbaar gesteld.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Wonen						
Totaal lasten	523	642	478	473	5	V
Totaal baten	-234	-114	-114	-134	20	V
Totaal baten en lasten	**289**	**528**	**364**	**339**	**25**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	-77	-127	-147	-70	-76	N
Totaal Programma	**212**	**402**	**217**	**268**	**-51**	**N**

Rechtmatigheidsanalyse

De gerealiseerde kosten zijn lager dan de geraamde kosten. Hiermee voldoet dit programma aan de financiële rechtmatigheid.

Voor een totale analyse van het programmaresultaat verwijzen wij u naar het onderdeel 2.2.5 in de Jaarrekening ('Analyse op programmaniveau').

2.1.10. Overzicht van de algemene dekkingsmiddelen

Algemeen

Algemene dekkingsmiddelen zijn middelen (baten) die niet specifiek aan één of meerdere programma's gekoppeld worden, maar dienen als dekkingsmiddel voor de lasten van alle programma's tezamen. Dit betreft de volgende onderdelen:

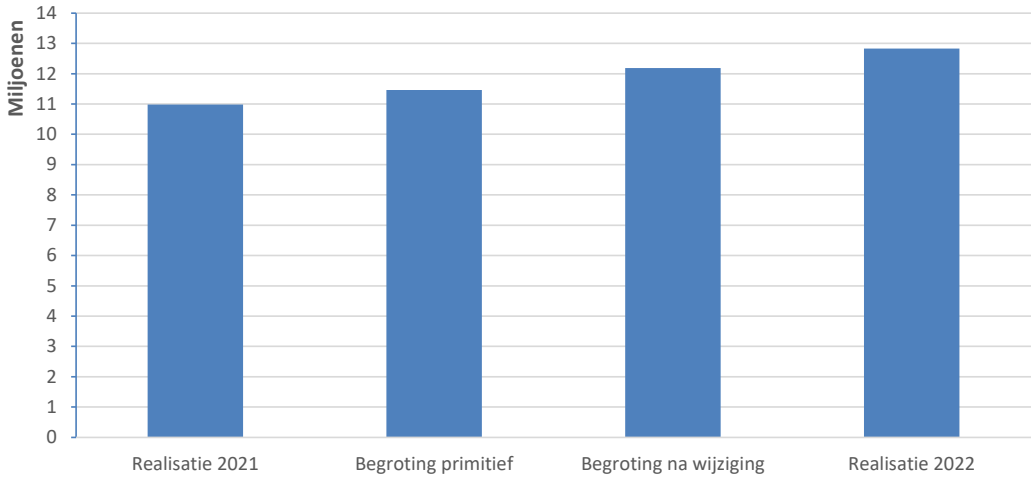
Bedragen x € 1.000

Overzicht algemene dekkingsmiddelen	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil
Algemene Uitkering (incl. DU/IU)	10.980	11.465	12.190	12.830	640
Belastingen:					
- Onroerende zaakbelastingen	2.169	2.013	2.174	2.175	1
- Toeristenbelasting	109	79	79	109	31
- Forensenbelasting	22	29	22	26	5
- Hondenbelasting	39	44	39	39	-1
Dividend	288	288	288	384	96
Saldo van de financieringsfunctie *)	-32	22	22	1	-21
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	**13.577**	**13.941**	**14.814**	**15.564**	**751**

*) Betreft saldo van werkelijke rentebaten en rentelasten. Voor een analyse van het verschil verwijzen wij u naar onderdeel 2.2.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Toelichting uitkeringen uit het gemeentefonds

Algemene uitkering / decentralisatie- en integratie-uitkeringen
De algemene uitkering voor het jaar 2022 bedraagt € 11.479k. Naast de algemene uitkering ontvingen we in 2022 ook € 1.367k aan decentralisatie- en integratie-uitkeringen. In totaal hebben we over 2022 € 12.846k ontvangen. Over voorgaande jaren is € 16k verrekend (minder ontvangen). In 2022 hebben we per saldo € 12.830k ontvangen.

Toelichting belastingen

Vanaf 1 januari 2021 is de belastingheffing en -invordering uitbesteed aan de Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW). In 2022 zijn in Mook en Middelaar de navolgende gemeentelijke belastingen geheven, als onderdeel van de algemene dekkingsmiddelen:

- Onroerende zaakbelastingen van eigenaren van woningen en van niet-woningen;
- Onroerende zaakbelastingen van gebruikers van niet-woningen (gebruikers van woningen zijn wettelijk vrijgesteld van ozb);
- Toeristenbelasting;
- Forensenbelasting;
- Hondenbelasting.

Daarnaast worden in onze gemeente ook leges, afvalstoffenheffing en rioolrechten geheven. Deze vallen echter niet onder de categorie van algemene dekkingsmiddelen omdat dit in feite vergoedingen zijn voor voorzieningen die de gemeente levert. Te denken valt aan het verzamelen en verwerken van huishoudelijk afval en de aanleg en onderhoud van riolering. Voor meer informatie over de lokale heffingen en de opbrengsten daarvan, verwijzen wij u naar de 'Paragraaf lokale heffingen' verderop in deze jaarstukken.

2.1.11. Overzicht van de kosten van overhead

Wettelijk kader
Artikel 8, lid 1 letter c BBV.

Overhead
De kosten die betrekking hebben op het primaire proces, zoals salariskosten, moeten, indien mogelijk, worden opgenomen in de programma's. Salariskosten die niet direct toewijsbaar zijn aan programma's, zoals kosten van het MT, financiën en juridische zaken, blijven staan op overhead.

Overhead bestaat onder andere uit kosten van leidinggevenden primair proces, financiën, personeel en organisatie, inkoop, communicatie, juridische zaken, bestuurszaken, ICT, huisvesting en facilitaire zaken, DIV en managementondersteuning.

In onderstaande tabel vindt u de kosten van de overhead voor 2022.

Bedragen x € 1.000

Overhead	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil
Personeel en Organisatie (excl. functioneel verantwoord)	2.620	2.722	3.221	3.015	206
Huisvesting en Facilitaire zaken	179	233	229	224	6
ICT en DIV	731	757	755	746	9
Financiën, Juridische zaken en Communicatie	111	53	64	88	-24
Huisvesting buitendienst (werf)	531	186	187	191	-5
Totaal Overhead	**4.172**	**3.952**	**4.456**	**4.264**	**192**

De Flexibele Schil maakt onderdeel uit van de rubriek Personeel en Organisatie. De Flexibele Schil heeft in 2022 een overschot van € 260k, waarvan € 250k reeds bij de Eindejaarsrapportage zijn overgeheveld naar 2023. De resterende € 10k komt ten gunste van het rekeningresultaat van 2022. De kosten van inhuur voor 2022 konden opgevangen worden door onderuitputting salariskosten, vergoedingen ziektekosten en de budgetoverheveling uit 2021.

Voor een analyse van het verschil verwijzen wij u naar onderdeel 2.2.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

2.1.12. Bedrag voor de heffing van de vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 zijn gemeenten Vennootschapsbelastingplichtig geworden. Vennootschapsbelasting (Vpb) is verschuldigd over fiscale winsten van ondernemersactiviteiten. Omdat de resultaten op fiscaal belaste activiteiten onderling worden verrekend en aangifte wordt gedaan over het totale (gesaldeerde) resultaat, moet de Vpb-heffing worden begroot en verantwoord als een centrale post in de begroting en in de jaarrekening.

Jaarlijks worden de eventuele Vpb-plichtige ondernemersactiviteiten gemonitord en gekwantificeerd. Een aangifte over jaar t moet standaard in jaar t+1 worden ingediend. Omdat wij gebruik maken van de uitstelregeling van het fiscale adviesbureau, hoeven de Vpb-aangiften pas in jaar t+2 te worden ingediend.

Tot nu toe vallen alleen enkele inkomsten van reststromen restafval onder de fiscale winsten van ondernemersactiviteiten. De verschuldigde Vpb is altijd onder de € 0,5k gebleven.
Over 2022 verwachten we een (nagenoeg) nihil-aangifte.

bedragen x € 1.000

Vennootschapsbelasting	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil
Te betalen Vennootschapsbelasting 2019 (in 2023)	0	0	0	0	0
Te betalen Vennootschapsbelasting 2020 (in 2023)	0	0	0	0	0
Verwachting te betalen Vennootschapsbelasting 2021 (in 2023)	0	0	0	0	0

2.1.13. Bedrag voor onvoorzien

Onvoorzien

Jaarlijks wordt in de begroting een klein bedrag voor onvoorzien opgenomen. Voor 2022 betreft dit € 5k en dat betreft 0,03% van het begrotingstotaal. In 2022 is deze post niet benut.

Paragrafen

Wettelijk kader
Art. 24, lid 2, letter b en art. 26 jo. art. 9 BBV.

Toelichting
In de paragrafen worden in de begroting de beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, alsmede tot de lokale heffingen. In dit jaarverslag vindt u de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragrafen in de begroting is opgenomen.

De volgende paragrafen zijn wettelijk verplicht:
- Paragraaf lokale heffingen;
- Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen;
- Paragraaf financiering;
- Paragraaf bedrijfsvoering;
- Paragraaf verbonden partijen;
- Paragraaf grondbeleid.

Naast de verplichte paragrafen op grond van het BBV zijn er twee aanvullende paragrafen in deze jaarstukken opgenomen.

Deze facultatieve paragrafen betreffen:
- Paragraaf Informatieveiligheid;
- Paragraaf Verduurzamen.

2.1.14. Paragraaf Lokale heffingen

Portefeuillehouder
Wethouder Herings

Beleidskader
Begroting
Deze paragraaf bevat op grond van artikel 10 BBV (in de begroting) ten minste:

- de geraamde inkomsten;
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
- een aanduiding van de lokale lastendruk;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Op grond van artikel 16 ‘Financiële verordening gemeente Mook en Middelaar 2019’ bevat deze paragraaf geen andere verplichte gegevens.

Jaarverslag
Op grond van artikel 26 BBV bevat deze paragraaf in het jaarverslag de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragraaf in de begroting is opgenomen.

Algemeen

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op zowel de heffingen waarvan de besteding is gebonden (en dus gerelateerd aan uitgaven), als op die waarvan de besteding ongebonden is (vrij aanwendbaar). In deze paragraaf wordt ingegaan op de realisatie van hetgeen in de Programmabegroting 2022 aan onderwerpen is verwoord.

Het gecombineerde aanslagbiljet is eind februari 2022 opgelegd. Hierna zijn periodiek aanvullende kohieren opgelegd. De waardering, heffing en invordering van belastingen is uitbesteed aan BsGW, met uitzondering van de baatbelasting en de leges.

De woz-beschikking, onroerende-zaakbelastingen, rioolrechten, het vastrecht van de reinigingsheffingen en de hondenbelasting zijn op één aanslagbiljet verzameld. De baatbelasting en toeristenbelasting worden afzonderlijk opgelegd. De variabele deel van de reinigingsheffingen en de toeristenbelastingen worden na afloop van het belastingjaar opgelegd.

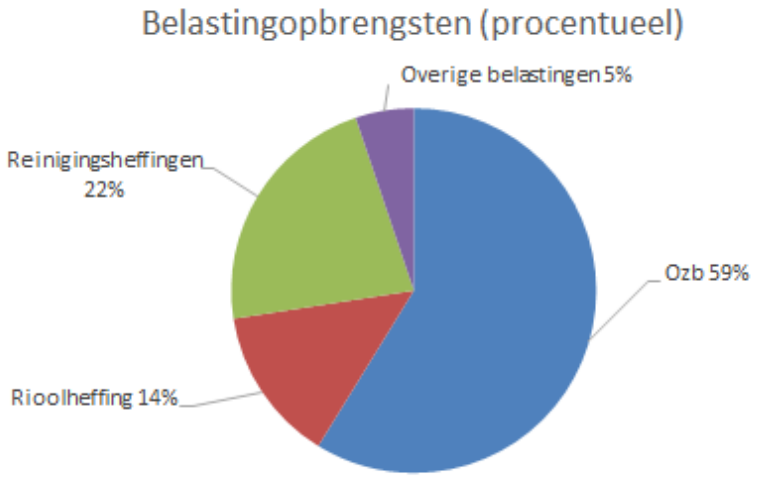
Geraamde en gerealiseerde opbrengsten belastingheffing

In onderstaand overzicht treft u de opbrengsten van de belastingen over de jaren 2021 en 2022 aan:

Bedragen x € 1.000

Opbrengsten belastingen	W2021	B2022	W2022	%
Niet-bestedingsgebonden lokale heffingen:				
Onroerende zaakbelastingen:				
-ozb eigenaren woningen	1.773	1.713	1.793	49%
-ozb eigenaren niet-woningen	247	273	241	7%
-ozb gebruikers niet-woningen	149	188	140	4%

Opbrengsten belastingen	W2021	B2022	W2022	%
Belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten (n.v.t.)	0	0	0	0%
Forensenbelasting	22	22	26	1%
Toeristenbelasting	109	79	109	3%
Parkeerbelasting (n.v.t.)	0	0	0	0%
Hondenbelasting	39	39	39	1%
Reclamebelasting (n.v.t.)	0	0	0	0%
Precariobelasting (n.v.t.)	0	0	0	0%
Totaal niet-bestedingsgebonden	2.340	2.314	2.349	64%
Bestedingsgebonden lokale heffingen:				
Baatbelasting (t/m 2023)	17	17	17	0%
Rioolheffing woningen en niet-woningen	641	518	509	14%
Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht	820	819	801	22%
Totaal bestedingsgebonden	1.478	1.353	1.328	36%
Totaal lokale heffingen	**3.818**	**3.667**	**3.676**	**100%**
Af: Kwijtscheldingen	-21	-13	-20	-1%
Totaal netto opbrengst belastingen	**3.797**	**3.654**	**3.656**	**99%**

De belangrijkste belastingen voor de gemeente, met een aandeel van 60% zijn de onroerende zaakbelastingen (ozb).

Het rioolrecht en de afvalstoffenheffing worden kostendekkend belast.
De opbrengst voor de toeristenbelasting, de forensenbelasting, de hondenbelasting en de baatbelasting bedraagt per belasting ongeveer 1% tot 3% van de totale belastingopbrengst, in totaliteit ongeveer 5%.

Gerealiseerd beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Mede overeenkomstig de kaderbrief, de programmabegroting en de herziening van de belastingverordeningen zijn de volgende beleidsmatige uitgangspunten gehanteerd:

a) Er is in 2022 een indexering toegepast van 1,50% (2021: 2,05%) op de tarieven van de algemene belastingen/heffingen (met uitzondering van de ozb). Dit percentage is gebaseerd op de loon- en prijsstijgingen zoals vermeld in de meicirculaire 2021;
b) De ozb is geheven op basis van de woz-waarde. Jaarlijks vindt een hertaxatie plaats. De daaruit voortvloeiende waardestijging of waardedaling wordt verdisconteerd in het definitieve tarief. Het tarief wordt bepaald door de geraamde opbrengst te delen door de geraamde grondslag op basis van de woz-waarde. Hierbij is rekening gehouden met een areaaluitbreiding van € 25k aan extra opbrengsten;
c) Het rioolheffing is geheven ter dekking van de kosten voor onderhoud en vervanging van de bestaande riolering;
d) De afvalstoffenheffing is geheven ter dekking van de kosten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval;
e) De tarieven voor de Toeristenbelasting en de watertoeristenbelasting zijn in 2022 gelijk gebleven;
f) De gemeentelijke leges zijn berekend voor de door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten. De leges zijn voor 2022 geïndexeerd met 1,50%.

Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

De mogelijkheid tot belastingheffing is verankerd in de Gemeentewet (Gw). Hieronder vindt u een opsomming van alle belastingen die geheven mogen worden, onderverdeeld in belastingen die in 2022 daadwerkelijk geheven zijn en belastingen die niet door Mook en Middelaar opgelegd worden. Van belastingen die geheven worden, is door de raad een belastingverordening vastgesteld.
Een meer uitgebreide toelichting op de diverse belastingen vindt u terug in de Programmabegroting 2022.

Belastingen/heffingen in Mook en Middelaar

- Onroerende-zaakbelastingen (art. 220 Gw);
  - ozb eigenaren woningen;
  - ozb eigenaren niet-woningen;
  - ozb gebruikers niet-woningen;
- Baatbelasting (t/m 2023) (art. 222 Gw);
- Forensenbelasting (art. 223 Gw);
- Toeristenbelasting (art. 224 Gw);
  - Landtoeristenbelasting;
  - Watertoeristenbelasting;
- Hondenbelasting (art. 226 Gw);
- Precariobelasting (art. 228 Gw);
- Rioolheffing (art. 228a Gw);
- Leges (art. 229 Gw).
- Reinigingsrecht bedrijven (art. 229 Gw);
- Afvalstoffenheffing (art. 15.33 Wet Milieubeheer)

Belastingen/heffingen die niet geheven worden

- Belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten (zoals woonboten) (art. 221 Gw)
- Parkeerbelasting (art. 225 Gw)
- Reclamebelasting (art. 227 Gw)

Benchmark lokale lasten
De benchmark lokale lasten vergelijkt voor alle gemeenten binnen een provincie de hoogte van de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens met een koopwoning. De woonlasten zijn de som van de gemiddeld betaalde ozb, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing minus een eventuele heffingskorting. Volgens de Coelo Atlas van de lokale gemeenten 2022 bedragen de gemiddelde woonlasten in Limburg voor een meerpersoonshuishouden en eigen woning € 947. De woonlasten voor Mook en Middelaar zitten boven het gemiddelde met een bedrag van € 959. Voor huurders zitten we echter onder het gemiddelde (zie verder hieronder).

Kostendekkendheid
Sinds het begrotingsjaar 2017 moet er in de paragraaf lokale heffingen bij de Programmabegroting inzicht worden gegeven in de mate van kostendekkendheid per heffing. Hierbij mogen op begrotingsbasis de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden voor wat betreft heffingen en rechten. Dit geldt voor de rioolheffing, de afvalstoffenheffing/reinigingsrecht en de leges. Vanaf de Jaarstukken 2022 wordt dit overzicht ook verstrekt op basis van realisatiecijfers, met uitzondering van de leges. De kostendekkendheid van de leges wordt vermeld vanaf 2023. Een eventuele over- of onderdekking heeft geen invloed op de tarieven. De tarieven zijn en worden gebaseerd op de geraamde grondslagen en de geraamde belastingopbrengsten conform een begroting. De realisatie dient alleen als aanvullende informatie en in de toekomst voor een trendlijn.

Bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid rioolheffing	Raming €	Realisatie €
Kosten taakveld	382	446
Inkomsten taakveld	-3	-77
Netto kosten taakveld	379	370
Toe te rekenen kosten	379	370
Overhead	86	86
Btw in het kader van het Btw-compensatiefonds	53	53
Totale kosten	518	509
Opbrengst heffingen	518	509
Dekkingspercentage	**100%**	**100%**

Bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid reinigingsheffingen	Raming €	Realisatie €
Kosten taakveld	605	754
Inkomsten taakveld	-82	-82
Netto kosten taakveld	523	671
Toe te rekenen kosten	523	671
Overhead	163	163
Btw in het kader van het Btw-compensatiefonds	119	119

Totale kosten	806	954
Opbrengst heffingen	806	801
Dekkingspercentage	**100%**	84%

De kosten van afvalinzameling zijn fors gestegen, waardoor het dekkingspercentage daalt. Voor 2023 is de raming aangepast naar de meest actuele stand.

Bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid leges (vanaf 2023)	**Raming €**	**Realisatie €**
Kosten taakveld	p.m.	p.m.
Inkomsten taakveld	p.m.	p.m.
Netto kosten taakveld	p.m.	p.m.
Toe te rekenen kosten	p.m.	p.m.
Overhead	p.m.	p.m.
Btw in het kader van het Btw-compensatiefonds	p.m.	p.m.
Totale kosten	p.m.	p.m.
Opbrengst heffingen	p.m.	p.m.
Dekkingspercentage (maximaal)	**100%**	p.m.

Het dekkingspercentage van de leges wordt vermeld vanaf 2023.

Aanduiding van de lokale belastingdruk

a. Tarieven
In onderstaand overzicht treft u de tarieven aan inzake de belastingen over de jaren 2020 t/m 2022. De tarieven over 2022 zijn op 16 december 2021 door de raad vastgesteld.

Belastingtarieven	**2020**	**2021**	**2022**
Algemene inflatiecorrectie	1,53%	2,05%	1,50%
Onroerende zaakbelastingen:			
- tarief woningen eigenaren	0,1409%	0,1500%	0,1413%
- tarief niet-woningen eigenaren	0,2476%	0,3140%	0,3115%
- tarief niet-woningen gebruikers	0,1980%	0,2511%	0,2397%
Forensenbelasting:			
- tarief van de woz-waarde (vanaf 2021)	-	0,2727%	0,3769%
- klasse I (van € 0 tot € 50k)	143,00	-	-

Belastingtarieven	2020	2021	2022
- klasse II (van € 50k tot € 150k)	269,00	-	-
- klasse III (van € 150k tot € 250k)	539,00	-	-
- klasse IV (van € 250k tot € 350k)	811,00	-	-
- klasse V (van € 350k tot € 450k)	1.082,00	-	-
- klasse VI (vanaf € 450k)	1.353,00	-	-
Toeristenbelasting	1,05	1,07	1,07
Hondenbelasting:			
- 1e hond	55,56	56,64	64,68
- extra honden per hond	79,92	81,48	93,12
- tarief kennel	387,60	395,04	452,88
Rioolheffing	162,00	164,68	132,78
Reinigingsheffingen:			
- afvalstoffenheffing (vastrecht woningen)	143,00	148,80	149,76
- reinigingsrecht (vastrecht niet-woningen)	71,50	74,40	74,88
- variabel tarief pmd	0,00	0,00	0,00
- variabel tarief gft	0,09	0,11	0,11
- variabel tarief restafval	0,28	0,31	0,31

Belastingdruk Mook en Middelaar

Lastendruk
De belastingaanslagen voor onroerende-zaakbelastingen (ozb), rioolrechten en afvalstoffenheffing, vormen de lastendruk vanwege gemeentelijke heffingen. De gehanteerde kengetallen zijn:

- Een gemiddelde woningwaarde van € 324k ten behoeve van de ozb (bron CBS);
- Een gemiddeld voorlopig ingezameld/gestort gewicht van 147 kg GFT en 231 kg restafval per huishouding per jaar (totaal 378 kg) (bron CBS);
- Eén rioolaansluiting.

De gemiddelde lastendruk over de jaren 2019-2022 bedroeg (bedragen in euro's).

Bedragen in €

Lastendruk	2019	2020	2021	2022
Gemiddelde woningwaarde	293.000	310.000	325.000	349.000
Afval per huishouden	373 kg (142 kg gft en 231 kg rest)	379 kg (147 kg gft en 232 kg rest)	385 kg (161 kg gft en 224 kg rest)	383 kg (160 kg gft en 223 kg rest)
Eigenaar woning:				
- Ozb	368	434	488	493
- Rioolheffing	237	162	165	133

Lastendruk	2019	2020	2021	2022
- Afvalstoffenheffing	218	221	236	236
Totaal	**823**	**817**	**889**	**862**
Index (2011 = € 720 = 100%)	114%	113%	123%	120%
Huurder:				
Afvalstoffenheffing	218	221	236	236
Totaal	**218**	**221**	**236**	**236**
Index (2011 = € 198 = 100%)	110%	113%	119%	119%

Gemiddelde stijging per jaar tussen 2011 en 2022: 1,8% per jaar voor eigenaren en 1,7% voor huurders.

Belastingdruk andere gemeenten

COELO onderzoekt jaarlijks de woonlasten per huishouden. Naast de drie belastingen ozb, afvalstoffenheffing en rioolheffing houdt Coelo ook rekening met een eventuele heffingskorting. In onderstaande tabel zijn van een aantal buurgemeenten de woonlasten 2022 per gemeente weergegeven.

Bedragen x € 1

Lastendruk 2022	Mook en Middelaar	Gennep	Heumen	Cuijk	Gemidd. Limburg
Eigenaar-bewoner					
Eenpersoonshuishouden	904	793	880	759	881
Meerpersoonshuishouden	959	855	948	828	947
Rangnummer *)	233e	101e	220e	72e	
Huurder					
Eenpersoonshuishouden	205	256	157	288	330
Meerpersoonshuishouden	261	318	225	356	394
Rangnummer *)	29e	72e	9e	103e	

*) voor huurders alleen afvalstoffenheffing

Bron: Coelo (www.coelo.nl)

Kwijtscheldingsbeleid

Voor belastingplichtigen met lage inkomens bestaat de mogelijkheid van een gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de geheven belasting. Kwijtschelding is mogelijk voor afvalstoffenheffing en rioolheffing. In 2022 is voor € 20k kwijtschelding verleend.

2.1.15. Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Portefeuillehouder
Wethouder Herings

Wettelijk kader
Begroting
Deze paragraaf bevat op grond van artikel 11 BBV ten minste:
- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- een inventarisatie van de risico's;
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- een kengetal voor de:
  - netto schuldquote;
  - netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
  - solvabiliteitsratio;
  - grondexploitatie;
  - structurele exploitatieruimte;
  - belastingcapaciteit.

Op grond van artikel 18 ‘Financiële verordening gemeente Mook en Middelaar 2019’ hoeven er, naast de wettelijk verplichte onderdelen, geen aanvullende gegevens vermeld te worden in deze paragraaf.

Jaarverslag
Op grond van artikel 26 BBV bevat deze paragraaf in het jaarverslag de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragraaf in de begroting is opgenomen.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit is de hoeveelheid aan middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om onvoorziene kosten te dekken. In de gemeente Mook en Middelaar wordt de weerstandscapaciteit bepaald door de hoogte van de 'geblokkeerde' algemene reserve. De onvoorziene uitgaven, de onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves worden buiten beschouwing gelaten.

Algemene reserve
De algemene reserve, zoals bedoeld in artikel 43, lid 1, letter a BBV, is onderverdeeld in twee afzonderlijke reserves: de (geblokkeerde) Algemene reserve en de Vrij Besteedbare Reserve. De (geblokkeerde) Algemene reserve wordt volledig aangemerkt voor het opvangen van financiële risico's; daarom wordt het volledig tot het weerstandsvermogen gerekend. De (geblokkeerde) Algemene reserve bedraagt sinds 2017 € 2 miljoen.

Risico's

Tegenover de weerstandscapaciteit staan risico’s, die niet of niet geheel gedekt zijn en van substantieel belang (kunnen) zijn. De risico's betreffen risico's waarvoor geen (andere) maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Als een risico zich voordoet komen de financiële gevolgen niet ten laste van het rekeningresultaat, maar worden ze gecompenseerd door de Algemene reserve. De waarschijnlijkheid dat een risico zich voordoet wordt onderverdeeld in een van vijf categorieën:
- Zeer laag (10%),
- Laag (25%),

- Midden (50%),
- Hoog (75%),
- Zeer hoog (90%).

De risico's worden op chronologische volgorde weergegeven in de p&c-boekwerken. De Jaarstukken 2022 worden behandeld ná de Programmabegroting 2023. De risico's in de Jaarstukken 2022 worden afgeleid van de meest recente risico's zoals vermeld in de Programmabegroting 2023 en zijn daar waar nodig aangepast aan de stand per eind 2022.

De maatregelen kunnen zijn: accepteren, reduceren, elimineren of overdragen/verzekeren.

Nr	**Categorie**	**Toelichting risico**		**Toelichting maatregel**	
STR/INC	**Soort maatregel**	**Kwanti-ficering risico**	**Risico-inschatting**	**Kans%**	**Berekende omvang risico**
1	**Verbonden partijen**	*MGR* Uitgangspunt is dat de MGR zelf geen weerstandsvermogen opbouwt, maar dat deelnemende gemeenten hiermee rekening houden. Voor de MGR bedraagt ons aandeel voor 2022 € 65k.		*MGR* Het ingeschatte weerstandsvermogen van de MGR wordt 'doorgeschoven' naar de deelnemende gemeenten.	
INC	Accepteren	€ 65k	Midden	50%	€ 32,5k
2	**Verbonden partijen**	*Aandelenkapitaal NV's en BV's* Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal in de vennootschappen (art. 2:81 BW).		Periodiek wordt beoordeeld of we blijven deelnemen in het aandelenkapitaal van de diverse vennootschappen.	
INC	Accepteren	€ 439k	Laag	25%	€ 109,75k
3	**Juridische zaken**	*Proceskosten* Proceskosten zijn kosten voor juridische bijstand en griffierechten die de gemeente moet betalen aan de wederpartij als de gemeente een rechtszaak verliest en ze komen incidenteel voor.		Door intern de juiste procedures te doorlopen en onze besluiten goed te motiveren, wordt de kans op het verliezen van rechtszaken verminderd, maar nooit helemaal weggenomen.	
INC	Accepteren	€ 200k	Zeer laag	10%	€ 20k

Nr	Categorie	Toelichting risico			Toelichting maatregel	
STR/INC	**Soort maatregel**	**Kwanti-ficering risico**	**Risico-inschatting**	**Kans%**	**Berekende omvang risico**	
4	**Archief**	*Archief / Informatiebeheer* Het te bewaren (papieren) archief is op huurbasis ondergebracht bij het Regionaal Archief Nijmegen. De archieffunctie krijgt een nieuwe plaats in de digitale samenleving. Centraal staat wat er nodig is om digitale overheidsinformatie beter duurzaam toegankelijk te houden voor de samenleving en de overheden zelf. Ook raken de doelen en ambities van de archiefsector steeds meer verbonden met die van de I- en ICT-ontwikkelingen. We zijn bijvoorbeeld verplicht aan te sluiten op het e-depot (digitaal te bewaren archieven). Het koppelen van systemen en centraal beheren van informatie is de basis om informatie op een juiste manier te kunnen ontsluiten. Voor onze inwoners komt dit bijvoorbeeld tot uiting in de digitale dienstverlening via de website. De toekomst vraagt dat we ons informatielandschap weloverwogen inrichten mede in relatie tot informatiebeveiliging. Deze ontwikkelingen hebben budgettaire consequenties.			*Archief / Informatiebeheer* De ontwikkelingen worden blijvend gemonitord en daar waar nodig financieel vertaald.	
INC	Accepteren	€ 150k	Zeer hoog	90%	€ 135k	
5	**Onderwijs**	Het Kandinsky-college in Molenhoek is een permanente nevenvestiging onder bestuur van de Scholengroep Nijmegen. De gemeente is op grond van de Wet Voortgezet Onderwijs verantwoordelijk voor (vervangende) nieuwbouw, herstel van constructiefouten, herstel van schade. Voor dit laatste is een opstal- en inboedelverzekering afgesloten.			De huisvesting van onderwijsgebouwen behoort tot de gemeentelijke zorgplicht. Er is nieuwe regelgeving op komst die gemeenten daarin een nog bredere verantwoordelijkheid zal geven. Uit kwalitatieve onderzoeken is gebleken dat het Kandinsky-college slecht scoort. De komende jaren zal een besluit genomen moeten worden over renovatie of vervangende nieuwbouw. Het daarvoor In het investeringsplan 2020-2023 opgenomen krediet is in de zomerrapportage 2021 opgeschoven naar 2025. Naar verwachting zal in de tussenliggende tijd een wetswijziging van kracht worden die nadere inzichten gaat geven in de verantwoordelijkheden van schoolbesturen en gemeenten en de financiële middelen hiervoor.	
INC	Reduceren	€ 120k	Midden	50%	€ 60k	

Nr	Categorie	Toelichting risico		Toelichting maatregel	
STR/INC	**Soort maatregel**	**Kwanti-ficering risico**	**Risico-inschatting**	**Kans%**	**Berekende omvang risico**
6	**Dividend**	*BNG* Van de BNG ontvangen wij o.b.v. ons aandelenbezit jaarlijks dividend over het afgelopen jaar. Het beleid van de BNG is om 25% van de nettowinst uit te keren aan de aandeelhouders. De verwachte dividenduitkering à € 157k (conform begrotingsbrief provincie) is structureel opgenomen in de begroting, echter het is een risico of het geraamde bedrag aan inkomsten ook daadwerkelijk wordt ontvangen.		Het te ramen bedrag voor de dividendopbrengst van de BNG wordt bepaald op hetgeen de Provincie in haar jaarlijkse begrotingsbrief vermeldt. Als hiervan wordt afgeweken, moet hiervoor een goede verklaring zijn. Het is altijd mogelijk dat (een deel van) de geraamde dividendbaten niet gerealiseerd worden. Dit risico wordt laag ingeschat en acceptabel bevonden.	
INC	Accepteren	€ 157k	Laag	25%	€ 39,25k
7	**Dividend**	Wij zijn aandeelhouder van Enexis, dat de infrastructuur van de energievoorziening in bezit heeft. Daarnaast zijn wij aandeelhouder in enkele kleinere vennootschappen die zijn opgericht bij de verkoop van Essent. In de begroting is rekening gehouden met een dividendopbrengst van € 90k.		Het te ramen bedrag voor de dividend-opbrengst van Enexis wordt bepaald op hetgeen de Provincie in haar jaarlijkse begrotingsbrief vermeldt. Als hiervan wordt afgeweken, moet hiervoor een goede verklaring zijn. Het is altijd mogelijk dat (een deel van) de geraamde dividendbaten niet gerealiseerd worden. Dit risico wordt laag ingeschat en acceptabel bevonden.	
INC	Accepteren	€ 90k	Laag	25%	€ 22,5k
8	**Haven**	Dichtslibben haven mede als gevolg van extreme hoogwaterstanden. Geschatte kosten herstel €125k. De exacte kosten voor het opslaan van het slib worden bepaald door het tijdstip van baggeren en de opslagcapaciteit.		Wij hebben geen invloed op externe factoren, zoals waterstanden, stroomsnelheden en mate van eventueel dichtslibben. Dit risico valt hierdoor onder de categorie ‘Accepteren’.	
INC	Accepteren	€ 125k	Midden	50%	€ 62,5k
9	**Haven (bouw-kundig)**	Er is momenteel geen onderhoudsplan voor de bouwkundige staat van de haven. Er zijn ook geen middelen beschikbaar om eventueel onderhoud te plegen aan de bouwkundige staat van de haven. Zie ook de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen. De kosten worden als stelpost geraamd op € 500k. Nadat er een onderhoudsplan is opgesteld en de dotatie aan de voorziening voor groot onderhoud structureel in de begroting is opgenomen, kan dit risico verwijderd worden. Naar verwachting gebeurt dit in 2024 of 2025.		Het op te stellen onderhoudsplan aan de passantenhaven kan worden gekoppeld aan de integrale visie voor de ontwikkeling en inrichting van het gebied Maas-oever(zone), die naar verwachting de komende jaren op het programma zal staan. Hierna kan het risico afgebouwd of verwijderd worden.	
INC	Reductie	€ 500k	Laag	25%	€ 125k

Nr	Categorie	Toelichting risico		Toelichting maatregel	
STR/INC	**Soort maatregel**	**Kwanti-ficering risico**	**Risico-inschatting**	**Kans%**	**Berekende omvang risico**
10	**Sociale woning-bouw**	Woningbouwcorporaties sluiten voor het uitvoeren van hun taak veelal leningen af waarbij de gemeente gevraagd wordt om als achtervang te dienen. Hiermede wordt bereikt dat de geldgever met een lagere rentevergoeding genoegen neemt omdat de gemeente als achtervang een zekere debiteur is. Sinds een aantal jaren is het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) in het leven geroepen, dat de functie van de gemeente overneemt en waardoor de woningbouwcorporaties met slechts één instituut te maken hebben en de zekerheid voor de gemeenten groter is. Bestaande leningen blijven tot aan het einde van de looptijd nog gewoon bij de gemeenten als achtervang-instituut. Door het WSW is de veiligheid nu nog beter geborgd.		Per 31 december 2022 staat er voor de sociale woningbouw een bedrag aan leningen uit van ongeveer € 10,7 miljoen (restant schuld) op een hoofdsom van € 17,4 miljoen. Wij kwantificeren het risico op 10% van de omvang van de leningen. Het risico dat er daadwerkelijk een beroep gedaan wordt op de gemeente is minimaal.	
INC	Accepteren	€ 1.070k	Zeer laag	10%	€ 107k
11	**Starters-lening**	In de raad van april 2010 is de Verordening starterslening vastgesteld. Hierbij is tevens een fonds in het leven geroepen waarop starters op de woningmarkt een beroep kunnen doen voor het aantrekken van een lening. Deze lening wordt verstrekt onder bepaalde voorwaarden en tot een maximum bedrag tegen gunstige condities. Bij het vaststellen van de Jaarstukken 2014 is door de raad besloten om het plafond van de starterslening te verhogen naar € 130k.		De gemeente dient in dit fonds maximaal € 130.000 te storten. De provincie Limburg stort vervolgens maximaal een drievoudig bedrag in het fonds (dus aandeel gemeente 25%, aandeel provincie 75%). De lener dient vervolgens de lening volgens de bepalingen uit de verordening af te lossen aan de kredietverstrekkers. Startersleningen lopen via de SVn.	
INC	Accepteren	€ 130k	Laag	25%	€ 32,5k
12	**UPW**	Om in aanmerking te komen voor de vangnetregeling moet aan enkele voorwaarden worden voldaan. Het tekort moet meer bedragen dan 7,5% van de definitief toegekende uitkering en het tekort over de voorgaande drie jaren (inclusief het jaar van de definitieve beschikking) moet gecumuleerd ook meer bedragen dan 7,5%%. Het eigen risico bedraagt 7,5% van het rijksbudget ad (gemiddeld) € 1,4 miljoen.		Uitgangspunt is 100% kosten t.o.v. de ontvangen bijdragen van het Rijk. Het eigen risico onder de vangnetuitkering wordt geaccepteerd als risico. Jaarlijks wordt de stand van zaken m.b.t. het eigen risico / mogelijke aanvraag voor de vangnetuitkering, voorgelegd aan de raad.	
INC	Accepteren	€ 105k	Midden	50%	€ 52,5k

Nr	Categorie	Toelichting risico		Toelichting maatregel	
STR/INC	**Soort maatregel**	**Kwanti-ficering risico**	**Risico-inschatting**	**Kans%**	**Berekende omvang risico**
13	**ICT / Cyber-security**	Cyberrisico's zijn een voortdurend evoluerend risico geworden voor organisaties en samenlevingen die actief moeten worden beheerd. Met een toename in werken op afstand, onderlinge connectiviteit van de toeleveringsketen, digitaliseringsdruk en kwetsbaarheden in de kritieke infrastructuur, worden organisaties meer blootgesteld dan ooit. Om succesvol te zijn, moeten ze niet alleen bescherming maar ook veerkracht bieden.		ICT is in beheer bij iRvN die al veel zaken geregeld hebben om cyberrisico's zo veel mogelijk te voorkomen/te verminderen. Het is lastig om hier een inschatting van te maken. De (financiële) impact kan heel groot zijn. Vooralsnog ramen we een gemiddeld risico in.	
INC	Accepteren	€ 1.000k	Midden	50%	€ 500k
14	**Inflatie / kosten-stijging**	In de Programmabegroting wordt meerjarig de nullijn gehanteerd. Hiertegenover staat dat ook de uitkering gemeentefonds tegen constante prijzen wordt gewaardeerd. In 2022 zijn prijzen fors gestegen. Het is mogelijk dat budgetten incidenteel onvoldoende zijn. Als er structureel onvoldoende is, worden budgetten bijgeraamd.		Omdat de uitkering gemeentefonds reeds tegen constante prijzen wordt gewaardeerd, is er hierdoor al een beperkte buffer voor loon- en prijsstijgingen. Als risico wordt 1% van het begrotingstotaal ingecalculeerd, zijnde 1% van € 20 miljoen.	
INC	Accepteren	€ 200k	Laag	25%	€ 50k

Bedragen x € 1.000

Risico		Incidenteel		Structureel	
		Kwantificering	Berekend bedrag	Kwantificering	Berekend bedrag
Zeer laag	(10%)	1.270	127	0	0
Laag	(25%)	1.516	379	0	0
Midden	(50%)	1.415	708	0	0
Hoog	(75%)	0	0	0	0
Zeer hoog	(90%)	150	135	0	0
Totaal		**4.351**	**1.349**	**0**	**0**

Het totaal van het berekende risicobedrag komt daarmee uit op € 1.349k.

Beleid omtrent weerstandscapaciteit en risico's

Relatie weerstandsvermogen en risico's
De ratio tussen de weerstandscapaciteit en de risico's is het weerstandsvermogen. De weerstandscapaciteit is de hoeveelheid aan middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. De risico's betreffen risico's waarvoor

geen (andere) maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente in staat is om mogelijke tegenvallers op te vangen zonder dat dit onmiddellijk invloed heeft op het beleid. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente. In Mook en Middelaar wordt de weerstandscapaciteit bepaald door de hoogte van een 'geblokkeerde' algemene reserve. De onvoorziene uitgaven, de onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves worden buiten beschouwing gelaten.

Weerstandsvermogen
De weerstandscapaciteit bedraagt eind 2022 (afgerond) € 2 miljoen.
Als de risico's zoals deze hiervoor benoemd zijn, worden afgezet tegen de weerstandscapaciteit, kan worden geconcludeerd dat de gemeente Mook en Middelaar op dit moment meer dan voldoende capaciteit heeft om eventuele risico's op te vangen.

Soort risico	Berekende omvang risico's	Huidige weerstands-vermogen	Huidig weerstandsvermogen dekking in %	Huidig weerstandsvermogen overdekking
Incidentele risico's	1.349	2.000	148%	652
Structurele risico's	0	5	n.v.t.	5
Totaal	**1.349**	**2.005**	**149%**	**657**

De ratio van het weerstandsvermogen bedraagt 1,5. Dit valt in de klasse 'Ruim voldoende'.

Beoordelingstabel weerstandsvermogen			
Categorie	Ratio weerstandsvermogen vanaf	tot	Betekenis
A	2	∞	Goed / Uitstekend
B	1,4	2	Ruim voldoende
C	1	1,4	Voldoende
D	0,8	1	Matig
E	0,6	0,8	Onvoldoende
F	- ∞	0,6	Ruim onvoldoende

Kengetallen

	Kengetallen	R2021	B2022 *)	R2022
1a)	netto schuldquote	-15%	12%	-22%
1b)	netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-18%	10%	-26%
2)	solvabiliteitsratio	38%	31%	46%
3)	structurele exploitatieruimte	4%	1%	9%
4)	grondexploitatie (n.v.t.)	0%	0%	0%
5)	belastingcapaciteit	114%	98%	104%

*) betreft primitieve begroting

1a Netto schuldquote
De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast (vaste schuld en vlottende passiva) ten opzichte van de eigen middelen (vlottende activa). Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Een negatieve schuldquote betekent dat er geen netto-schuld is, maar dat er een overschot is aan liquide middelen en vorderingen.

1b Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Dit betreft hetzelfde kengetal als de netto schuldquote, maar nu wordt bij de eigen middelen niet alleen de vlottende activa meegenomen, maar ook de uitgezette leningen. Dit kengetal is altijd gelijk of lager dan de netto schuldquote.

2 Solvabiliteitsratio
Het solvabiliteitsratio geeft aan in welke mate wij in staat zijn om op de lange termijn aan de financiële verplichtingen te voldoen. Zoals uit de balans valt op te maken, bedraagt het eigen vermogen € 8,8 miljoen en het totaal vermogen € 19,9 miljoen. Dit betekent dat de verhouding eigen vermogen/totaal vermogen 0,44 is. De gangbare minimumnorm voor deze solvabiliteitsratio ligt bij niet-financiële ondernemingen tussen de 0,25 en 0,40. Hoe hoger de ratio hoe solvabeler de organisatie is. Met een ratio van 0,44 voldoet de gemeente Mook en Middelaar meer dan voldoende aan de gangbare minimumnorm.

3 Structurele exploitatieruimte
Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. De structurele exploitatieruimte is gebaseerd op de structurele baten en lasten op grond van de gerealiseerde cijfers in 2022. Op basis hiervan is dit kengetal positief; er is dus sprake van een structureel overschot in de Jaarstukken 2022. Dit laat echter ook een realisatie zien die ingehaald is of wordt door de meer recente Programmabegroting 2023 en de nieuw op te stellen Programmabegroting 2024. Een programmabegroting geeft een zuiverder beeld over de structurele begrotingssaldi voor de komende jaren.

4 Grondexploitatie
Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De gemeente Mook en Middelaar heeft geen actieve grondexploitaties (aankopen, bouw- en woonrijp maken en weer verkopen). Het kengetal bedraagt 0%.

5 Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit wordt berekend op basis van de woonlasten van een belastingplichtige (meerpersoonshuishouden met eigen woning) in Mook en Middelaar ten opzichte van het landelijk gemiddelde van het laatst bekende begrotingsjaar. Bij het opstellen van de Programmabegroting 2022 is dat 2021. Bij de Jaarstukken 2022 is dat 2022.

Onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie

De diverse kengetallen zijn onderling redelijk consistent en bevestigen het beeld van een relatief gezonde financiële positie (sec op basis van deze kengetallen). Mook en Middelaar heeft slechts één uitstaande geldlening van € 0,5 miljoen (per 31-12-2022 die jaarlijks met zo'n € 181,5k wordt afgelost. Aan de andere kant is er ruim € 5,3 miljoen aanwezig in 's Rijks schatkist. Op basis van de categoriale indeling zit de gemeente Mook en Middelaar overwegend in categorie A (niet of minst risicovol) en categorie B.

	Kengetal	Waarde M&M	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1a)	Netto schuldquote zonder correctie	-22%	< 90%	90 - 130%	> 130%
1b)	Netto schuldquote met correctie)	-26%	< 90%	90 - 130%	> 130%
2)	Solvabiliteitsratio	44%	> 50%	20 - 50%	< 20%
3)	Structurele exploitatieruimte	9%	positief	neutraal	negatief

	Kengetal	Waarde M&M	Categorie A	Categorie B	Categorie C
4)	Grondexploitatie	0%	< 20%	20-35%	> 35%
5)	Belastingcapaciteit	104%	< 95%	95 - 105%	> 105%

2.1.16. Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Portefeuillehouder
Wethouders Rodoe en Herings

Wettelijk kader
Begroting
Deze paragraaf bevat op grond van artikel 12, lid 1 BBV ten minste de volgende kapitaalgoederen:
- wegen;
- riolering;
- water;
- groen;
- gebouwen.

Van deze kapitaalgoederen wordt op grond van artikel 12, lid 2 BBV aangegeven:
- het beleidskader;
- de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
- de vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Daarnaast bevat deze paragraaf op grond van artikel 19 ‘Financiële verordening gemeente Mook en Middelaar 2019’:
a) de voortgang van het geplande onderhoud;
b) de omvang van het eventueel achterstallige onderhoud.

Jaarverslag
Op grond van artikel 26 BBV bevat deze paragraaf in het jaarverslag de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragraaf in de begroting is opgenomen.

Algemeen

Per voorziening zijn visiedocumenten en afzonderlijke beheers- en onderhoudsplannen beschikbaar. Bij de raadsvoorstellen en -besluiten tot vaststelling van de diverse plannen zijn er uitspraken gedaan over de mate van het gewenste onderhouds- c.q. voorzieningenniveau. Bij de behandeling van de diverse onderdelen in deze paragraaf zullen wij hierop terugkomen.

Wegen

1. Wegen

Beleid
In de raadsvergadering van 12 december 2019 is door uw raad het Wegenbeheerplan 2020-2024 vastgesteld. Door de vaststelling is het wegonderhoud voor de komende jaren gewaarborgd. Op basis van dit plan worden binnen de gemeente het beheer en onderhoud van wegverhardingen structureel en planmatig uitgevoerd. Tevens is het uitvoeren van het niet planmatig ‘klein onderhoud’ als financieel onderdeel opgenomen in het plan. Voor het structurele onderhoud wordt jaarlijks een onderhoudsprogramma opgesteld. De onderhoudsmaatregelen worden vertaald in een bestek of werkbeschrijving en in concurrentie aanbesteed. Voor de bekostiging van het in stand houden en het onderhoud is al sinds jaren de voorziening Rationeel Wegbeheer in het leven geroepen. In 2022 is er conform het beheerplan 2020-2024 onderhoud uitgevoerd aan de wegen (verhardingen) binnen de gemeente. Dit in de vorm van plaatselijk herstel en structureel onderhoud. De enige plaats waar dit nog niet is gebeurd, is de Generaal Gavinstraat. De uitvoering hiervan zal in 2023 opgepakt worden.

Financiële consequenties
De geraamde uitgaven bedroegen € 115k, de werkelijke uitgaven in 2022 bedroegen € 144k. Kosten kunnen gedurende de periode van het beheerplan (2020 t/m 2024) verschuiven in de tijd. Zo was er in

2021 een orderuitputting van de uitgaven conform het Wegenbeheersplan van € 203k. Dit heeft er mede toe geleid dat in 2022 een overschrijding heeft plaatsgevonden.

Voortgang onderhoud
In 2022 zijn er plaatselijke herstelwerkzaamheden uitgevoerd en het structurele, planmatige onderhoud aan de verhardingen. Bij de werkzaamheden aan de komingang van de Groesbeekseweg is groot onderhoud meegenomen aan de Groesbeekseweg, omdat deze weg , na een visuele inspectie door onze civiele medewerkers, wat grotere slijtage vertoonde. Eind 2022 is een geplande weginspectie in de gehele gemeente uitgevoerd, welke in 2023 meegenomen zal worden in de herziene planning.

Omvang achterstallig onderhoud
Bij wegen is geen sprake van achterstallig onderhoud.

2. Kunstwerken (bruggen)

Beleid
In de raadsvergadering van 15 september 2016 is door uw raad het Meerjarenonderhoudsplan bruggen vastgesteld. Hierbij gaat het om de (verkeers)bruggen Witteweg in Plasmolen en Cuijksesteeg in Mook. Het plan is een doorkijk naar de onderhoudsbehoefte van 2017 tot 2067. Dit alles gebaseerd op een 'bundeling' van gedane onderzoeken en inspecties. In navolging van de vaststelling van het plan, is de voorziening Groot Onderhoud Bruggen ingesteld.

Financiële consequenties
Er zijn in 2022 geen kosten voor groot onderhoud bruggen geweest. Wel is er een oriëntering geweest om de leuningen van de brug in de Cuijksesteeg te conserveren. Bij vorige conserveringen is Chroom 6 gebruikt, wat de uitvoering van deze werkzaamheden lastig maakt.

Voortgang onderhoud
Het Meerjarenonderhoudsplan bruggen wordt gevolgd, waaruit blijkt dat in 2022 geen bijzonderheden te melden zijn.

Omvang achterstallig onderhoud
Bij kunstwerken (bruggen) is geen sprake van achterstallig onderhoud.

3. Openbare verlichting

Beleid
Het dagelijks onderhoud aan de openbare verlichting is ondergebracht in een onderhoudsbestek dat gezamenlijk met de gemeenten Gennep en Bergen is aanbesteed. Er zijn in 2022 geen vervangingen gedaan, maar er ligt een bestek klaar om begin 2023 uit te laten voeren.

Financiële consequenties
Het onderhoud voor de openbare verlichting loopt niet via een onderhoudsvoorziening, maar via kredieten voor masten en armaturen. In 2022 zijn hiervoor geen uitgaven gedaan.

Voortgang onderhoud
Onderhoud overeenkomstig het onderhoudsbestek wordt uitgevoerd, zoals ieder jaar, middels groepsremplace van lampen en het verhelpen van storingen.

Omvang achterstallig onderhoud
Bij openbare verlichting is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Riolering

Beleid
De gemeente heeft watertaken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater. Deze taken hebben het karakter van zorgplichten. De gemeentelijke watertaken zijn verankerd in de Wet milieubeheer (afvalwater) en de Waterwet (hemelwater en grondwater). Om inzicht te krijgen in en sturing te geven aan deze taken is er een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) opgesteld. Naast de technische en beleidsmatige aspecten maakt een financiële paragraaf onderdeel uit van het GRP. In de raadsvergadering van 16 december 2021 is door de gemeenteraad een nieuw Gemeentelijk Rioleringsplan vastgesteld met de planperiode 2022-2026.

Naast het in stand houden en verbeteren van het rioolstelsel, wordt er in het plan nadrukkelijk rekening gehouden met het terugdringen van de kans op wateroverlast door hevige neerslag. Een van de maatregelen hierbij is het afkoppelen van verhardingen die op de riolering zijn aangesloten. Hierbij wordt ook ingezet op het informeren en betrekken van particulieren (inwoners, bedrijven en Destion). Dit om te komen tot bewustwording van de gevolgen van klimaatverandering en een gezamenlijke aanpak van de problematiek. In 2016 zijn hiervoor de 'eerste stappen' gezet in de vorm van bewonersbijeenkomsten. In samenwerking met het Waterschap Limburg is er een subsidie ingesteld voor afkoppelen van verhardingen voor particulieren. Ook in 2022 is er gebruik gemaakt van deze afkoppelregeling. Dit heeft geresulteerd in negen afkoppelingen. Ook in 2023 kunnen we de afkoppelingen voortzetten door het inzetten van de hiervoor beschikbaar gestelde gelden.

In 2021 is een begin gemaakt met de voorbereidingen voor het afkoppelen van het gebied rond de Stationsstraat (kerk) in Molenhoek. Deze voorbereidingen zijn medio 2022 afgerond en begin 2023 wordt met de bewoners om tafel gegaan om de plannen toe te lichten. In 2021 en eind 2022 zijn inspecties van gedeelten van het riool uitgevoerd. Hieruit komt een maatregelenplan wat gecombineerd uitgevoerd wordt begin 2023.

Financiële consequenties
De financiële consequenties van de riolering lopen via kapitaallasten van investeringen. In 2022 is voor € 32k geïnvesteerd. Het restant krediet eind 2022 bedraagt € 899k en loopt door naar 2023.

Voortgang onderhoud
Het dagelijkse en planmatig onderhoud aan de riolering is inzichtelijk en uitgevoerd, zo ook zijn de mogelijkheden benut voor het afkoppelen van verhardingen die zijn aangesloten op de riolering.

Omvang achterstallig onderhoud
In de riolering is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Water

1. (Oppervlakte)water

Beleid
De Maashaven in Mook is in beheer en onderhoud van de gemeente. Ook het op diepte houden van de haven maakt hier deel van uit. Hiervoor wordt periodiek de diepgang in de haven gemeten. Op basis van de resultaten hiervan zijn er tot op heden geen maatregelen nodig geweest om de haven bereikbaar en bevaarbaar te houden.

Financiële consequenties
In 2022 is € 1k aan havengelden ontvangen.

Voortgang onderhoud
De diepte van de haven wordt geregeld gemeten, geen bijzonderheden.

Omvang achterstallig onderhoud
Bij (oppervlakte)water is geen sprake van achterstallig onderhoud.

2. Watergangen

Beleid
Het onderhouden van de watergangen waardoor de door- en afvoer van water is gewaarborgd.

Financiële consequenties
Er zijn in 2022 geen uitgaven gedaan ten behoeve van de watergangen.

Voortgang onderhoud
Het onderhoud van de watergangen verloopt conform een jaarlijks onderhoudsschema. In 2022 zijn de watergangen conform het onderhoudsschema onderhouden. Verder zijn geen bijzonderheden te melden.

Omvang achterstallig onderhoud
Bij watergangen is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Groen (parken, plantsoenen, bomen en sportvelden)

Beleid
De gemeente draagt zorg voor het beheer en onderhoud van het openbaar groen en de sportvelden op het sportpark in Middelaar.

Financiële consequenties
De uitgevoerde onderhoudswerkzaamheden zijn binnen de beschikbare budgetten uitgevoerd.

Voortgang onderhoud
Het reguliere onderhoud van het openbaar groen is uitgevoerd conform het Groenbeheerplan. In 2022 is hiertoe een nieuwe onderhoudsovereenkomst gesloten met INTOS/Buitenwerk. In 2022 zijn geen groenrenovaties uitgevoerd. Het onderhoud van de sportvelden, het snoeien van de bomen, de bestrijding van de eikenprocessierups en de onkruidbestrijding op verhardingen is volgens het reguliere jaarlijkse onderhoud uitgevoerd.

Omvang achterstallig onderhoud
Bij groen is nog geen sprake van achterstallig onderhoud. Daarentegen wordt wel opgemerkt dat er meerdere bomen zijn die mogelijk in de toekomst extra inspanningen nodig hebben om achterstallig onderhoud te voorkomen.

Gebouwen

Beleid
De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer en het bouwkundig en technisch onderhoud van de in haar bezit zijnde gebouwen. Voor dienstgebouwen en sportaccommodaties is het Meerjarig onderhoudsplan (MJOP) 2020-2023 van toepassing. Dit betekent dat onderhoudskosten ten laste van de voorziening gebouwenbeheer komen. Het gebouwenbeheer is op dit moment veelal reactief van aard.

Financiële consequenties
In 2022 zijn binnen de vastgestelde kaders van het MJOP onderhouds- en reparatiewerkzaamheden uitgevoerd. De uitname uit de voorziening gebouwenbeheer is geraamd op € 154k. De werkelijke uitname bedroeg € 50k. Hiervan is 25k uitgegeven aan regulier onderhoud en kleine werkzaamheden aan het gemeentehuis. Er is 10k uitgegeven ten behoeve van regulier onderhoud voor de gemeentewerf/brandweerkazerne en 2k voor sportaccommodatie De Heikant (Astrantia). De resterende 13k betrof uitgaven voor sportaccommodatie De MaasVallei (Eendracht) en met name betrof dit de renovatie van de bestuurskamer en regulier onderhoud.

Daarnaast is een krediet van 25k verstrekt (was namelijk niet opgenomen in MJOP) ter vervanging van de veldverlichting van het korfbalveld op de sportaccommodatie De Heikant (Astrantia),

Omvang achterstallig onderhoud
Er is op dit moment geen achterstallig onderhoud bekend dat direct noopt tot actie anders dan het MJOP.

2.1.17. Paragraaf Financiering

Portefeuillehouder
Wethouder Herings

Wettelijk kader
Begroting
Deze paragraaf bevat op grond van artikel 13 BBV in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Daarnaast bevat deze paragraaf op grond van artikel 17 ‘Financiële verordening gemeente Mook en Middelaar 2019’ in ieder geval de liquiditeitenplanning en de financieringsbehoefte.

Jaarverslag
Op grond van artikel 26 BBV bevat deze paragraaf in het jaarverslag de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragraaf in de begroting is opgenomen.

Algemeen

De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) stelt kaders voor beheersing van de financiële risico's. Deze kaders zijn uitgewerkt in de Financiële verordening Mook en Middelaar 2019. Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico’s.

Risicobeheer financieringsportefeuille

Lening
Op dit moment is er één langlopende lening afgesloten met een vast rentepercentage gedurende de gehele looptijd (tot en met 2025). Hierdoor is er nauwelijks tot geen renterisico.

Renterisiconorm (Wet fido)
De renterisiconorm geeft een norm voor het renterisico op de vaste schuld. Het heeft als doel het renterisico bij (her)financiering te beheersen. Deze norm houdt in dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer dan 20% van het begrotingstotaal mogen bedragen.

Bedragen x € 1.000

Renterisiconorm		2022	2021
1	Renteherzieningen op leningen o/g	0	0
2	Betaalde aflossingen	182	182
3	Renterisico (1+2)	182	182
4	Renterisiconorm	3.527	3.513
5a = 4 > 3	Ruimte onder renterisiconorm	3.346	3.332
5b = 4< 3	Overschrijding renterisiconorm	-	-

Renterisiconorm		2022	2021
Berekening			
4a	Het bij ministeriële regeling vastgesteld percentage	20%	20%
4b	Begrotingstotaal (lasten prim. begroting)	17.636	17.566
4	Renterisiconorm	3.527	3.513

Uit voorgaande tabel blijkt dat gemeente Mook en Middelaar ruim binnen de gestelde renterisiconorm blijft.

Rentebeheer

Rentelasten
In de jaarrekening is een rentelast opgenomen voor de langlopende lening o/g van de BNG. Dit betreft een lening met een vast rentepercentage van 5,58%. Er wordt geen (administratieve) rente meer over het eigen vermogen berekend. De rentelast over de langlopende lening bedraagt over 2022 € 32k.

Renteresultaat en rentetoerekening
Het renteresultaat is het saldo van de netto rentekosten en de rente die wordt doorberekend aan de producten.

Bedragen x € 1.000

Toerekening rente			
a	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		32
b	De externe rentebaten over de korte en lange financiering	-/-	33
	Saldo rentelasten en rentebaten	-/-	1
c1	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	0
c2	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	0
c3	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend		0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		-1
d1	Rente over eigen vermogen		0
d2	Rente over voorzieningen		0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		-1
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	0
f	Renteresultaat op het taakveld Treasury	-/-	1

Er wordt geen rente toegerekend aan de vaste activa. De omslagrente staat standaard op 0%. Een eventueel renteresultaat komt tot uiting bij het taakveld Treasury.

Liquide middelen

Kasgeldlimiet (Fido)
De kasgeldlimiet geeft een maximumbedrag aan dat de gemeente aan kort geld mag aantrekken. De omvang bedraagt een percentage van het totaal van de jaarbegroting. Dit percentage is wettelijk vastgesteld in de 'Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden' en bedraagt 8,5%.

Bedragen x € 1.000

Kasgeldlimiet		
	Omvang primitieve begroting per 1 januari 2022 (= grondslag)	17.636
1.	**Toegestane kasgeldlimiet**	
	- in procenten van de grondslag	8,50%
	- in bedrag van de grondslag	1.499
2.	**Omvang vlottende korte schuld**	
	- opgenomen gelden korter dan 1 jaar	0
	- schuld in rekening-courant	0
	- gestorte gelden van derden korter dan 1 jaar	0
	- overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld	0
	Totale omvang van de vlottende schuld	0
3.	**Vlottende middelen**	
	- contante gelden in kas	3
	- tegoeden in rekening-courant (bank)	225
	- overige uitstaande gelden korter dan 1 jaar (SKB)	5.330
	Totale omvang van de vlottende middelen	5.557
4.	**Toets kasgeldlimiet**	
	- totaal netto vlottende schuld (2)-(3)	-5.557
	- toegestane kasgeldlimiet (1)	1.499
	Ruimte (+)/Overschrijving (-) = (1)-(4)	7.056

Dit betekent dat we nog voor ruim € 7,1 miljoen kort geld mogen aantrekken om binnen de kasgeldlimiet te blijven.

Bovenstaand overzicht betreft de stand per 31 december 2022. De kasgeldlimiet wordt per kwartaal gemonitord, waarbij steeds wordt uitgegaan van de gemiddelde netto vlottende schuld van drie maanden.

Bedragen x € 1.000

Liquiditeitspositie	1e kwartaal 2022	2e kwartaal 2022	3e kwartaal 2022	4e kwartaal 2022
(a) Kasgeldlimiet	1.499	1.499	1.499	1.499
(b) Gemiddelde netto vlottende schuld	-4.027	-4.914	-6.598	-6.676
Ruimte onder de kasgeldlimiet (a)-(b)	5.526	6.414	8.097	8.175

Uit bovenstaand overzicht blijkt onder (b) dat Mook en Middelaar op dit moment over-liquide is (negatieve schuld) en in 2022 geen kort geld aan heeft hoeven trekken. De overtollige liquide middelen worden (verplicht) aangehouden in ’s Rijks Schatkist. Daarnaast kan worden afgeleid dat Mook en Middelaar ruimschoots onder de kasgeldlimiet blijft en er dus ruimte is voor het aantrekken van kort geld.

Liquiditeitenplanning

Raming
In de Programmabegroting wordt jaarlijks op begrotingsbasis een meerjarenliquiditeitenplanning opgenomen. De geraamde cijfers over 2022 bedragen:

Bedragen x € 1.000

Inkomsten en uitgaven	Primitieve begroting 2022
Beginsaldo liquiditeiten (conform raming begroting)	717
Bij:	
Inkomsten volgens exploitatie	17.539
Mutatie werkkapitaal	0
Subtotaal	*17.539*
Af:	
Uitgaven volgens exploitatie	16.732
Uitgaven voor investeringen	0
Mutaties leningen	182
Aanwending voorzieningen	363
Mutatie werkkapitaal	1
Subtotaal	*17.277*
Totaal (conform raming)	**979**

Realisatie
In de Jaarstukken wordt op het eind in onderdeel 2.2.5 een kasstroomoverzicht vermeld, waarbij het stelsel van baten en lasten wordt omgezet in een stelsel van inkomsten en uitgaven. Een korte samenvatting van het werkelijke verloop van de liquiditeiten is aangegeven in onderstaand overzicht:

Bedragen x € 1.000

Kasstroomoverzicht		Realisatie 2022
Beginsaldo liquiditeiten (inclusief uitzetting in 's Rijks Schatkist)		4.927
Inkomsten -/- uitgaven op operatiebasis		1.227
Saldo investeringskasstroom	-/-	425
Saldo financieringskasstroom	-/-	171
Saldo 31 december		**5.557**

Er zijn in 2022 geen extra financieringsmiddelen aangetrokken en er is geen overschrijding geweest van de kredietlimiet. Overtollige financieringsmiddelen zijn ondergebracht bij 's Rijks Schatkist in verband met het verplicht 'schatkistbankieren'. Het verschil in liquide middelen tussen raming en realisatie is gelegen in het feit dat bij de raming wordt uitgegaan dat (een deel van) de restantkredieten in het daaropvolgende jaar worden uitgegeven. In de realisatie is dit niet altijd het geval en treedt vertraging op in het bestedingspatroon.

EMU-Saldo

Het EMU-saldo is het verschil van inkomsten en uitgaven van de overheid. Het EMU-saldo van een lokale overheid telt mee voor het EMU-saldo van de totale overheid. De berekening van het EMU-saldo is in de Programmabegroting in deze paragraaf opgenomen. Het EMU-saldo is niet van toepassing op de Jaarstukken.

2.1.18. Paragraaf Bedrijfsvoering

Portefeuillehouder
Burgemeester Gradisen/ wethouder Herings

Wettelijk kader
Begroting
Deze paragraaf bevat op grond van artikel 14 BBV ten minste het inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Daarnaast bevat deze paragraaf op grond van artikel 20 ‘Financiële verordening gemeente Mook en Middelaar 2019’:
a) de budgetten voor de raad;
b) de budgetten voor de griffie;
c) de budgetten voor de rekenkamer(commissie); en
d) de budgetten voor de accountant.

Jaarverslag
Op grond van artikel 26 BBV bevat deze paragraaf in het jaarverslag de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragraaf in de begroting is opgenomen.

Personeel en organisatiebeleid

De Coronacrisis is tot en met februari 2022 van grote invloed geweest op de organisatie en de prioritering van taken. Deze crisis heeft ook nieuwe inzichten gebracht in taakvolwassenheid en plaats- en tijdonafhankelijk werken. Gaandeweg is een hybride vorm van werken ontwikkeld, die ook heeft geleid tot een thuiswerkbeleid waarbij medewerkers tenminste 50% van hun tijd op kantoor zijn. Het verzuim was afgelopen jaar gemiddeld 8% (langdurig verzuim heeft grote impact op dit percentage).

In het afgelopen jaar hebben veel personele wisselingen plaatsgevonden. Door pensionering en doordat medewerkers kozen voor een andere stap in hun loopbaan zijn medewerkers uit dienst gegaan. Ondanks een krappe arbeidsmarkt is het gelukt om onze formatie op orde te krijgen. Dat is inclusief formatieplaatsen die langjarig door externen ingevuld werden omzetten naar vaste eigen medewerkers. Hierbij dient aangetekend te worden dat tijd nodig is voor nieuwe medewerkers om zich in te werken en dat we rekenschap nemen van medewerkers die ons gaan verlaten voor een andere baan of pensionering. Hierbij hebben we waar nodig gebruikt gemaakt van inhuur als flexibele schil. Strategische personeelsplanning, duurzame inzetbaarheid en goed werkgeverschap blijven cruciaal om onze organisatie formatief op orde te houden en aantrekkelijk te blijven voor onze huidige medewerkers én om toekomstige collega's te kunnen werven. We blijven daarom investeren in onze medewerkers, bijvoorbeeld door scholing, werkplek of secundaire arbeidsvoorwaarden, zodat we de juiste medewerker op de juiste plek krijgen of behouden. De uiterst gespannen arbeidsmarkt maakt dat het, net zoals voor de ons omliggende gemeenten, in sommige domeinen lastig is om vaste gekwalificeerde medewerkers te werven.

In 2022 is er een nieuwe gemeentesecretaris aangesteld en hebben we de organisatie heringericht met een drietal afdelingen (Ruimte, Sociaal en Bedrijfsvoering). Dit heeft, mede als gevolg van een inmiddels ingevulde vacature afdelingshoofd bedrijfsvoering, geleid tot een grotendeels nieuw MT. Naast deze ontwikkeling zien we dat de komende jaren burgerparticipatie van invloed is op onze organisatie. Daarnaast blijven externe factoren alsmede de invoering van de Omgevingswet vragen om voortdurende aandacht en aanpassing. Ambtelijk is er eveneens aandacht besteed aan de risico’s van ondermijning waarmee lokale overheden te maken hebben of kunnen krijgen. Ook blijven samenwerkingsverbanden cruciaal om de doelstellingen te kunnen realiseren.

Huisvesting

Verbouw/aanpassing gemeentehuis

De raad heeft zich uitgesproken voor het verduurzamen van het gemeentehuis. Daarvoor is een bedrag van € 2 miljoen in het investeringsplan opgenomen. Bij de Zomerrapportrage 2021 is bepaald dat de investering op zijn vroegst in 2024 plaatsvindt. De coronaperiode heeft gevolgen voor de manier waarop we kijken naar het huisvesten en faciliteren van onze medewerkers. Dat betreft bijvoorbeeld de werkplek, maar ook de gewenste onderlinge communicatie, ontmoetings-mogelijkheden en de onderlinge verbondenheid. De kennis en ervaring bij andere gemeenten gaan we gebruiken bij het concretiseren van de plannen voor het gemeentehuis.

MJOP

Het Meerjarig Onderhouds Plan (MJOP) huisvesting 2020-2023 is het toetsingskader voor onderhoudsactiviteiten en mutaties in de voorziening gebouwenbeheer. In 2021 zijn keuringen en werkzaamheden uitgevoerd binnen het vastgestelde kader. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Informatisering / automatisering

Digitalisering / informatievoorziening
Digitalisering speelt een cruciale rol in de wijze waarop we inspelen op de behoeften van onze inwoners en de wijze waarop we de dienstverlening aan onze inwoners vormgeven. Daardoor zijn inwoners in staat om steeds meer diensten digitaal aan te vragen en te ontvangen. Ook is de administratie van onder andere de participatiewet-uitkeringen papiervrij gemaakt.

Bijna alles hangt met digitalisering samen: processen kunnen efficiënter en effectiever verlopen en informatie kan sneller beschikbaar komen en gemakkelijker toegankelijk worden gemaakt. Daarnaast heeft het indirect effect op de werkdruk, het maakt ons als organisatie flexibeler vanwege de toegankelijkheid van informatie.
Digitalisering vraagt dat we intern stappen zetten en dat medewerkers hun werk anders organiseren. Feit is dat de ontwikkelingen om ons heen snel gaan en dat het van het grootste belang is dat we hierin mee gaan. We hebben een aftrap gemaakt met een sessie omtrent digitale vaardigheden voor medewerkers en zien dat we hier continue in moeten investeren. Dat betekent dat we dit verder gaan opzetten maar ook gaan we het informatiebeleid, applicatiebeheer, cybersecurity en privacy beleid verder opzetten en inrichten.

Budgetten

Overzicht budgetten raad
Op grond van de financiële verordening 2019 worden de volgende budgetten in deze paragraaf vermeld:

Bedragen x € 1.000

Overhead	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil
Raad (salarissen, vergoedingen, werkbudget enz.	250	234	234	252	-18
Raadscommissies (vergoedingen)	5	6	6	4	2
Griffie (salarissen, incl. ondersteuning griffie)	142	134	135	123	12
Controlekosten	66	50	50	59	-9
Totaal Overhead	**463**	**424**	**424**	**438**	**-14**

In de controlekosten zit een afrekening over 2021.

2.1.19. Paragraaf Verbonden partijen

Portefeuillehouder
Burgemeester Gradisen, wethouders Herings, Rodoe en Dillerop

Wettelijk kader
Begroting
Deze paragraaf bevat op grond van artikel 15, lid 1 BBV ten minste:
- de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
- de lijst van verbonden partijen, die wordt onderverdeeld in:
  - gemeenschappelijke regelingen;
  - vennootschappen en coöperaties;
  - stichtingen en verenigingen en;
  - overige verbonden partijen;
- de lijst van verbonden partijen.

Op grond van artikel 15, lid 2 BBV bevat de hierboven vermelde lijst van verbonden partijen ten minste de volgende informatie:
- de wijze waarop de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;
- het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
- de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
- de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
- de eventuele risico's, als bedoeld in artikel 11, eerste lid, onderdeel b BBV, van de verbonden partij voor de financiële positie van de gemeente. Dit betreffen risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Op grond van artikel 21 'Financiële verordening gemeente Mook en Middelaar 2019' hoeven er, naast de wettelijk verplichte onderdelen, geen aanvullende gegevens vermeld te worden in deze paragraaf.

Jaarverslag
Op grond van artikel 26 BBV bevat deze paragraaf in het jaarverslag de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragraaf in de begroting is opgenomen.

Algemeen

Deze paragraaf gaat in op de partijen waarmee de gemeente een bestuurlijke relatie onderhoudt en waarin zij een financieel belang heeft. Onder bestuurlijke relatie wordt verstaan een zetel in het bestuur van een participatie en/of het hebben van stemrecht. Van financieel belang is sprake wanneer de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld en die kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of wanneer financiële problemen bij de verbonden partijen kunnen worden verhaald op de gemeente.

Visie/beleid

Van belang is het Visiedocument 'Regionale oriëntatie en samenwerking' uit 2012. Hierin is vermeld dat waar het de regionale oriëntatie betreft, de samenwerking zal moeten plaatsvinden in de regio, waarin de meeste inwoners van onze gemeente zich bewegen. Dat is de regio Nijmegen, met enerzijds de gemeente
Nijmegen als centrumgemeente en anderzijds de gemeenten ten oosten en ten zuiden van Nijmegen: Berg en Dal en Heumen.

Mook en Middelaar heeft als zelfstandige Limburgse gemeente ook een zuidwaartse oriëntatie. Het college onderkent het belang van een goede samenwerkingsrelatie met onze samenwerkingspartners in Noord- en Midden-Limburg. Daarom participeert het college actief en loyaal op dossiers die enerzijds voortkomen uit een wettelijke taak en anderzijds op dossiers die een logisch verband in het zuiden en een nadrukkelijke meerwaarde hebben voor onze gemeente.

Lijst van verbonden partijen

Mook en Middelaar participeert in diverse verbonden partijen. Deze verbonden partijen zijn onderverdeeld in vier wettelijk verplichte categorieën, te weten gemeenschappelijke regelingen, vennootschappen en coöperaties, stichtingen en verenigingen en overige verbonden partijen.

Gemeenschappelijke regelingen
Van een gemeenschappelijke regeling is sprake wanneer de besturen van twee of meer gemeenten samen een regeling treffen ter behartiging van één of meer belangen van die gemeenten. Hieronder worden de belangrijkste gemeenschappelijke regelingen beschreven waarin de gemeente Mook en Middelaar participeert.

Vennootschappen en coöperaties
Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang is de gemeente Mook en Middelaar geheel of gedeeltelijk in het bezit van de aandelen van een aantal vennootschappen.

Stichtingen en verenigingen
Stichtingen en verenigingen zijn rechtspersonen die zijn opgericht met een bepaald doel. Verenigingen hebben leden, stichtingen niet. Stichtingen en verenigingen mogen winst maken, maar ze moeten de winst gebruiken voor het doel dat zij nastreven. Zij mogen de winst dus niet uitkeren aan oprichters, bestuurders of leden.

Overige verbonden partijen
Indien er sprake is van een samenwerkingsverband waarbij de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft, maar niet is gekozen voor een gemeenschappelijke regeling, vennootschap/ coöperatie of vereniging of stichting is er sprake van 'overige verbonden partijen'.

Gemeenschappelijke regelingen

Naam	Relatie met programma
Modulaire GR Regio Rijk van Nijmegen te Nijmegen	Samenleven en Zorgen
GR Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	Verplaatsen, Werken, Recreëren, Gezond leven, Wonen
GR Euregio Rijn-Waal te Kleve	Werken, Samenleven en Zorgen, Gezond leven, Wonen
GR Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen (MARN) te Nijmegen	Gezond leven
GR Veiligheidsregio Limburg-Noord te Venlo (incl. GGD)	Beschermen
BVO Intergemeentelijke Werkvoorziening Gennep, Mook en Middelaar (IWGM) te Gennep	Samenleven en zorgen
BVO Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen te Arnhem	Leren, Samenleven en zorgen
GR Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord (RUD LN)	Beschermen
GR Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	Gezond leven (riool- en reinigingsheffingen), Algemene dekkingsmiddelen (ozb)

Vennootschappen en coöperaties

Naam	Relatie met programma
NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) te ’s-Gravenhage	n.v.t. (dividend)
NV Waterleiding Maatschappij Limburg (WML) te Maastricht	Gezond leven
Enexis Holding N.V.	Gezond leven (en dividend)
Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. te 's-Hertogenbosch	Afgeleide van Enexis
CSV Amsterdam B.V. te 's-Hertogenbosch	Afgeleide van Enexis
Inkoopcentrum Zuid te Echt	-
Leisurelands B.V.	Recreëren
DAR B.V. te Nijmegen	Gezond leven
Nazorg (Bodemzorg) Limburg B.V.	Gezond leven

Stichtingen en verenigingen

Naam	Relatie met programma
Vereniging van Gemeenten Aandeelhouders in Limburg binnen Essent N.V. (VEGAL)	Afgeleide van Enexis

Overige verbonden partijen

Naam	Relatie met programma
Geen	

Gemeenschappelijke regelingen

In onderstaande tabellen zijn standaard de financiële gegevens uit jaarrekeningen 2022 van de verbonden partijen opgenomen. Als deze ontbreken, bijvoorbeeld in verband met het eerder opstellen van de Jaarstukken 2022 van Mook en Middelaar, dan wordt vermeld dat de gegevens niet beschikbaar zijn (N/b).

Alle bedragen zijn vermeld in duizendtallen (letter k)

Modulaire Gemeenschappelijke regeling Regio Rijk van Nijmegen te Nijmegen	
Doel	De MGR is een samenwerkingsverband, ingesteld om de belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen door afstemming en samenwerking binnen de regio Nijmegen. De eerste module van de MGR is gevormd door het Regionale Werkbedrijf. Per 1 januari 2016 is de module ICT toegevoegd aan de MGR onder de naam ICT-Rijk van Nijmegen (iRvN).
Betrokkenen	Beuningen, Berg en Dal, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen.
Financieel belang	Het uitgangspunt bij het Werkbedrijf is dat deelnemende gemeenten voor wat betreft re-integratie, het gehele participatiebudget overdragen aan het Werkbedrijf. Deze wijze van financiering is vanaf 2023 niet meer mogelijk vanwege gewijzigd budgettering door het Rijk. Voor 2023 wordt gewerkt met een geïndexeerde begroting; daarna volgt een nieuwe begroting, waarschijnlijk gebaseerd op taken van WerkBedrijf.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur van de MGR wordt gevormd door leden van de raad of het college van B&W van de deelnemende gemeenten. Mook en Middelaar heeft 6 van de 200 stemmen. Het belang dat de gemeente Mook en Middelaar heeft in de MGR is gedurende 2022 ongewijzigd gebleven. Burgemeester Gradisen en wethouder Dillerop zitten in het algemeen bestuur.
Ontwikkelingen	De eerste module van de MGR, het Regionale Werkbedrijf is per 1 januari 2015 operationeel. Per 1 januari 2016 is de MGR aangepast in verband met de integratie van

Modulaire Gemeenschappelijke regeling Regio Rijk van Nijmegen te Nijmegen			
	SW-bedrijf Breed en toevoeging van de module ICT. Vastgelegd is dat Mook en Middelaar haar verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de voormalige Wet sociale werkvoorziening zoals deze gold voor 1 januari 2015 niet heeft gepositioneerd in de MGR maar in een andere gemeenschappelijke regeling (IWGM) en derhalve niet aansprakelijk is voor eventuele tekorten bij Breed. Eind 2021 heeft een evaluatie van het Werkbedrijf plaatsgevonden. In maart 2022 is hierover namens het college en de raad ingediend. In zijn algemeenheid is onze gemeente tevreden over het werk en de prestaties van het werkbedrijf. Inzake de IRvN heeft PWC in oktober 2021 haar eindrapport "Evaluatie iRvN en de regionale !&A-organisatie, met het oog op de toekomst" opgeleverd. Dit rapport geeft een beeld over de positie van iRvN en haar rol in de komende jaren. De colleges hebben in 2022 ingestemd met het advies en de daarbij behorende reorganisatie. De reorganisatie wordt verwerkt in de komende meerjarenbegroting. Vooralsnog vindt deze budget-neutraal plaats. Hiermee wordt de directie afgeslankt en komt er een vijftal teamleiders en een tweetal projectleiders. Tenslotte is de afdelingsstructuur verder geoptimaliseerd.		
Risico's	De MGR heeft een risico-inventarisatie gehouden. Omdat de MGR geen eigen vermogen aanhoudt (algemene reserve voor risico's) worden de risico's doorgeschoven naar de deelnemende gemeenten die deze risico's in hun eigen risicoparagraaf kunnen opnemen.		
	01-01-2022		*31-12-2022*
Eigen vermogen	€	0k	N/b
Vreemd vermogen	€	32.394k	N/b
Resultaat boekjaar			N/b

Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	
Doel	De regeling is getroffen om de positie van de Regio Arnhem-Nijmegen te versterken en een kwalitatieve groei van de regio te bewerkstelligen (met behoud van de typische balans tussen levendige verstedelijking en ontspannen leefkwaliteit) op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling (waaronder wonen, landschap, verkeer en mobiliteit) en sociaaleconomische ontwikkeling (waaronder werkgelegenheid, bedrijvigheid, recreatie, toerisme, leefbaarheid en cultuur) op de schaal van de regio, en waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn.
Betrokkenen	De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeente Arnhem, Beuningen, Berg en Dal, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar droeg in 2022 € 1,25 per inwoner per jaar bij. Er vindt geen bijdrage aan The Economic Board plaats. Daarnaast betalen gemeenten per opgave waaraan zij deelnemen. In 2022 betaalde Mook en Middelaar voor de opgave Verboden regio € 1,30 en voorde opgave Groene Groeiregio € 0,82 per inwoner per jaar. Voor 2023 zijn alle bedragen geïndexeerd.
Bestuurlijk belang	Wethouder Rodoe is namens de gemeente Mook en Middelaar lid van het AB. Wethouder Herings is plaatsvervangend lid.
Ontwikkelingen	De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is op 1 januari 2021 van start gegaan. Er is sprake van vijf opgaven: vervoer (Verbonden regio), toerisme en cultuur (Ontspannen regio), wonen (Groene Groeiregio), economie (Productieve regio) en circulariteit (Circulaire regio). De raden van de deelnemende gemeenten bepalen jaarlijks aan welke opgaven wordt deelgenomen. De raad van Mook en Middelaar heeft in november 2022 besloten om in 2023 aan twee opgaven deel te nemen: vervoer (de Verbonden regio) en wonen (de Groene groeiregio). In 2022 is tevens een propositie door de Groene Metropoolregio ingediend voor een Regio Deal. De rijksoverheid financiert hierbij 50% van de kosten van projecten die betrekking hebben op brede welvaart. In februari is bekend geworden dat de Rijksoverheid in totaal een bedrag van 15 miljoen euro ter beschikking stelt.

Gemeenschappelijke Regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen			
Risico's	Er zijn geen bijzondere risico's bekend.		
	01-01-2022		*31-12-2022*
Eigen vermogen	€	331k	N/b
Vreemd vermogen	€	1.364k	N/b
Resultaat boekjaar			N/b

Gemeenschappelijke Regeling Euregio Rijn-Waal te Kleve	
Doel	De Euregio Rijn-Waal wil met haar werk bijdragen aan de eenwording van Europa. Tegelijkertijd wordt gestreefd naar een sterke economische, sociale en maatschappelijke positie van de regio middels het realiseren en stimuleren van grensoverschrijdende samenwerking in het Duits-Nederlandse grensgebied. De werkvelden zijn ruimtelijke structuur, economie, technologie en innovatie, milieu, natuur en landschap, kwalificering en arbeidsmarkt, sociaal-culturele integratie.
Betrokkenen	De Euregio Rijn-Waal is een samenwerkingsverband met leden uit de Nederlandse provincies Gelderland, Noord-Brabant en Limburg, de Duitse stad Duisburg en de Kreisen Kleve en Wesel. De leden zijn gemeenten (waaronder de gemeente Mook en Middelaar), regionale overheden en andere publiekrechtelijke organisaties zoals de Kamer van Koophandel.
Financieel belang	De gemeente betaalt aan jaarlijkse contributie circa € 3k.
Bestuurlijk belang	Het hoogste orgaan van de Euregio Rijn-Waal is de Euregioraad, die verantwoordelijk is voor alle activiteiten van de Euregio Rijn-Waal. Wethouder Rodoe en raadslid Brinkhoff hebben zitting in deze raad. De gemeente Mook en Middelaar heeft 2 van 136 stemmen. Het bestuurlijk belang is gedurende 2022 niet gewijzigd.
Ontwikkelingen	<u>Interreg VIA</u> Sinds 21 april 2022 kunnen aanvragen voor het nieuwe Interreg VIA programma Deutschland-Nederland worden ingediend. De hoofdthema's van het nieuwe Interreg VI-programma zijn: - Een innovatiever programmagebied - Een groener programmagebied - Samen werken aan een verbonden grensgebied - Europa dichter bij de burger. Binnen Interreg VI is er ruim 225 miljoen Euro aan EU-middelen beschikbaar voor de ondersteuning van projecten. Voor de eerste twee prioriteiten is ca. 65% van het budget gereserveerd. Voor de laatste beide prioriteiten is 35% van de middelen beschikbaar. <u>Euregionaal mobiliteitsplan</u> Om ook daadwerkelijk uitvoering te geven aan het mobiliteitsplan zijn er in een tweede stap op verzoek van de Euregioraad 5 van de in totaal 15 aanbevelingen voor mobiliteitsinitiatieven verder uitgewerkt. Doel is het dat deze cases aansluitend (maar buiten het INTERREG-project Euregionaal Mobiliteitsplan om) ook daadwerkelijk gerealiseerd worden. 1. Voorstudie grensoverschrijdende fietstracés 2. Onderzoek naar grensoverschrijdend dekkend mobiliteitshub-netwerk 3. Onderzoek naar grensoverschrijdend dekkend netwerk voor laadinfrastructuur 4. Inventariseren kansen voor grensoverschrijdende samenwerking multimodale overslagpunten gecombineerd met een onderzoek grensoverschrijdend informatie- en reserveringssysteem vrachtautoparkeerplaatsen 5. Voorstudie realisatie grensoverschrijdende Mobility-on-Demand.
Risico's	De deelnemende gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het financiële beleid. Een groot deel van de werkorganisatie wordt gefinancierd uit de budgetten voor technische bijstand van INTERREG programma's. De projectsubsidies worden vanuit Brussel verstrekt via het Comité van Toezicht van INTERREG op basis van het daartoe opgestelde toetsingskader. Uitgaven vinden plaats op grond van Europese regelgeving. Cofinanciering is afkomstig van overheden aan beide zijden van de grens. De financiële

Gemeenschappelijke Regeling Euregio Rijn-Waal te Kleve				
	risico's voor de Interregsubsidies liggen bij de Bezirksregierung Düsseldorf en het Ministerie van Economische Zaken.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	N/b		N/b
Vreemd vermogen	€	N/b		N/b
Resultaat boekjaar				N/b

Gemeenschappelijke regeling Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen (MARN) te Nijmegen				
Doel	Ondersteuning en behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten ter bescherming van het milieu, waaronder begrepen een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde verwijdering van afvalstoffen.			
Betrokkenen	Gemeenten Beuningen, Druten, Heumen, Berg en Dal, Mook en Middelaar, Nijmegen, West Maas en Waal, Wijchen.			
Financieel belang	Indien de ARN in enig jaar winst maakt, wordt door de aandeelhouders besloten op welke wijze verrekening plaatsvindt met de deelnemende gemeenten. In 2022 is over 2021 een bedrag ontvangen van € 15k.			
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur bestaat uit 8 leden, bestaande uit de portefeuillehouders Afval van de deelnemende gemeenten. Voor Mook en Middelaar maakt wethouder Rodoe deel uit van dit bestuur. Mook en Middelaar heeft 2 van de 21 stemmen. Wethouder Rodoe maakt ook deel uit van het DB.			
Ontwikkelingen	Vanwege contractuele afspraken met Avri is de gemeente West Maas en Waal, na instemming van alle overige deelnemende gemeenten per 1 januari 2022 uitgetreden uit de GR MARN. Het financieel nadeel voor de MARN vanwege het uittreden van gemeente West Maas en Waal wordt door gemeente West Maas en Waal gecompenseerd, waardoor de MARN na het uittreden van gemeente West Maas en Waal gezond kan voortbestaan.			
Risico's	De MARN houdt geen weerstandsvermogen aan, anders dan de post onvoorzien in de exploitatie. Bij tekorten die niet opgevangen kunnen worden, zullen de deelnemende gemeenten naar rato bijdragen in het tekort. Het risico dat de MARN in de BV ARN is beperkt tot de waarde van de aandelen.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	8.896k		N/b
Vreemd vermogen	€	2.481k		N/b
Resultaat boekjaar				N/b

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord te Venlo	
Doel	Het bevorderen van een zo optimaal mogelijke eenduidige en gelijkwaardige dienstverlening op het terrein van de veiligheid (brandweerzorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing) en gezondheid (publieke gezondheidszorg) aan alle burgers in het regionale verzorgingsgebied Limburg-Noord.
Betrokkenen	15 deelnemende gemeenten in de regio Limburg-Noord. Gemeente Mook en Middelaar, Gennep, Bergen, Venray, Horst aan de Maas, Venlo, Beesel, Peel en Maas, Roermond, Weert, Nederweert, Maasgouw, Roerdalen, Leudal en Echt-Susteren.
Financieel belang	De gemeente levert een bijdrage per inwoner per jaar verdeeld over diverse kostenposten. De bijdrage in 2022 bedroeg € 532k. Daarnaast worden er beperkt extra kosten gemaakt ten behoeve van opleiding en oefenen gemeentelijke processen.
Bestuurlijk belang	De burgemeester van Mook en Middelaar is lid van het Algemeen Bestuur en de bestuurscommissie Veiligheid van de Veiligheidsregio Limburg-Noord.

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord te Venlo				
Ontwikkelingen	-Beter voorbereid zijn op een volgende pandemie - Maatschappelijke ontwikkelingen die impact hebben vanuit veiligheidsoptiek, denk aan wateroverlast door klimaatveranderingen maar ook nieuwe infectieziekten. Ook informatieveiligheid is een onderwerp dat steeds relevanter word. - Meer grip op migratie en asiel en de bijbehorende opvangproblemen in de asielketen. - Uitvoeren programma's: Publieke Gezondheid, Brandweerzorg, Crisisbeheersing, Bedrijfsvoering en Risk Factory.			
Risico's	De grootste (financiële) risico's lopen de gezamenlijke gemeenten door de prijs- en loonstijgingen die zich lastig laten inschatten.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	7.683k		N/b
Vreemd vermogen	€	66.395k		N/b
Resultaat boekjaar				N/b

Gemeenschappelijke regeling Intergemeentelijke Werkvoorziening Gennep, Mook en Middelaar (IWGM) te Gennep				
Doel	Inwoners van de gemeenten Gennep en Mook en Middelaar, die in het reguliere arbeidsproces niet of moeilijk aan de slag komen, een beschermde werkplek geven in het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) bij Intos, de werkorganisatie van de IWGM.			
Betrokkenen	De participerende gemeenten zijn Gennep en Mook en Middelaar.			
Financieel belang	De gemeente betaalt voor de verleende diensten. Voor de verdeling van de secretariaatskosten van de gemeenschappelijke regeling wordt de verdeelsleutel 30/70 aangehouden. Voorts is de gemeente verantwoordelijk voor eventuele nadelige exploitatieresultaten. Deze worden berekend op basis van het aantal fte's in WSW-verband werkzaam.			
Bestuurlijk belang	Betrokken portefeuillehouder maakt deel uit van het algemeen bestuur. De gemeente Mook en Middelaar is vertegenwoordigd door wethouder Dillerop. Mook en Middelaar heeft 1 van de 2 stemmen.			
Ontwikkelingen	In 2021 hebben wij samen met het college van de gemeente Gennep een onderzoek uit laten voeren naar de toekomst van de IWGM. Dat leidde tot een voorstel aan uw raad om de IWGM op te heffen. U heeft tijdens u vergadering in december 2021 besloten de IWGM per 1 januari 2023 op te heffen. De raad van de gemeente Gennep nam ook dat besluit. In de loop van 2022 zijn voorbereidingen getroffen en de IWGM is inderdaad per 1 januari 2023 opgeheven.			
Risico's	11% van de tekorten van IWGM komen voor rekening van onze gemeente plus 30% van de beheerskosten. Bij de presentatie van de jaarrekening van IWGM worden deze definitief bekend gemaakt. Op basis van het concept jaarverslag 2022 is de verwachte bijdrage in het exploitatietekort € 73k en de bijdrage in de beheerkosten is naar verwachting € 22k			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	0k	(concept jaarrekening)	€ 0
Vreemd vermogen	€	605k	(concept jaarrekening)	€ 0
Resultaat boekjaar			(concept jaarrekening)	€ 0

Gemeenschappelijke regeling Doelgroepenvervoer Regio -Nijmegen te Arnhem	
Doel	Het doel van de GR Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem - Nijmegen is: Samenwerking op het gebied van het regionale doelgroepenvervoer teneinde de kwaliteit van dienstverlening naar zowel de eigen organisaties als de inwoners te vergroten alsmede kosten te besparen en de efficiency te verhogen.
Betrokkenen	Het GR is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Arnhem, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Berg en Dal, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en

Gemeenschappelijke regeling Doelgroepenvervoer Regio -Nijmegen te Arnhem		
	Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.	
Financieel belang	De kosten van het feitelijk vervoer worden op basis van het gebruik over de gemeenten verdeeld. Ten aanzien van de overheadkosten wordt een verrekening op basis van het aantal inwoners toegepast.	
Bestuurlijk belang	Het hoogste orgaan van de GR is het Bestuur waarvan wethouder Dillerop lid is. Het bestuur heeft tot taak de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer door de deelnemers. De gemeente Mook en Middelaar heeft 1 van 18 stemmen.	
Ontwikkelingen	De GR is sinds 1 september 2016 operationeel. De gemeente Mook en Middelaar heeft hierin het wmo-vervoer, jeugdwetvervoer en het leerlingenvervoer ondergebracht. Per 1 augustus 2020 zijn op basis van een nieuwe aanbesteding nieuwe vervoerscontracten afgesloten.	
Risico's	De financiering van de vervoersorganisatie heeft deels een open eind karakter. De kosten zijn mede afhankelijk van het aantal cliënten en het aantal kilometers die deze reizen. Vanaf de Covid-19 pandemie zijn de kosten naar verwachting echter lager dan begroot. Er moet rekening mee worden gehouden dat de kosten gaan toenemen, enerzijds omdat het gebruik weer naar het oude niveau zal gaan en anderzijds door de inflatie.	
	01-01-2022	*31-12-2022*
Eigen vermogen	€ N/b	N/b
Vreemd vermogen	€ N/b	N/b
Resultaat boekjaar		N/b

Gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord (RUD LN)		
Doel	Waarborgen van een goede kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving.	
Betrokkenen	16 Noord-Limburgse gemeenten en de Provincie Limburg.	
Financieel belang	De kosten van de GR worden via een vaste verdeelsleutel berekend aan de deelnemers. Een eventueel positief exploitatiesaldo in enig jaar moet worden terugbetaald aan de deelnemers.	
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de GR RUD LN bestaat uit de portefeuillehouders van alle deelnemende organisaties. Voor Mook en Middelaar maakt de burgemeester deel uit van dit bestuur.	
Ontwikkelingen	Geen	
Risico's	De risico's voor GR RUD LN zijn vooralsnog beperkt en het vormen van een eigen risicoreserve is nu niet noodzakelijk. Wel is het opnemen van een post voor onvoorziene uitgaven in de begroting voorzien om financiële tegenvallers te dekken.	
	01-01-2022	*31-12-2022*
Eigen vermogen	€ 211k	N/b
Vreemd vermogen	€ 807k	N/b
Resultaat boekjaar		N/b

Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	
Doel	Het optimaliseren van het maatschappelijke rendement door middel van lagere kosten en spreiden risico's bij de heffing en de invordering van de gemeentelijke belastingen.

Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)				
Betrokkenen	Bijna alle Limburgse gemeenten: Beek, Beekdaelen, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpe-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Mook en Middelaar, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Voerendaal en Weert en het Waterschap Limburg. De gemeenten Horst aan de Maas en Venray zitten niet in de BsGW.			
Financieel belang	Voor 2022 is onze bijdrage geraamd op €121k. Deze bijdrage bestaat uit een evenredig deel van de kosten op basis van de productieomvang van de deelnemers, zijnde € 105k en gedurende zes jaar (t/m 2026) vermeerderd met € 16k goodwill ten behoeve van de oprichters van de samenwerking. Het gemeentelijk aandeel in de BsGW bedraagt ongeveer 0,5%. De realisatie bedroeg € 138k (inclusief € 16k goodwill).			
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur van BsGW bestaat uit de portefeuillehouders van de deelnemende gemeenten en waterschap. Op basis daarvan heeft de gemeente zeggenschap en de mogelijkheid om het stemrecht te gebruiken. De portefeuillehouder van Mook en Middelaar is wethouder Herings.			
Ontwikkelingen	-			
Risico's	De proceskostenvergoedingen, inclusief de uitvoeringskosten (extra inzet personele ondersteuning in de vorm van taxateurs, juristen en KCC-medewerkers voor het binnen de wettelijke termijnen afdoen van de WOZ-bezwaren) drukken onverminderd zwaar op de bedrijfslasten van BsGW.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	-/- €	362k		N/b
Vreemd vermogen	€	9.491k		N/b
Resultaat boekjaar				N/b

Vennootschappen en coöperaties

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) te 's-Gravenhage				
Doel	De BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.			
Betrokkenen	De bank is een naamloze structuurvennootschap. De aandeelhouders zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap.			
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar bezit 123.708 aandelen, van de 55.690.720 aandelen, à € 2,50 per stuk.			
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders (1 stem per aandeel). Daarmee is ons aandeel 0,2221%.			
Ontwikkelingen	Geen			
Risico's	Het aangaan en beheersen van risico's is inherent aan de bedrijfsvoering van een bank. Zonder het accepteren van een bepaalde mate van krediet-, markt-, liquiditeits- en operationeel risico is het voeren van een bankbedrijf niet mogelijk.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	5.062.000k	€	4.615.000k
Vreemd vermogen	€	143.955.000k	€	107.459.000k
Resultaat boekjaar	(2021) €	236.000k	(2022) €	300.000k

N.V. Waterleiding Maatschappij Limburg (WML) te Maastricht				
Doel	De vennootschap heeft ten doel de Provincie Limburg te voorzien in de behoefte aan leidingwater, voor drinkwater en andere doeleinden en daarmee samenhangende diensten. De vennootschap tracht het doel te bereiken door het winnen, het zuiveren, het opslaan, het inkopen, het transporteren, het distribueren en het leveren van water, alsmede het verrichten van diensten op genoemde terreinen.			
Betrokkenen	De aandelen zijn verdeeld over de Provincie Limburg en 31 Limburgse gemeenten.			
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar bezit momenteel 3 aandelen van de 500 aandelen à € 4.538 per stuk. Het beleid van WML is om eventuele winst bij voorkeur aan te wenden tot versterking van het bedrijf en verwezenlijking van het doel van de vennootschap. Er wordt derhalve doorgaans geen dividend uitgekeerd.			
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders (1 stem per aandeel). Daarmee is ons aandeel 0,6%.			
Ontwikkelingen	Geen			
Risico's	Geen			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	194.003k		N/b
Vreemd vermogen	€	387.395k		N/b
Resultaat boekjaar	(2021) €	6.063k	(2022)	N/b

Enexis Holding N.V. te 's-Hertogenbosch	
Doel	Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en 2,9 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.
Betrokkenen	Enexis Holding is een naamloze vennootschap volgens Nederlands recht. De aandelen van Enexis Holding N.V. zijn in handen van Nederlandse provincies en gemeenten in de gebieden waar zij actief zijn.
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar bezit 128.250 van de 149.682.196 aandelen à € 1 per stuk. De in 2022 aan aandeelhouders toekomende en betaalde dividenduitkering over 2021 bedraagt € 0,66 per aandeel (2021: € 0,50), waarbij is gerekend met het aantal aandelen gedurende het boekjaar. De voorgestelde dividenduitkering over 2022 is gebaseerd op 50% van de winst uit gewone bedrijfsvoering na belastingen en wordt als exact bedrag naar rato van het aantal aandelen uitgekeerd aan de aandeelhouders (€ 1,29 per aandeel, 2021: € 0,66 per aandeel). Het dividend over 2022 wordt in 2023 betaalbaar gesteld en uitgekeerd.
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders (1 stem per aandeel). Daarmee is ons aandeel 0,0857%. Onze gemeente heeft zich aangesloten bij de VEGAL, de vereniging van aandeelhouders Limburg. Deze vereniging vertegenwoordigt de Limburgse gemeenten bij alle zaken die Enexis en de aandeelhouders aangaan.
Ontwikkelingen	In de AVA van 2022 is het nieuwe strategisch plan vastgesteld. Daarin wordt gekozen voor focus op kerntaken met drie hoofddoelen: 1. Het sturen op maatschappelijk optimale energiekeuzes Mede richting geven aan maatschappelijk optimale keuzes voor een duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem van de toekomst en een haalbare weg daarnaartoe. 2. Enexis Holding NV biedt iedereen altijd toegang tot energie Voor iedereen een toegankelijke, veilige energie-infrastructuur met behoud van een hoge leveringszekerheid en tegen de laagst mogelijk kosten. 3. Klanten weten wat ze aan Enexis Holding hebben Transparante, betrouwbare en efficiënte dienstverlening aan klanten en marktpartijen.

Enexis Holding N.V. te 's-Hertogenbosch				
	Deze missie komt voort uit maatschappelijke ontwikkelingen die een materiële impact op Enexis hebben: klimaatverandering & energietransitie; participatie en vertrouwen in instituties (burgers willen meer invloed op hun directe leefomgeving); digitale transformaties			
Risico's	De missie en opgave hebben grote gevolgen voor de financiële positie van Enexis. Verkenningen van netbeheer NL en de individuele netbeheerders geven aan dat de energietransitie een enorme investeringsopgave en daaruit voortvloeiende kapitaalbehoefte tot gevolg heeft. Uitgangspunt is dat Enexis financieel solide blijft, geen financiële risico's neemt en tenminste een A credit-rating behoudt. In 2022 heeft Enexis de commerciële dochter Fudura verkocht, met een opbrengst van 1,3 miljard (boekwinst € 1,1 mld). Eind 2022 hebben de 3 regionale netbeheerders (Enexis, Alliander en Stedin) en hun aandeelhouders een onderhandelaarsakkoord bereikt met het Rijk over de voorwaarden en het proces voor een toekomstige participatie door het Rijk als de kapitaalbehoefte de mogelijkheden van het bedrijf en de huidige aandeelhouders overstijgt. Dit akkoord over dit zogenaamde Afsprakenkader wordt voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 13 april 2023, evenals voorstellen omtrent de dividenduitkering Fudura en het dividendbeleid vanaf 2023.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	4.241.000k	€	5.441.000k
Vreemd vermogen	€	5.154.000k	€	4.907.000k
Resultaat boekjaar	(2021) €	199k	(2022) €	1.300.000k

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. te 's-Hertogenbosch	
Doel	PBE wikkelt de zaken af die uit de verkoop aan RWE zijn voortgekomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn tot sluiting van de Kerncentrale Borssele (voorgenomen sluiting 2033) gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap B.V. Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (zie Verkoop Vennootschap B.V.), RWE had op 30 september geen potentiële claims ingediend m.b.t. verkoop van het 50% belang in EPZ. Het General Escrow Fonds is in juli 2016 geliquideerd en uitgekeerd aan de aandeelhouders.
Betrokkenen	De aandelen in de vennootschap zijn in handen van de verkopende aandeelhouders van energiebedrijf Essent.
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar bezit 128.250 aandelen van de 149.682.196 aandelen à € 0,01 per stuk.
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders (1 stem per aandeel). Daarmee is ons aandeel 0,0857%.
Ontwikkelingen	Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen met betrekking tot het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009 nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan of deze contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens te ontbinden. Het doel is dat de vennootschap in 2023 zal kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. te 's-Hertogenbosch				
Risico's	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal in deze vennootschap.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	1.532k	€	1.480k
Vreemd vermogen	€	7k	€	10k
Resultaat boekjaar	(2021) -/- €	37k	(2022) -/- €	52k

CSV Amsterdam B.V. te 's-Hertogenbosch				
Doel	Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult: • namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON (Wet Onafhankelijk Netbeheer); • namens de verkopende aandeelhouders van Attero eventuele garantieclaimprocedures voeren tegen RECYCLECO B.V. ("Waterland"); • het geven van instructies aan de Escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. verkoop Attero is gestort.			
Betrokkenen	De aandelen in de vennootschap zijn in handen van de verkopende aandeelhouders van energiebedrijf Essent.			
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar bezit 1.714 aandelen van de 2.000.000 aandelen à € 0,01 per stuk.			
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders (1 stem per aandeel). Daarmee is ons aandeel 0,0857%.			
Ontwikkelingen	De vennootschap zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhouderscommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. In februari 2021 heeft CSV bezwaar gemaakt tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Op het moment is CSV in gesprek met de Belastingdienst over het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een eventuele gerechtelijke procedure zal in overleg met Aandeelhouderscommissie van CSV de procedure al dan niet worden voortgezet. Na afwikkeling van deze bezwaar- en eventuele gerechtelijke procedure of eventuele voortijdige beëindiging van deze procedure (bijvoorbeeld door een mogelijk compromis tussen de Belastingdienst en CSV of een besluit van de Aandeelhouderscommissie de procedure niet verder voort te zetten) zal CSV kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.			
Risico's	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschap.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	312k	€	210k
Vreemd vermogen	€	23k	€	13k
Resultaat boekjaar	-/- €	102k	(2022) -/- €	102k

Inkoopcentrum Zuid (v.h. Stichting Regionaal Inkoopbureau Noord- en Midden-Limburg) te Echt				
Doel	Het verkrijgen van gunstige prijzen en het verlenen van diensten aan haar leden en voorts al hetgeen met een ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.			
Betrokkenen	De gemeenten Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Leudal, Mook en Middelaar, Peel en Maas, Roerdalen, Venray en de Veiligheidsregio Noord- en Midden-Limburg.			
Financieel belang	Lidmaatschapsbijdrage € 8k.			
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar wordt vertegenwoordigd door wethouder Herings als lid van de Algemene Vergadering. De gemeente Mook en Middelaar heeft 1 van 17 stemmen.			
Ontwikkelingen	Er hebben wisselingen plaatsgevonden in het bestuur. Daarnaast is de stichting op zoek naar een nieuwe directeur, hangende deze zoektocht richt de organisatie zich op de lopende zaken en staan organisatieontwikkeling en uitbreiding van het centrum op een lager pitje.			
Risico's	Geen.			
	01-01-2022		*31-12-2022*	
Eigen vermogen	€	250k	N/b	
Vreemd vermogen	€	215k	N/b	
Resultaat boekjaar			N/b	

Leisurelands B.V.	
Doel	Het ontwikkelen, aanleggen, faciliteren, exploiteren en beheren van recreatieve producten. Het thema 'Duurzaam Recreëren' is leidend bij de ontwikkeling en uitvoering van activiteiten. Het steunt op vijf pijlers: • 1. Het borgen van een groene, gezonde omgeving. • 2. Veiligheid en 'crowd management'. • 3. Verhogen van maatschappelijk rendement. • 4. Energieneutraal opereren, energie genereren. • 5. Kennis delen en uitbouwen.
Betrokkenen	21 Gemeenten + Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Achterhoek Liemers die tezamen de Algemene Vergadering van Aandeelhouders vormen.
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar bezit 1.636 aandelen van de 900.000 aandelen à € 1,- nominaal. De gemeente Mook en Middelaar verstrekt geen subsidie aan deze verbonden partij en er wordt geen dividend uitgekeerd.
Bestuurlijk belang	Jaarlijks vindt de Algemene Vergadering van Aandeelhouders plaats waarin de jaarrekening wordt vastgesteld. De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De gemeente Mook en Middelaar wordt vertegenwoordigd door wethouder Dillerop.
Ontwikkelingen	In 2022 vierde men het 60 jaar bestaan van Leisurelands. In dat lustrumjaar zijn een aantal activiteiten georganiseerd waarbij relaties en de omgeving werden betrokken, maar er is nog sterker ingezet op het verstevigen van het maatschappelijk belang dat de recreatiegebieden hebben. In de eerste jaren na de opening van de gebieden kwamen er op een warme zomerse dag tienduizenden mensen naar de stranden om een lange dag in de zon door te brengen. Door de komst van ander recreatief aanbod liepen deze aantallen terug en is een betere spreiding ontstaan. Ondertussen is de vraag naar recreatie in een andere fase terecht gekomen en daar speelt men uiteraard op in. Het genieten van de natuur is nog steeds erg actueel. Daarnaast is er ook een sterke vraag naar activiteiten. Leisurelands speelt op

Leisurelands B.V.		
	al deze behoeften in. In het jubileumjaar plaatste men een groot aantal nieuwe speeltoestellen en zijn er sportstranden en hardlooproutes gerealiseerd, .	
Risico's	Gelet op het geringe belang (Mook en Middelaar beschikt slechts over 0,83% van het totaal aantal aandelen) is het risico bijzonder klein.	
	01-01-2022	*31-12-2022*
Eigen vermogen	€ N/b	N/b
Vreemd vermogen	€ N/b	N/b
Resultaat boekjaar		N/b

DAR N.V. te Nijmegen		
Doel	Inzameling van afval in de regio Nijmegen	
Betrokkenen	Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen, Wijchen, Berg en Dal en Mook en Middelaar	
Financieel belang	De gemeente Mook en Middelaar bezit 1.460 aandelen van de 110.000 aandelen à € 10 nominaal per stuk. De aanschafwaarde bedroeg € 116k.	
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar heeft als aandeelhouder stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.	
Ontwikkelingen	Per 1 januari 2021 maakt Mook en Middelaar deel uit van de DAR. Door de bundeling van kennis van de uitvoering en afvalbeleid bij DAR versterken we de regionale afvalsamenwerking. Dit geeft een impuls aan het afvalbeleid. Het wordt eenvoudiger om de ambities en gewenste innovaties rondom duurzaam afvalbeheer te realiseren. Innovatie vraagt immers kennis, kennis vraagt schaalgrootte. Een gezamenlijke aanpak kan, mits goed uitgevoerd, ook op een efficiëntere manier gebeuren. Door de grotere schaal (gemeente Nijmegen zorgt voor een verdubbeling van de schaalgrootte) kunnen meer financiële en kwaliteitsvoordelen behaald worden. Ook zijn er synergievoordelen te behalen bij de inzameling. De inzamelroute hoeft immers niet op te houden bij een gemeentegrens. Voor sommige afvalstromen is er echter eerst wel een zekere harmonisatie nodig in de inzamelmethodiek. Zo is een synergievoordeel behaald bij een regionale infrastructuur van milieustraten. Als aandeelhouder is de gemeente verbonden aan één partij. Dit geeft meer stabiliteit in de begroting en in de communicatie naar de burger. Een nadeel van het aansluiten bij een regionaal afvalbedrijf is een verlies van marktwerking. De regiogemeenten hebben vooraf daarom de eis van marktconforme tarieven neergelegd. De marktconformiteit is gewaarborgd door van DAR een hybride organisatie te maken die met een bepaalde basis aan capaciteit en knowhow de inzamelactiviteiten rond restafval, gft, plastic+ en papier indien mogelijk aan de markt overlaat.	
Risico's	Dar loopt risico over de rentedragende vorderingen (met name onder liquide middelen) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden. Voor vorderingen en schulden met variabele renteafspraken loopt Dar risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt Dar risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente. Met betrekking tot de vorderingen en schulden worden geen financiële derivaten met betrekking tot renterisico gecontracteerd. Dar wordt hoofdzakelijk gefinancierd via langlopende leningen met de gemeente Nijmegen en bevoorschotting vanuit de gemeenten gedurende het jaar. Bij eventuele kortlopende tekorten heeft Dar een kredietfaciliteit bij de ING bank.	
	01-01-2022	*31-12-2022*
Eigen vermogen	€ 14.622k	N/b
Vreemd vermogen	€ 12.860k	N/b
Resultaat boekjaar	€ 1.299k k	N/b

Nazorg (Bodemzorg) Limburg B.V.			
Doel	Bescherming van het milieu en het voorkomen van milieuvervuiling door gesloten stortlocaties.		
Betrokkenen	Aandeelhouders van Bodemzorg Limburg zijn de gemeenten: Beek, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Horst aan de Maas, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Mook en Middelaar, Nederweert, Nuth, Onderbanken, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Venray, Voerendaal en Weert.		
Financieel belang	Alle gemeenten betaalden tot 1 januari 2022 jaarlijks een solidariteitsafdracht van € 0,25 per inwoner ter dekking van de nazorgkosten van nog aan Bodemzorg Limburg over te dragen gesloten stortplaatsen. Per 1 januari 2022 is deze bijdrage afgeschaft.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders door wethouder Rodoe.		
Ontwikkelingen	Bodemzorg Limburg zoekt actief naar mogelijkheden om gesloten stortplaatsen een maatschappelijk verantwoorde functie te geven. Daarbij dient als uitgangspunt dat de nieuwe activiteiten het beleid van de overheid ondersteunen. Zo is in Mook en Middelaar op de locatie De Zandberg een mountainbikeroute aangelegd. In de AvA van 23 juni 2021 is besloten om de door de gemeente Maastricht, Beekdalen, Gulpen-Wuittem en Roermond aangemelde navoslocaties voor de eeuwigdurende nazorg over te dragen aan Bodemzorg Limburg. De gebruiks- en koopovereenkomsten zijn in de loop van 2021 en 2022 getekend en daardoor definitief overgenomen.		
Risico's	Geen.		
	01-01-2022		*31-12-2022*
Eigen vermogen	€	8.744	N/b
Vreemd vermogen	€	29.470	N/b
Resultaat boekjaar			N/b

Stichtingen en verenigingen

Vereniging van Gemeenten Aandeelhouders in Limburg binnen Essent N.V. (VEGAL)			
Doel	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de Limburgse gemeenten voor zover die voortvloeien uit hun aandeelhouderschap in "Enexis Holding N.V.".		
Betrokkenen	Alle 31 gemeenten in Limburg. Gezamenlijk bezitten zij ca. 9,5% van de aandelen van Enexis Holding N.V.		
Financieel belang	Lidmaatschapsbijdrage € 250.		
Bestuurlijk belang	De gemeente Mook en Middelaar is vertegenwoordigd als aandeelhouder in Enexis Holding N.V. Vegal vertegenwoordigt de aandeelhouders.		
Ontwikkelingen	Geen		
Risico's	Geen		
	01-01-2022		*31-12-2022*
Eigen vermogen	€	13k	N/b
Vreemd vermogen	€	0k	N/b
Resultaat boekjaar			N/b

Overige verbonden partijen

Geen. Er zijn wel diverse samenwerkingsverbanden (in de regio), maar er is alleen sprake van een verbonden partij als er én een bestuurlijk én een financieel belang is.

2.1.20. Paragraaf Grondbeleid

Portefeuillehouder
Wethouder Herings

Wettelijk kader
Begroting
Deze paragraaf bevat op grond van artikel 16 BBV ten minste:
- een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- de beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Op grond van artikel 22, lid 1 'Financiële verordening gemeente Mook en Middelaar 2019' hoeven er, naast de wettelijk verplichte onderdelen, geen aanvullende gegevens vermeld te worden in deze paragraaf.

Jaarverslag
Op grond van artikel 26 BBV bevat deze paragraaf in het jaarverslag de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragraaf in de begroting is opgenomen.

In deze paragraaf Grondbeleid wordt aangegeven hoe het gemeentelijk grondbeleid in de diverse programma's inhoud krijgt. Naast de beleidsmatige zaken en ontwikkelingen van de verschillende projecten, wordt de financiële stand van zaken op hoofdlijnen belicht.

Visie op grondbeleid

Grondbeleid is een gemeentelijk instrument in de ruimtelijke ordening waarmee een gemeente de gewenste ontwikkelingen kan bevorderen en ongewenste ontwikkelingen kan tegengaan. Grondbeleid draait om het maken van keuzes op hoofdlijnen en het creëren van een kader voor het grondbeleid voor de komende periode.

In de Nota Grondbeleid zijn de beleidskaders uitgezet waarmee wordt aangegeven welke ambitie de gemeente Mook en Middelaar heeft en hoe deze ambitie waargemaakt kan worden. De gemeente Mook en Middelaar voert geen actief grondbeleid in die zin dat actief gronden worden aangekocht en verkocht. Het grondbeleid van de gemeente Mook en Middelaar kan het beste worden getypeerd als Selectief Strategisch Grondbeleid. De gemeente Mook en Middelaar heeft geen actieve grondexploitaties (aankopen, bouw- en woonrijp maken, verkopen).

Uitvoering grondbeleid

Er wordt, overeenkomstig de Nota Grondbeleid, een selectief strategisch grondbeleid gevoerd. Dit houdt in: aankoop en verkoop van gronden als er een duidelijk algemeen belang mee wordt gediend. Tevens wanneer daarmee de bestaande belangen worden behouden en zo mogelijk worden geoptimaliseerd en versterkt, rekening houdende met de bestaande groene buffers, landgoederen en het behoud van agrarische en archeologische waarden. Bij het aankopen en verkopen van gronden door de gemeente zal daarom altijd het behoud en beheer van strategisch gelegen gronden het uitgangspunt zijn.

Gelet op de aard van de ontwikkelingen (beperkte omvang en beperkte impact) in de gemeente, de schaalgrootte van de gemeente, het beschikken over relatief weinig onroerende zaken, de beperkte financiële middelen, de huidige conjunctuur in de markt en de interne capaciteit zal de gronduitgifte binnen de gemeente gering zijn.
Aan- en verkopen grond die het bedrag van € 100k overschrijden worden daarnaast overeenkomstig artikel 7 van de Financiële verordening voorgelegd aan de raad.

Prognose resultaten projecten/grondposities

PROJECTEN:
Per afzonderlijk project staan in het kort de ontwikkelingen in 2022 beschreven.

- **Hart van Mook**

Diverse percelen van de gemeente in het centrum van Mook zijn een aantal jaren geleden verkocht ten behoeve van de herontwikkeling van het centrum van Mook. Dit heeft vanaf 2018 geleid tot concrete ontwikkelingen. In 2020 is de woonzorgvoorziening en de aanpalende woningbouw opgeleverd. Verder is de bouw van het gezondheidscentrum en de bouw van het appartementencomplex aan het Raadhuisplein afgerond. Zowel de oplevering van het gezondheidscentrum als de oplevering van het appartementencomplex aan het Raadhuisplein heeft in 2021/2022 plaatsgevonden.

In samenhang met de diverse ontwikkelingen in het centrum van Mook is de openbare ruimte opnieuw ingericht. Het laatste deel van deze herinrichtingsplannen heeft in 2022 plaatsgevonden. Het 'Groene Kruisgebouw' op de hoek van de Groesbeekseweg en de Koningin Julianastraat is in 2022 gesloopt. Het terrein van het 'Groene Kruisgebouw' wordt hiermee toegevoegd aan de openbare ruimte. Een deel zal worden benut voor extra parkeerplaatsen en ander deel zal worden ingericht als parkje en verblijfsruimte. De geplande parkeerplaatsen zijn inmiddels gerealiseerd. De aanleg van het parkje is nog niet opgepakt.

- **Snelfietsroute Cuijk-Mook-Nijmegen en pand Rijksweg 37**

De snelfietsroute is in 2020 opgeleverd. Ten behoeve van dit project is het pand Rijksweg 37 destijds met financiering vanuit het projectbureau aangekocht. Nu het project is afgerond, blijft het pand Rijksweg 37 eigendom van de gemeente Mook en Middelaar. Het huidig gebruik van het pand (zijnde inzet als kamerverhuur) wordt gecontinueerd. De gemeente zal op termijn een plan maken voor het perceel.

- **Violenstraatje**

Het perceel heeft als bestemming 'Wonen'. In het laatste kwartaal van 2014 is een verkennend onderzoek gedaan naar de strategische waarde van het perceel. In 2019 is het perceel te koop aangeboden, inmiddels niet meer. Vanwege de beperkte bereikbaarheid van het perceel is een verkoop van het perceel nog niet gerealiseerd.

- **Rijksweg 156 te Plasmolen**

De gemeente heeft in juli 2018 het voormalige Chinees restaurant aangekocht. De gemeente wil in het kader van de revitalisering van Plasmolen het perceel te koop aanbieden. Er is een taxateur ingeschakeld om de marktwaarde van het pand vast te stellen. De criteria van het Didam-arrest zullen hier ook van toepassing zijn bij de verkoop om gelijke kansen te bieden aan geïnteresseerden.

- **Halderweg 2 te Molenhoek (volkstuinencomplex)**

Het college van B&W heeft in 2020 een intentieovereenkomst gesloten met drie ontwikkelaars ten behoeve van de gebiedsontwikkeling Molenhoek Zuid. Het is de bedoeling dat de percelen waar het volkstuinencomplex zich bevindt, worden ingezet ten behoeve van woningbouw. Naar aanleiding van de intentieovereenkomst is de huurovereenkomst met de volkstuinvereniging Middelwaert opgezegd en er is een alternatieve locatie aangeboden aan de Startsedijk om de verplaatsing van het Volkstuinencomplex mogelijk te maken. De verplaatsing van de Volkstuinen maakt daarbij onderdeel uit van de totale ontwikkeling van Molenhoek Zuid.

GRONDEN

Gemeentelijke grondposities zonder ontwikkelingsvoornemen

- **Algemeen**

Op een beperkt aantal locaties heeft de gemeente gronden in eigendom. Op dit moment zijn er nog geen concrete plannen met betrekking tot deze gronden vanwege diverse milieu-hygiënische en planologische belemmeringen. Volledigheidshalve worden ze hierna genoemd. Het betreft de volgende locaties:

- **Ontwikkeling woningbouwlocatie de Cuijksesteeg**

De ontwikkeling van de Cuijksesteeg is voorlopig opgeschort. Dit is in overeenstemming met de woonvisie die in 2017 is vastgesteld.

- **De Lier - Ringbaan Molenhoek**

Dit terrein is in de jaren ’90 door de gemeente verworven en ligt deels in de gemeente Heumen. Er is geen concrete ontwikkelstrategie voor de gronden. Vanwege de wens om het betreffende gebied ‘Lierdal’ een open en groen karakter te geven en de passieve grondhouding, is het niet aannemelijk dat dit gebied ontwikkeld wordt.

- **NS-terrein**

Dit terrein is door de gemeente in 2008 verworven van NS vastgoed als onderdeel van de planvorming rondom het station Molenhoek en de aanleg voor een ontsluitingsweg. Vanwege planologische en milieu-hygiënische reden is dit perceel nog niet in ontwikkeling genomen.

- **Erfpachten**

De uitgifte van gronden vindt plaats door verkoop van gronden. Slechts in incidentele gevallen worden gronden in erfpacht, al dan niet gecombineerd met een recht van opstal, uitgegeven. Dit betreft dan gronden met een maatschappelijke bestemming die aan verenigingen of stichtingen worden uitgegeven.
Op dit moment zijn er geen gronden in eigendom, belast met recht van erfpacht.

- **(Geliberaliseerde) Pacht**

Vanaf 2017 zijn diverse gronden in pacht omgezet van reguliere pacht naar geliberaliseerde pacht. In principe worden er geen gronden meer in reguliere (vaste) pacht uitgegeven. Vrijwel alle vrijkomende gronden worden in geliberaliseerde pacht gegeven.

Onderbouwing geraamde winstneming en reserves grondzaken

Mook en Middelaar heeft geen grondexploitatie (aankoop, bouw- en woonrijp maken en verkoop). Er is ook geen 'Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie' aanwezig op de balans. Winstneming en reserves in relatie tot risico's van grondzaken is dan ook niet van toepassing.

2.1.21. Paragraaf Informatieveiligheid

Portefeuillehouder
Burgemeester Gradisen

Wettelijk kader
Deze paragraaf is niet wettelijk verplicht op grond van het BBV, maar wordt opgenomen op grond van de resolutie 'Informatieveiligheid, randvoorwaarde voor de professionele gemeente'.

Informatieverwerking ligt in de basis van de meeste gemeentelijke werkzaamheden. De informatie moet voldoende beschikbaar zijn, moet integer zijn en mag enkel gebruikt worden door vertrouwde personen.
De online wereld ligt in toenemende mate wereldwijd onder vuur door cybercriminelen. Beveiliging van ICT vraagt steeds meer inspanning, van eindgebruiker tot functioneel beheerder tot netwerkbeheerder, iedereen in de keten speelt een rol.

De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) is het uitgangspunt waaraan iedere overheidsorganisatie zou moeten voldoen. De BIO is in december 2018 vastgesteld in de Ministerraad en daarna is gestart met implementatie. Hieraan invulling geven vraagt een stevige inspanning. Mook en Middelaar is deelnemer in de Gemeenschappelijke Regeling ICT Rijk van Nijmegen (iRvN). iRvN voert voor de gemeente de technische maatregelen uit als gesteld in het landelijke normenkader. Begin 2022 is een analyse uitgevoerd waar iRvN staat t.o.v. het BIO normenkader. Daarop volgend is een driejarenplan opgesteld.
Daarnaast werkt iRvN toe naar BIO certificering. Hiermee kan iRvN een groot deel van de BIO verantwoording – die formeel berust bij de afzonderlijke gemeenten – verantwoorden middels een Derdenverklaring, afgegeven door een auditpartij.

Een sterke ICT dienstverlener die rechtstreeks door de deelnemende gemeenten wordt aangestuurd ontslaat de gemeente zelf niet van de verplichting om correct uitvoering te geven aan de BIO. In 2022 hebben we onze eigen positie op dit vlak beter in beeld gekregen; het ICT landschap is letterlijk in kaart gebracht en er is een begin gemaakt met een risico-gerichte benadering van de meest bedrijfskritische applicaties. Dit is het vertrekpunt om beveiliging en privacy beter en structureel te borgen in de organisatie.

2.1.22. Paragraaf Verduurzamen

Portefeuillehouders
Wethouders Rodoe

Wettelijk kader
Geen, dit betreft een facultatieve paragraaf naar aanleiding van het raadsbesluit van 12 juli 2018 (Kaderbrief 2019).

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

1. **Programma duurzaamheid Mook en Middelaar**

In 2021 is de Regionale Energie Strategie (RES) vastgesteld. Momenteel wordt er gewerkt aan een uitvoeringsplan. De TransitieVisie Warmte (TVW) komt daar binnenkort nog bij. Met die visies zal Mook en Middelaar in 2022 aan de slag gaan met het opstellen van een Programma Duurzaamheid. In dat programma zal er beschreven worden welke projecten er aan moeten bijdragen dat we onze ambitie voor 2030 kunnen halen.

Realisatie Jaarstukken

In 2022 is gestart met het vormgeven van het proces van het vernieuwen van het duurzaamheidsbeleid. Daar is het nieuwe participatiebeleid bij gekomen. Met de RES, de TVW en inmiddels ook de visie op grootschalige duurzame opwek, zal hier in 2023 verder aan gewerkt worden.

---

2. **Projecten 2022**

- Uitvoeringsplan Regionale Energie Strategie (RES)
- Uitvoeringsplannen warmte
- Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)
- Wells Meer

Realisatie Jaarstukken

Uitvoeringsplan Regionale Energie Strategie (RES)
Binnen de RES organisatie heeft in 2022 de nadruk gelegen op de doorontwikkeling van de RES. Hoe gaan we verder nu er aan de eerste vereisten voldaan is? Via verschillende scenario's is er toegewerkt naar een uitgangspunt. Besluitvorming daarover is in 2023.
De gemeente Mook en Middelaar heeft aangegeven het liefst een kleine RES-organisatie te zien die de basistaken uitvoert en via verschillende samenwerkingen van gemeenten (Coalition of the Willing) concrete onderwerpen verder op te pakken. Het isolatieprogramma zal daar in 2023 een eerste voorbeeld van zijn.

Uitvoeringsplannen warmte
Omdat er bij het aardgasvrij maken van gebouwen veel komt kijken, is besloten dit integraal via het nieuwe beleid vorm te geven

Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)
Binnen het RREW-project zijn verschillende acties uitgezet. Zo zijn alle 700 vouchers voor huurders op, mede door de samenwerking met het Energiecafé/. Er zijn 600 warmtescans uitgevoerd en vele energiecoachgesprekken gevoerd rondom energiebesparing en de warmtescans. Tot slot heeft het Energiecafé ook nog op straatniveau projecten uitgevoerd om te kijken hoe een uitgebreid advies voor een woning toepasbaar is op vergelijkbare woningen.

Wells Meer
De gemeente Bergen is nog bezig met de voorbereidingen waardoor er in 2022 geen aanvullende activiteiten zijn geweest.

2.2. Jaarrekening

Balans en overzicht van baten en lasten

2.2.1. Balans

bedragen x € 1.000

Balans per 31 december		ultimo 2022		ultimo 2021
ACTIVA				
Vaste activa				
Immateriële vaste activa				
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	14		22	
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	38		51	
		52		73
Materiële vaste activa				
- Investeringen met een economisch nut	3.702		3.760	
- Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	2.686		2.764	
- Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	3.430		3.641	
		9.819		10.164
Financiële vaste activa				
- Kapitaalverstrekkingen aan:				
• deelnemingen	555		555	
- Leningen aan:				
• deelnemingen	428		428	
- Overige langlopende leningen	334		45	
- Overige uitzettingen	0		0	
		1.318		1.028
Totaal vaste activa		**11.189**		**11.265**
Vlottende activa				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar:				
- Vorderingen op openbare lichamen	1.370		1.023	
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	5.330		4.702	
- Overige vorderingen	748		374	
- Overige uitzettingen	0		0	
		7.447		6.099
Liquide middelen				
- Kassaldi	3		2	
- Banksaldi	225		222	
		227		225
Overlopende activa				
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een				

specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:				
• Europese overheidslichamen	0		0	
• Het Rijk	270		0	
• Overige Nederlandse overheidslichamen	0		0	
- Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	739		1.055	
		1.009		1.055
Totaal vlottende activa		**8.684**		**7.378**
Totaal-generaal		**19.873**		**18.644**
Recht op verliescompensatie Vennootschapsbelasting krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969		0		0

bedragen x € 1.000

Balans per 31 december		ultimo 2022		ultimo 2021
PASSIVA				
Vaste passiva				
Eigen vermogen				
- Algemene reserve	2.000		2.000	
- Algemene vrije reserve	2.177		1.032	
- Bestemmingsreserves	2.701		2.163	
- Gerealiseerde resultaat	1.893		1.837	
		8.771		7.032
Voorzieningen		6.934		7.030
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer				
- onderhandse leningen van:				
• Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	545		726	
		545		726
Totaal vaste passiva		**16.249**		**14.788**
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar:				
- Overige kasgeldleningen	0		0	
- Overige schulden	795		770	
		795		770
Overlopende passiva				
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	1.432		1.795	
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:				
• Europese overheidslichamen	0		0	
• Het Rijk	1.331		1.168	
• Overige Nederlandse overheidslichamen	65		65	
- Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	2		58	
		2.829		3.086
Totaal vlottende passiva		**3.624**		**3.856**
Totaal-generaal		**19.873**		**18.644**
Borg- en garantstellingen		11.701		12.413

2.2.2. Overzicht van baten en lasten

Exploitatieresultaat

Onderstaand vindt u het exploitatieresultaat over het jaar 2022 en de begrotingscijfers 2022. De begrotingscijfers zijn inclusief de in de loop van het jaar 2022 vastgestelde begrotingswijzigingen. Daarnaast zijn de vergelijkende cijfers over 2021 opgenomen.
De analyse van de verschillen begroot-werkelijk 2022 zijn vermeld in onderdeel 2.2.5 'Toelichting op het overzicht van baten en lasten'.
Positieve bedragen zijn lasten en negatieve bedragen (-) zijn baten.
Vertaaltabel begrippen Jaarstukken - BBV:

Jaarstukken	**BBV**
Totaal baten en lasten	Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten
Totaal programma	Gerealiseerd resultaat

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Besturen						
Totaal lasten	1.518	1.542	1.555	1.447	109	V
Totaal baten	-280	-210	-221	-308	86	V
Totaal baten en lasten	**1.237**	**1.332**	**1.334**	**1.139**	**195**	**V**
Toevoeging aan reserves	1.437	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	-1.603	-5	-42	-17	-25	N
Totaal Programma	**1.071**	**1.327**	**1.292**	**1.122**	**170**	**V**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Beschermen						
Totaal lasten	642	857	805	799	6	V
Totaal baten	-82	-83	-83	-157	74	V
Totaal baten en lasten	**560**	**774**	**722**	**643**	**79**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking uit reserves	0	0	0	0	0	
Totaal Programma	**560**	**774**	**722**	**643**	**79**	**V**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Verplaatsen						
Totaal lasten	597	775	781	759	22	V
Totaal baten	-53	-23	-24	-98	74	V
Totaal baten en lasten	**544**	**752**	**758**	**662**	**96**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	-4	0	-9	-2	-8	N
Totaal Programma	**539**	**752**	**749**	**660**	**88**	**V**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Werken						
Totaal lasten	179	186	185	166	19	V
Totaal baten	-64	-70	-70	-66	-4	N
Totaal baten en lasten	**115**	**116**	**115**	**100**	**15**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	-6	-6	-6	-5	-1	N
Totaal Programma	**110**	**110**	**109**	**95**	**14**	**V**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Leren						
Totaal lasten	376	340	404	437	-33	N
Totaal baten	-38	-2	-67	-178	111	V
Totaal baten en lasten	**338**	**338**	**338**	**259**	**78**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking uit reserves	0	0	0	0	0	
Totaal Programma	**338**	**338**	**338**	**259**	**78**	**V**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Recreëren						
Totaal lasten	656	892	928	825	103	V
Totaal baten	-53	-15	-18	-48	30	V
Totaal baten en lasten	**602**	**877**	**910**	**777**	**133**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	40	40	0	V
Onttrekking uit reserves	-1	0	-72	-22	-50	N
Totaal Programma	**602**	**877**	**878**	**795**	**83**	**V**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Samenleven en zorgen						
Totaal lasten	6.560	6.866	7.036	7.117	-81	N
Totaal baten	-1.911	-1.641	-1.496	-1.892	396	V
Totaal baten en lasten	**4.649**	**5.226**	**5.540**	**5.225**	**315**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	100	75	25	V
Onttrekking uit reserves	-75	0	-38	-38	0	V
Totaal Programma	**4.574**	**5.226**	**5.602**	**5.262**	**340**	**V**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Gezond leven						
Totaal lasten	1.627	1.439	1.483	1.819	-335	N
Totaal baten	-1.739	-1.409	-1.431	-1.604	173	V
Totaal baten en lasten	**-112**	**30**	**52**	**214**	**-162**	**N**
Toevoeging aan reserves	0	0	300	288	12	V
Onttrekking uit reserves	-245	0	-199	-199	0	V
Totaal Programma	**-357**	**30**	**153**	**303**	**-151**	**N**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Programma Wonen						
Totaal lasten	523	642	478	473	5	V
Totaal baten	-234	-114	-114	-134	20	V
Totaal baten en lasten	**289**	**528**	**364**	**339**	**25**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	V
Onttrekking uit reserves	-77	-127	-147	-70	-76	N
Totaal Programma	**212**	**402**	**217**	**268**	**-51**	**N**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Algemene dekkingsmiddelen						
Totaal lasten	42	32	32	32	0	N
Totaal baten	-13.701	-13.973	-14.846	-15.596	751	V
Totaal baten en lasten	**-13.659**	**-13.941**	**-14.814**	**-15.564**	**751**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking uit reserves	0	0	0	0	0	
Totaal Programma	**-13.659***)	**-13.941**	**-14.814**	**-15.564**	**751**	**V**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Kosten van overhead						
Totaal lasten	4.724	4.061	4.838	4.502	336	V
Totaal baten	-15	0	-7	-35	28	V
Totaal baten en lasten	**4.709**	**4.061**	**4.831**	**4.467**	**364**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	250	250	0	V
Onttrekking uit reserves	-538	-110	-625	-453	-172	N
Totaal Programma	**4.172**	**3.952**	**4.456**	**4.264**	**192**	**V**

*) Betreft bedrag conform het ‘Overzicht van de algemene dekkingsmiddelen’ op pagina 56 ad € 13.577k vermeerderd met € 82k wegen doorbelaste rentelasten activa (vanaf 2022 bedraagt de doorbelasting € 0k).

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Vennootschapsbelasting (Vpb)						
Totaal lasten	0	0	0	0	0	V
Totaal baten	0	0	0	0	0	V
Totaal baten en lasten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking uit reserves	0	0	0	0	0	
Totaal Programma	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**V**

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Bedrag voor onvoorzien						
Totaal lasten	0	5	5	0	5	V
Totaal baten	0	0	0	0	0	V
Totaal baten en lasten	**0**	**5**	**5**	**0**	**5**	**V**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking uit reserves	0	0	0	0	0	
Totaal Programma	**0**	**5**	**5**	**0**	**5**	**V**

Totaaloverzicht

Bedragen x € 1.000

Baten / Lasten	Realisatie 2021	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil	
Totaal alle Programma's						
Totaal lasten	17.445	17.636	18.531	18.376	155	V
Totaal baten	-18.171	-17.539	-18.377	-20.115	1.739	V
Totaal baten en lasten	**-726**	**98**	**154**	**-1.740**	**1.894**	**V**
Toevoeging aan reserves	1.437	0	690	653	37	V
Onttrekking uit reserves	-2.548	-247	-1.138	-807	-331	V
Totaal Programma	**-1.837**	**-150**	**-294**	**-1.893**	**1.599**	**V**

Toelichting

2.2.3. Grondslagen

Inleiding
De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) en de verordening op grond van art. 212 Gemeentewet (geldende verordening: Financiële verordening gemeente Mook en Middelaar 2019), waarin door de gemeenteraad op 13 december 2018 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende balanspost anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercirculaire van het boekjaar. De algemene uitkering over 2022 is conform de later gepubliceerde decembercirculaire.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeente afdraagt, geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de Commissie BBV het volgende: Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen Wmo-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdrage als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever feitelijk bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het wettelijke verbod op het opnemen van voorzieningen dan wel schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties), wordt wel een verplichting opgenomen.

BALANS

Vaste activa

Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- dan wel vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in vijf jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het hieraan gerelateerde materiële vast actief.

Bijdragen aan activa van derden worden gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa

Algemeen
Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

Investeringen met economisch nut
Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

De (standaard) gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Gronden en terreinen	n.v.t.
Woonruimten	25 (aankoop en renovatie) en 40 (nieuwbouw)
Bedrijfsgebouwen	25 (aankoop en renovatie) en 40 (nieuwbouw)
Vervoermiddelen	5 (zware transportmiddelen 8 jaar)
Machines, apparaten en installaties	10 (technische installaties in bedrijfsgebouwen 15)
Overige materiële vaste activa	10 (automatisering 4)

Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering of het inzamelen en verwerken van (huishoudelijk) afval, alsook voor rechten die op grond van artikel 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut
Investeringen met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf begrotingsjaar 2017 zijn en worden gedaan.
Door de invoering van de nieuwe systematiek blijven verschillen bestaan in de wijze waarop mag worden afgeschreven op investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut die vóór begrotingsjaar 2017 zijn gedaan. Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek is in het verloopoverzicht in de toelichting op de balans aangegeven welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek.

In erfpacht uitgegeven gronden
Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde. Eventuele afkoopsommen voor voortdurende contracten zijn verwerkt onder de langlopende schulden en vervallen naar rato van afkoopperiode vrij ten gunste van het resultaat.

Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen worden - tenzij hierna anders vermeld - opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Als de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs, zal afwaardering plaatsvinden.
Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt (ruim) boven de verkrijgingsprijs.

Van een deelneming is krachtens artikel 1, lid 1, letter e BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Afschrijvingen vinden standaard plaats volgens de lineaire afschrijvingsmethode. Reeds bestaande investeringen waarvoor een heffing geheven kan worden, worden afgeschreven volgens de annuïtaire methode.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
Vorderingen
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting dan wel het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting van de (gewezen) wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd (actuarieel berekend). De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn.

Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente-typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is nadere informatie opgenomen.

2.2.4. Toelichting op de balans

Dit onderdeel volgt de indeling zoals vermeld in ‘Paragraaf 4.5.7 Toelichting op de balans’ van het BBV (artikelen 51 t/m 58).

- **Afschrijvingsmethode**
  Art. 51 BBV

  Afschrijvingen vinden standaard plaats volgens de lineaire afschrijvingsmethode tegen 0% rente.

- **Materiële vaste activa**
  Art.52 BBV

  Op de balans worden de materiële vaste activa onderverdeeld in economisch nut, economisch nut met heffing of maatschappelijk nut.

  Economisch nut
  Dit betreft investeringen die verkocht of verhandeld kunnen worden, zoals grond, gebouwen of machines.

  Economisch nut met heffing
  Van de materiële vaste activa met economisch nut, worden de investeringen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven, afzonderlijk op de balans vermeld. Dit betreft investeringen op het gebied van riolering en waterzuivering waarvoor rioolrecht wordt geheven en investeringen op het gebied van afvalinzameling, -verwerking en de milieustraat, waarvoor afvalstoffenheffing en reinigingsrecht worden geheven.

  Maatschappelijk nut
  Investeringen met maatschappelijk nut zijn normaliter niet geschikt om te verhandelen, zoals wegen en openbare verlichting. De volgende investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut zijn in 2022 geactiveerd:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Geïnvesteerd bedrag	Bijdrage derden / Verminderingen	Afschrijvings-termijn	Beschikbare reserve voor dekking kapitaallasten
Centruminrichting Mook	36	300	40	
Proef Plasmolen	5	0	40	
Mobiliteitsplan 2021	75	0	10	
Herinrichting N271 Hart van Mook	10	0	25	
Herinrichting N271 Plasmolen	38	0	40	
Ecozone Molenhoek	53	0	20	
Implementatie Squit	38	0	4	
Maasheggen	20	20		
Overige investeringen	3	0	20/40	
Totaal	**279**	**320**		

Met ingang van 2017 is het wettelijk verplicht om investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut te activeren. De boekwaarde per 31 december van deze investeringen bedraagt € 2.112k. De boekwaarde van de reeds bestaande investeringen van voor 2017, waarbij het activeren

facultatief was, bedraagt € 1.319 (in 2021: € 1.437k). Dit bedrag wordt jaarlijks lager door afschrijvingen.

Naast bovenvermelde onderverdeling in economisch of maatschappelijk nut op de balans, worden de materiële vaste activa in de toelichting op de balans onderverdeeld in onderstaande groepen:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2021	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2022
Gronden en terreinen	480	21	0	0	0	0	502
Woonruimten	496	0	0	15	0	96	385
Bedrijfsgebouwen	1.425	0	0	46	0	0	1.379
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	4.707	59	0	212	12	0	4.542
Vervoermiddelen	114	0	0	22	0	0	92
Machines, apparaten en installaties	22	98	0	6	0	0	114
Overige materiële vaste activa	2.921	408	0	146	377	0	2.805
Totaal	**10.164**	**587**	**0**	**448**	**389**	**96**	**9.819**

- **Voorschotbedragen overheid**
  Art. 52a BBV

  In de toelichting op de balans wordt per uitkering met een specifiek bestedingsdoel (SiSa) het verloop gedurende het jaar van de ontvangen voorschotbedragen weergegeven:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Stand per 1-1-2022	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terugbetalingen	Stand per 31-12-2022
Europese overheidslichamen	0	0	0	0
Het Rijk	1.168	2.242	2.079	1.331
Overige Nederlandse overheidslichamen	65	0	0	65
Totaal	**1.233**	**2.242**	**2.079**	**1.396**

- **Waardeverminderingen**
  Art. 52b BBV

  Bij de debiteuren wordt, indien van toepassing, een waardevermindering toegepast voor dubieuze debiteuren. Voor 2022 zijn geen dubieuze debiteuren voorzien.

  Bij de overlopende activa (nog te ontvangen bedragen) wordt in verband met het voorzichtigheidsprincipe een waardevermindering toegepast voor oude openstaande vorderingen. Het

merendeel is in 2022 afgewikkeld. Het restant van de nog te ontvangen bedragen en deze voorziening wordt in 2023 afgewikkeld.

Bedragen x € 1.000

	31-12-2022	31-12-2021
Voorziening waardering overlopende activa per 1-1	50	0
Dotatie voorziening	0	50
Voorziening waardevermindering per 31-12	**50**	**50**

De (overige) overlopende activa wordt hierdoor gewaardeerd op € 813k -/- € 50k is € 763k.

- **'s Rijks Schatkist**
  Art 52c BBV

Sinds de invoering van het schatkistbankieren zijn gemeenten verplicht om overtollige liquide middelen onder te brengen in 's Rijks schatkist. Het woord "overtollig" verwijst naar alle middelen die de decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. De mogelijkheid om leningen te verstrekken en uitzettingen te verrichten uit hoofde van de publieke taak blijft dus mogelijk. Schatkistbankieren draagt bij aan een lager EMU-saldo van de collectieve sector (Rijk en decentrale overheden) en een vermindering van de beleggingsrisico's bij decentrale overheden. Het betalingsverkeer blijft wel via de reguliere huisbank (BNG) lopen. Er is een drempel vastgesteld van 0,75% van het begrotingstotaal, echter met een minimum van € 1,0 miljoen en een maximum van € 2,5 miljoen. De drempel van de gemeente Mook en Middelaar is vastgesteld op € 1 miljoen. Dit houdt in dat overtollige liquide middelen tot € 1 miljoen niet hoeven te worden ondergebracht bij de Schatkist. Dit bedrag wordt gebruikt voor de dagelijkse ontvangsten en betalingen. Zodra het banksaldo boven het drempelbedrag komt, wordt dit automatisch afgeroomd naar 's Rijks Schatkist De gemeente Mook en Middelaar heeft het automatisch afromen echter gesteld op € 500k. In 2022 zijn er geen overschrijdingen geweest van het drempelbedrag van € 1 miljoen.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	**Drempelbedrag**	**1000**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**193**	**219**	**221**	**194**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	807	781	779	806
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	17.636			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	17.636			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				

(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1000

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen

		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	17.339	19.962	20.328	17.876
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	193	219	221	194

- **Bouwgronden in exploitatie**
  Art. 52d BBV

  Op de balans staan geen voorraden ‘Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie’. Er is ook geen sprake van een proces van gronden aankopen, bouw- en woonrijp maken en weer verkopen. Dit onderdeel is dan ook niet van toepassing voor Mook en Middelaar.

- **Financiële verplichtingen**
  Art. 53 BBV

  De gemeente Mook en Middelaar heeft een leasecontract voor ICT investeringen. De huurperiode heeft een duur van 48 maanden, met ingangsdatum 1 november 2021 voor een bedrag van € 2k per maand. De leaseverplichting per 31-12-2022 bedraagt 34 maanden. De leaseverplichting wordt de komende jaren afgebouwd.

- **Reserves**
  Art. 54 BBV

  De uitgangspunten voor het te voeren financiële beleid op het gebied van reserves is vastgelegd in de nota reserves en voorzieningen 2015 die door de raad is vastgesteld op 21 mei 2015. Deze nota is in 2020 herzien. De nieuwe nota reserves en voorzieningen geldt vanaf 2021.

  Naar aard kunnen reserves onderscheiden worden in algemene reserves en in bestemmingsreserves.

Algemene reserves

Omschrijving	Doel	Mutaties 2022
Algemene reserve	Financiële buffer voor het opvangen van tegenvallers (dekking risico's)	Geen
Vrij Besteedbare Reserve (VBR)	Financiering voor nader te benoemen investeringen en lasten	Met name dekking budgetten vanuit collegeprogramma. Daarnaast wordt meestal het rekeningresultaat toegevoegd of onttrokken aan de VBR. In 2022 betrof dit een toevoeging van € 1.175k (m.b.t. resultaat 2021, na budgetoverheveling). Verder twee onttrekkingen ter dekking van kosten (conform raadsbesluiten).

Bestemmingsreserves

Omschrijving	Doel	Mutaties 2022
Verkoop aandelen Attero	Algemene dekking ter compensatie van vervallen dividend na verkoop aandelen Attero	Onttrekking ter dekking van compensatie vervallen dividend (€ 5k)
Wijkontwikkeling	Financiering van voorzieningen waarvan het belang boven de belangen van een wijk uitstijgen	Geen
Stimulering woningbouw	Projecten en activiteiten ter bevordering van de ver- en nieuwbouw in het algemeen en het realiseren van betaalbare woningen in het bijzonder	Onttrekking ter dekking van kapitaallasten (€ 12k)
Vluchtelingen en statushouders	Middels een integratie-uitkering ontvangen bedrag bestemmen voor de jaren 2018 t/m 2020 t.b.v. vluchtelingen en statushouders	Op grond van de nota Reserves en Voorzieningen moet de reserve opgeheven worden. Gezien de ontwikkelingen in de wereld (oorlog Oekraïne) en de opvang van vluchtelingen wordt voorgesteld de reserve te handhaven
Budgetoverheveling	Het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) schrijft voor dat noodzakelijke budgetten die niet in het jaar besteed worden, middels resultaatbestemming in een bestemmingsreserve worden opgenomen. Deze post dient enkel en alleen voor het overhevelen van budgetten tussen twee boekjaren	Toevoeging n.a.v. resultaatbestemming 2021 (€ 662k) en onttrekking ter dekking van diverse budgetten (overheveling vanuit 2021) (€ 662k). Daarnaast middels Eindejaarrapportage een toevoeging geraamd van maximaal € 690k. Omdat er kosten gemuteerd zijn, betreft de feitelijke overheveling naar 2023 € 653k
Kapitaallasten nieuwbouw brandweer/werkplaats	Gedeeltelijke dekking van de kapitaallasten als gevolg van de nieuwbouw van de brandweerkazerne / gemeentewerf aan de Veldweg	Dekking (deel) kapitaallasten (€ 35k)
Centrumplan Mook aankoop panden	Dekking van kapitaallasten van aangekochte gronden/panden in kader van centrumplan Mook. Inmiddels is het pand gesloopt. Bij de Zomerrapportage 2023 volgt een voorstel met betrekking tot deze bestemmingsreserve	Dekking (deel) kapitaallasten pand Groesbeekseweg (€ 5k).
Afschrijvingen investeringsplan 2013-2016	Bij raadsbesluit van 7 november 2013 is opgenomen dat een aantal investeringen in de jaren 2013-2016 via uitname uit de VBR in deze bestemmingsreserve zijn ondergebracht (ter dekking van kapitaallasten)	Dekking (deel) kapitaallasten investeringen 2013-2016 (met name Hart van Mook) (€ 59k)

Hieronder (op de volgende pagina) is het verloopoverzicht per reserve vermeld.

Bedragen x € 1.000

Reserves	Boek-waarde 1-1-2022	Resultaat vorig boekjaar	Toevoe-ging	Onttrek-king	Dekking afschrij-vingen	Boek-waarde 31-12-2022
Algemene reserves						
- Algemene reserve	2.000	0	0	0	0	2.000
- Vrij Besteedbare Reserve	1.032	1.175	0	30	0	2.177
Subtotaal algemene reserves	3.032	1.175	0	30	0	4.177
Bestemmingsreserves						
- Verkoop aandelen Attero	100	0	0	5	0	95
- Wijkontwikkeling	46	0	0	0	0	46
- Stimulering woningbouw	53	0	0	0	12	41
- Vluchtelingen en statushouders	0	0	0	0	0	0
- Budgetoverheveling	0	662	653	662	0	653
- Kapitaallasten nieuwbouw brandweer/werkplaats *)	513	0	0	0	35	478
- Centrumplan Mook aankoop panden *)	18	0	0	0	5	13
- Afschrijvingen investeringsplan 2013-2016 *)	1.433	0	0	0	59	1.374
- Kapitaallasten (investeringen uit reserves) *)	0	0	0	0	0	0
Subtotaal bestemmingsreserves	2.163	662	653	667	110	2.701
Totaal reserves	**5.195**	**1.837**	**653**	**697**	**110**	**6.878**

**) Deze bestemmingsreserves worden alleen gebruikt voor dekking van kapitaallasten.*

Gerealiseerde resultaat
Het voordelig resultaat over 2022 bedraagt € 1,9 miljoen. Hiervan wordt voorgesteld om € 0,5 miljoen over te hevelen naar 2023 en € 1,4 miljoen toe te voegen aan de Vrij Besteedbare Reserve. Geraamd was een overschot van € 0,3 miljoen. Dit betreft een voordeliger netto resultaat van € 1,1 miljoen.

Voor het verschil tussen de raming van € 0,3 miljoen en de realisatie van € 1,9 miljoen, zijnde een verschil van € 1,6 miljoen, verwijzen wij u naar de verschillenanalyse in onderdeel 2.2.5.

- **Voorzieningen**
  Art. 55 BBV

De uitgangspunten voor het te voeren financiële beleid op het gebied van de voorzieningen is vastgelegd in de nota reserves en voorzieningen 2021 die door de raad is vastgesteld op 16 december 2020.

Naar aard kunnen voorzieningen onderscheiden worden in voorzieningen voor:
- verplichtingen en verliezen (waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten);
- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;

- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt (mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren);
- bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven (als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b BBV);
- van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden (met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel b BBV).

Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen

Omschrijving	Doel	Mutaties 2022
Pensioenvoorziening (gewezen) wethouders	Fondsvorming ten behoeve van lopende en toekomstige pensioenverplichtingen naar (ex-) wethouders	Op basis van actuariële berekeningen een vrijval (€ 104k), wegens een hogere rekenrente. Daarnaast uitbetaling lopende pensioenen (€ 38k)

Voorzieningen voor risico's

Omschrijving	Doel	Mutaties 2022
-		

Voorzieningen voor kostenegalisatie

Omschrijving	Doel	Mutaties 2022
Rationeel wegbeheer	Egalisatie van kosten m.b.t. groot onderhoud wegen	Dotatie conform begroting (€ 155) en aanwending voor onderhoud (€ 126k)
Groot onderhoud bruggen	Egalisatie van kosten m.b.t. groot onderhoud kunstwerken (bruggen)	Dotatie conform begroting (€ 23k)
Groot onderhoud gebouwenbeheer	Egalisatie van kosten m.b.t. groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	Dotatie conform begroting (€ 76k) en aanwending voor onderhoud (€ 75k)

Voorzieningen voor bijdragen aan vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven

Omschrijving	Doel	Mutaties 2022
Egalisatie afvalstoffen	Kosten-/tariefegalisatie m.b.t. taakveld Afval (inzameling en verwerking van afval i.c.m. opbrengst afvalstoffenheffing	Dotatie en vrijval t.b.v. egalisatie reinigingsheffingen.
Rioolbeheer	Kosten-/tariefegalisatie m.b.t. taakveld Riool (kosten onderhoud riool o.b.v. GRP i.c.m. opbrengst rioolheffing	Dotatie t.b.v. kostendekkendheid van 100%.

Voorzieningen voor van derden verkregen middelen met specifiek bestedingsdoel

Omschrijving	Doel	Mutaties 2022
Herontwikkeling De Bisselt	Ter versterking bestaande groenstructuur (n.a.v. raadsbesluit febr. 2010, Structuurvisie De Bisselt)	Aanwending voor werkzaamheden komingang Groesbeekseweg (€ 30k) en ontwerp buitenruimte (€ 3k)
Financiële compensatie bomenplan	Herplanten bomen (n.a.v. bomenkap m.b.t. dijkverzwaring Maaskade)	Geen

Hieronder (op de volgende pagina) is het verloopoverzicht per voorziening vermeld.

Bedragen x € 1.000

Voorzieningen	Boek-waarde 1-1-2022	Toevoeging	Vrijval	Aan-wending	Boek-waarde 31-12-2022
Voor verplichtingen, verliezen en risico's					
- Pensioenen (gewezen) wethouders	1.092	0	104	38	951
Subtotaal	1.092	0	104	38	951
Ter egalisering van kosten					
- Rationeel wegbeheer	417	155	0	126	446
- Groot onderhoud bruggen	39	23	0	0	62
- Groot onderhoud gebouwenbeheer	1.119	76	0	75	1.120
Subtotaal	1.574	254	0	201	1.628
Voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven					
- Egalisatie afvalstoffen	0	13	13	0	0
- Egalisatie rioolbeheer	4.305	25	0	0	4.331
Subtotaal	4.305	38	13	0	4.331
Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is					
- Herontwikkeling De Bisselt	57	0	0	33	24
- Financiële compensatie bomenplan	1	0	0	0	1
Subtotaal	58	0	0	33	25
Totaal voorzieningen	**7.030**	**292**	**117**	**272**	**6.934**

In 2022 is de rekenrente voor de actuariële berekening van de pensioenvoorziening gestegen naar 2,472% op peildatum 31-12-2022 (31-12-2021: 0,528%). Als gevolg hiervan is de voorziening vrijvallen ter grootte van € 104k.

- **Rentelast vaste schulden**
  Art. 56 BBV

  Mook en Middelaar heeft één lening o/g (schuld) bij de BNG met een doorlooptijd tot en met 2025. De lening is vastrentend tegen 5,58% en kan niet vervroegd worden afgelost. De rentelast met betrekking tot deze langlopende geldlening bedraagt over 2022 € 32k. Door het jaarlijks aflossen van de lening, neemt ook de rentelast af met zo'n € 10k per jaar. Het verloop van de lening is als volgt:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2021
Stand per 1 januari	726	908
Bij: Aangetrokken geldleningen	0	0
Af: Aflossingen boekjaar	-/- 182	-/- 182
Stand per 31 december	**545**	**726**

- **Borg- en garantstellingen**
  Art. 57 BBV

Aard borgstelling	Oorspronkelijk bedrag lening	% borgstelling	Garantstelling per 31-12-2022	Garantstelling per 31-12-2021
Lening (relatie met programma Samenleven en zorgen)	3.267	50%	919	1.021
Lening (relatie met programma Wonen)	17.421	50%	10.655	11.351
Subtotaal leningen [1)]	14.355		11.574	12.372
Hypotheekgaranties	195	100%	27	41
Totaal	**20.883**		**11.701**	**12.413**

1) Betreft bij de WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw) gewaarborgde geldleningen. Wij fungeren hierbij als achtervang (3e buffer). Mook en Middelaar heeft een generieke achtervangovereenkomst voor alle leningen van Destion met betrekking tot sociale woningbouw.

- **Gebeurtenissen na balansdatum**
  Art. 58 BBV

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum opgetreden met een financieel effect van materieel belang voor de waardering van de balansposten.

2.2.5. Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Portefeuillehouder
Wethouder Herings

Toelichting

De toelichting op het overzicht van baten en lasten bevat op grond van art. 28 BBV ten minste:

- per programma, een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de realisatie;
- een overzicht van de aanwending voor het bedrag voor onvoorzien;
- een overzicht van de incidentele baten en lasten per programma (waarbij de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd en de overige posten middels een totaalbedrag worden opgenomen);
- een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves;
- informatie met betrekking tot Wet Normering Topinkomens.

Analyse op programmaniveau

Wettelijk kader
art. 28, letter a BBV.

Analyse
Hieronder vindt u de analyse op programmaniveau van de belangrijkste verschillen tussen raming en realisatie over 2022 (voor zover groter dan € 10k).
In voorkomende gevallen kunnen budgetten overgeheveld worden naar 2023, voor zover dat nog niet is aangegeven in de Eindejaarsrapportage. Nagekomen budgetoverhevelingen zijn een vorm van resultaatbestemming en worden ter besluitvorming voorgelegd aan de raad middels een raadsvoorstel en een concept raadsbesluit met betrekking tot het vaststellen van deze Jaarstukken 2022.
In beginsel zijn alle verschillen incidenteel van aard, omdat bij structurele afwijkingen in de exploitatie de budgetten worden bijgesteld in de Programmabegroting en in de Zomerrapportage.

Programma Besturen

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	1.555	1.447	109
Baten	-221	-308	86
Subtotaal	*1.334*	*1.139*	*195*
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	-42	-17	-25
Totaal	**1.292**	**1.122**	**170**

Verschil lasten

• Afwikkelingsverschillen voorgaande jaren (afwikkelingsverschillen is een gesaldeerde post van baten en lasten en staat aan de lastenzijde, ook als er per saldo meer baten zijn):		
• Meeropbrengsten omgevingsvergunningen 2020	V	64
• Meeropbrengsten omgevingsvergunningen 2021	V	50
• Afwikkeling transitorische posten	V	42
• Meeropbrengsten pachten 2018-2021	V	30
• Doorbelasting kosten 2019-2021 t.b.v. specifieke uitkering	V	27
• Minder extra kosten / minder inkomstenderving Corona	V	41
• Lagere dotatie wethouderspensioen (gestegen rekenrente)	V	30
• Lagere kosten budget dubbele oriëntatie (dekking VBR)	V	25
• Lagere kosten secretarieleges (minder afdracht aan rijk en lagere aanschaf formulieren)	V	13
• Afwaardering perceel (van bouwgrond naar openbare grond)	N	92
• Wachtgeld (niet geraamd)	N	65
• Extra werkzaamheden accountant Jaarstukken 2021 (vorig jaar)	N	17
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo	N	39
Totaal	**V**	**109**

Verschil baten

• Vrijval pensioenvoorziening gewezen wethouders (in verband met hogere wettelijke rekenrente	V	104
• Incidentele opbrengst grondverkopen/grondruil	V	37
• Stelpost extra belasting (dekkingsplan voorgaande jaren)	N	50
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo	N	5
Totaal	**V**	**86**

Verschil onttrekking reserves

• Lagere onttrekking budget dubbele oriëntatie (zijn ook geen kosten geweest, zie bij lasten)	N	25
Totaal	**N**	**25**

Programma Beschermen

Omschrijving	**Begroot**	**Realisatie**	**Verschil**
Lasten	805	799	6
Baten	-83	-157	74
Subtotaal	*722*	643	*79*
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0
Totaal	**722**	**643**	**79**

Verschil baten

• Doorberekende kosten Uitvoeringsprogramma VTH (niet geraamd):	V	61
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	V	13
Totaal	**V**	**74**

Programma Verplaatsen

Omschrijving	**Begroot**	**Realisatie**	**Verschil**
Lasten	781	759	22
Baten	-24	-98	74
Subtotaal	*758*	*662*	*96*
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	-9	-2	-8
Totaal	**749**	**660**	**88**

Verschil lasten

• Per saldo onderuitputting diverse budgetten m.b.t. wegen, pleinen en fietspaden	V	43
• Kosten stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen (niet geraamd, zie ook bij baten)	N	32
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo	V	11
Totaal	**V**	**22**

Verschil baten

• Niet geraamde specifieke uitkering Rijk (zie ook bij lasten)	V	60
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	V	14
Totaal	**V**	**74**

Programma Werken

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	185	166	19
Baten	-70	-66	-4
Subtotaal	*115*	*100*	*15*
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	-6	-5	-1
Totaal	**109**	**95**	**14**

Verschil lasten

• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	V	19
Totaal	**V**	**19**

Programma Leren

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	404	437	-33
Baten	-67	-178	111
Subtotaal	*338*	*259*	*78*
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0
Totaal	**338**	**259**	**78**

Verschil lasten

• Niet geraamde kosten SiSa D14 Onderwijsvertraging. Hiertegenover staat een niet geraamde bijdrage van het Rijk	N	63
• Lager geraamde kosten SiSa D8 Onderwijsachterstandenbeleid. Hiertegenover staat een lager geraamde bijdrage van het Rijk	N	48
• Afrekening subsidie 2021	V	22
• Lagere kosten leerlingenvervoer	V	17
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	V	39
Totaal	**N**	**33**

Verschil baten

• Niet geraamde bijdrage Rijk SiSa D14 Onderwijsvertraging	V	63
• Lager geraamde bijdrage Rijk SiSa D8 Onderwijsachterstandenbeleid	V	48
Totaal	**V**	**111**

Programma Recreëren

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	928	825	103
Baten	-18	-48	30
Subtotaal	*910*	*777*	*133*
Toevoeging reserves	40	40	0
Onttrekking reserves	-72	-22	-50
Totaal	**878**	**795**	**83**

Verschil lasten

• Onderuitputting budget uitwerken burgerinitiatieven omtrent speelvoorzieningen (dekking via VBR)	V	50
• Onderuitputting afschrijvingskosten in verband met uitgestelde investeringen	V	21
• Onderuitputting budgetten sportbeleid en -activering (advieskosten en subsidies)	V	20
• Niet geraamde kosten specifieke uitkeringen sport en preventie-akkoord (zie ook bij baten)	N	21
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	V	33
Totaal	**V**	**103**

Verschil baten

• Niet geraamde baten specifieke uitkeringen sport en preventie-akkoord (zie ook bij lasten)	V	29
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	V	1
Totaal	**V**	**30**

Verschil onttrekking reserves

• Onderuitputting dekking budget uitwerken burgerinitiatieven omtrent speelvoorzieningen (zie ook bij lasten)	N	50
Totaal	**N**	**50**

Programma Samenleven en zorgen

Omschrijving	**Begroot**	**Realisatie**	**Verschil**
Lasten	7.036	7.117	-81
Baten	-1.496	-1.892	396
Subtotaal	*5.540*	*5.225*	*315*
Toevoeging reserves	100	75	25
Onttrekking reserves	-38	-38	0
Totaal	**5.602**	**5.262**	**340**

Verschil lasten

• Onderuitputting budgetten Vluchtelingen en statushouders, onder andere incidentele budgetten inburgering (zie ook bij de baten)	V	128
• Onderuitputting budgetten Geëscaleerde zorg	V	121
• Geen verstrekt bedrijfskrediet BBZ (zie ook bij de baten)	V	50
• Onderuitputting budgetten Maatwerkdienstverlening	V	37
• Lagere subsidie wijkteams en lokale toegang	V	28
• Afrekening subsidies 2021 Minimabeleid	V	20
• Lagere subsidies participatie	V	14
• Hogere kosten energietoeslag	N	190
• Niet geraamde lasten Tozo (zie ook bij de baten)	N	134
• Eenmalige financiële ondersteuning (armoedebeleid)	N	56
• Hogere afdracht aan MGR (Participatiewet/Werkbedrijf), inclusief afrekening 2021 (zie ook baten Participatiewet)	N	48
• Geëscaleerde zorg Jeugd	N	27
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	N	24
Totaal	**N**	**81**

Verschil baten

• Niet geraamd nog te ontvangen normbedrag opvang ontheemden Oekraïne	V	270
• Niet geraamde bijdrage Tozo (zie ook bij de lasten)	V	140
• Niet geraamde bijdrage verhaal uitkering Participatiewet/BBZ	V	48
• Niet geraamde afrekening Tozo 2021	V	20
• Meer ontvangen eigen bijdragen maatwerkdienstverlening	V	16
• Niet geraamde bijdrage verhaal Bijzondere bijstand	V	15
• Minder ontvangen uitkering i.v.m. niet verstrekt bedrijfskrediet (zie ook bij de lasten)	N	50
• Minder ontvangen uitkering i.v.m. lagere kosten wet inburgering (zie ook bij de lasten)	N	41
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	N	22
Totaal	**V**	**396**

Verschil toevoeging reserves

• Bijstelling budgetoverheveling Vluchtelingen Oekraïne (meer kosten gemaakt dan ingeschat bij de Eindejaarsrapportage, vandaar een lagere budgetoverheveling dan eerder geraamd	V	25
Totaal	**V**	**25**

Programma Gezond leven

Omschrijving	**Begroot**	**Realisatie**	**Verschil**
Lasten	1.483	1.819	-335
Baten	-1.431	-1.604	173
Subtotaal	*52*	*214*	*-162*
Toevoeging reserves	300	288	12
Onttrekking reserves	-199	-199	0
Totaal	**153**	**303**	**-151**

Verschil lasten

• Hogere inzamel- en verwerkingskosten reinigingsheffingen	N	149
• Niet geraamde kosten specifieke uitkering Regeling reductie energiegebruik (RRE) (zie ook bij baten):	N	122
• Hogere kosten rioolaansluitingen t.o.v. geraamd bedrag (zie ook bij baten)	N	65
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	V	1
Totaal	**N**	**335**

Verschil baten

• Niet geraamde baten specifieke uitkering Regeling reductie energiegebruik (RRE) (zie ook bij lasten)	V	122
• Hogere bijdragen rioolaansluitingen t.o.v. geraamd bedrag (zie ook bij lasten)	V	74
• Lagere baten afvalstoffenheffing	N	21
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	N	2
Totaal	**V**	**173**

Verschil toevoeging reserves

• Bijstelling budgetoverheveling Regionale Energie Strategie (zie ook bij lasten)	V	12
Totaal	**V**	**12**

Programma Wonen

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	478	473	5
Baten	-114	-134	20
Subtotaal	*364*	*339*	*25*
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	-147	-70	-76
Totaal	**217**	**268**	**-51**

Verschil baten

• Hogere incidentele baten omgevingsvergunningen	V	30
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	N	10
Totaal	**V**	**20**

Verschil onttrekking reserves

• Lagere onttrekking uit bestemmingsreserve kapitaallasten als gevolg van lagere kosten kapitaallasten (en iets te hoog geraamd). Vanaf 2023 is de onttrekking aangepast. Een lagere onttrekking leidt tot een (incidenteel) nadeel	N	68
• Lagere onttrekking uit bestemmingsreserves als gevolg van lagere kosten voor opstellen Woonvisie en Gebiedsvisie Molenhoek Zuid. Een lagere onttrekking leidt tot een (incidenteel) nadeel:	N	8
Totaal	**N**	**76**

Algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	32	32	0
Baten	-14.846	-15.596	751
Subtotaal	*-14.814*	*-15.564*	*751*
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0
Totaal	**-14.814**	**-15.564**	**751**

Verschil baten

• Incidenteel hogere uitkering gemeentefonds n.a.v. de september- en decembercirculaire 2022. De raming was op basis van de meicirculaire 2022:	V	640
• Hogere baten dividend:	V	96
• Hogere baten toeristenbelasting:	V	31
• Lagere rentebaten dan geraamd:	N	22
Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	V	6
Totaal	**V**	**751**

Overhead

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	4.838	4.502	336
Baten	-7	-35	28
Subtotaal	*4.831*	*4.467*	364
Toevoeging reserves	250	250	0
Onttrekking reserves	-625	-453	-172
Totaal	**4.456**	**4.264**	**192**

Verschil lasten

• Onderuitputting budgetten afdelingen		
• Incidenteel verhaalde salarissen (vergoeding inzet personeel elders)	V	104
• Nog niet besteed budget voor implementatie omgevingswet (zie ook bij onttrekking reserves)	V	100
• Nog niet besteed werkbudget in het kader van rechtmatigheidsverantwoording.	V	50
• Overige verschillen :	V	16
• Onderuitputting budget Zero Based Budgeting	V	75
• Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	N	9
Totaal	**V**	**336**

Verschil baten

• Niet geraamde bijdragen van derden	V	20
• ·Overige voor- en nadelen < € 10k, per saldo:	V	8
Totaal	**V**	**28**

Verschil onttrekking reserves

• Betreft lagere onttrekking reserves wegens lagere kosten en niet bestede budgetten (o.a. € 100k implementatie omgevingswet)	N	172
Totaal	**N**	**172**

Vennootschapsbelasting

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	0	0	0
Baten	0	0	0
Subtotaal	*0*	*0*	*0*
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0
Totaal	**0**	**0**	**0**

Verschil

• Bij de Vennootschapsbelasting zijn geen verschillen, alle bedragen zijn € 0k:	V	0
Totaal	**V**	**0**

Onvoorzien

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	5	0	5
Baten	0	0	0
Subtotaal	*5*	*0*	*5*
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0
Totaal	**5**	**0**	**5**

Verschil lasten

• Overige voor- en nadelen < € 10k (onderuitputting budget voor onvoorzien):	V	5
Totaal	**V**	**5**

Totaal-generaal

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Verschil
Lasten	18.531	18.376	155
Baten	-18.377	-20.115	1.739
Subtotaal	*154*	*-1.740*	*1.894*
Toevoeging reserves	690	653	37
Onttrekking reserves	-1.138	-807	-331
Totaal	**-294**	**-1.893**	**1.599**

Onvoorziene uitgaven

Wettelijk kader
art. 28, letter b BBV.

De post voor onvoorziene uitgaven is in de begroting 2021 structureel geraamd op € 5k. Deze post is in 2021 niet benut.

Incidentele baten en lasten

Wettelijk kader
art. 28, letter c BBV.

In onderstaande tabel worden incidentele baten en lasten vermeld conform artikel 28.c BBV. Hierbij is aansluiting gezocht bij de ‘Notitie incidentele en structurele baten en lasten’ van de commissie BBV. Toevoegingen en onttrekkingen uit de reserves worden als incidenteel beschouwd, tenzij gedurende minimaal 3 jaar (structureel) lasten worden gedekt.

In onderstaand overzicht zijn de incidentele baten en lasten weergegeven zoals vermeld in de programmabegroting en de realisatie hiervan (> € 10.000).

Bedragen x € 1.000

	B2022	W2022
Incidentele lasten		
Besturen: Coronacompensatie	14	0
Besturen: Groene Metropoolregio / Project Verbonden regio	17	0
Werken: Actieprogramma vrijetijdseconomie	10	18
Recreëren: Kosten project MOVE	10	2
Samenleven en zorgen: Kosten Tozo	13	5
Overhead: Uitvoeringsbudget ZBB (t.l.v. VBR)	75	0
Subtotaal incidentele lasten	***140***	***26***
Incidentele baten		
Alg. dekkingsmiddelen: Baatbelasting (t/m 2023)	-17	-17
Samenleven en zorgen: Verhaal Tozo	-10	0
Overhead: Onttrekking uit VBR dekking uitvoeringsbudget ZBB	-75	0
Subtotaal incidentele baten	**-102**	**-17**
Saldo incidentele baten en lasten	**37**	**9**

Toelichting
De grootste incidentele last wordt gedekt door een onttrekking uit de VBR. Deze post was voorzien in 2020 voor 2021 en 2022, maar is in 2022 niet nodig gebleken. Voorgesteld wordt om deze post ook niet meer over te hevelen, waardoor de claim op de VBR komt te vervallen. De overige posten betreffen veelal kleinere posten (tot max. € 20k), waarbij ook deels kosten zijn gemaakt. Voor wat betreft Tozo zijn er geen baten geweest wegens verhaal, maar zijn wel kosten vergoed door het rijk. In 2023 wordt de afrekening van Tozo verwacht.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Wettelijk kader
art. 28, letter d BBV.

Overzicht structurele toevoegingen aan de reserves

Bedragen x € 1.000

Programma	Reserve	Begroting	Realisatie
-	-	0	0
Totaal		**0**	**0**

Er zijn geen structurele toevoegingen aan reserves.

Overzicht structurele onttrekkingen aan de reserves

Bedragen x € 1.000

Programma	Reserve	Begroting	Realisatie
1	Dekking kapitaallasten nieuwbouw brandweerkazerne / gemeentewerf	35	35
4	Verkoop aandelen Attero	5	5
8	Dekking afschrijvingskosten investeringsplan 2013-2016 (Hart van Mook)	127	59
Totaal		**166**	**99**

De structurele onttrekkingen betreffen met name onttrekkingen ter dekking van kapitaallasten. Deze onttrekkingen worden in de loop der jaren afgebouwd. De geraamde onttrekking van € 127k is te hoog geraamd en is vanaf 2023 al bijgesteld naar € 57k.

Wet Normering Topinkomens

Wettelijk kader
art. 28, letter e BBV.

Op grond van de Wet Normering Topinkomens worden enkele inkomensgegevens van bepaalde functionarissen openbaar gemaakt. Voor de gemeente Mook en Middelaar betreffen dit de functies van de raadsgriffier en de gemeentesecretaris. Bij beiden valt de bezoldiging onder het individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum.

WNT-verantwoording 2022 Gemeente Mook en Middelaar

De WNT is van toepassing op Gemeente Mook en Middelaar. Het voor Gemeente Mook en Middelaar toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000 (vallend onder het Algemeen Bezoldigingsmaximum).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2022 **bedragen x € 1**	**W. Mariman**	**M.A.M. van Arensbergen**	**J.M.G. Smits-de Kinkelder**
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/02 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/01
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,000	0,889	0.667
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	91.123	71.457	6.861
Beloningen betaalbaar op termijn	16.562	12.124	1.016
Subtotaal	*107.684*	*83.581*	*7.877*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	197.655	192.000	12.230
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	107.684	83.581	7.877
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t. N.v.t.	N.v.t. N.v.t.	N.v.t. N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2021 **bedragen x € 1**	**M.A.M. van Arensbergen**	**J.M.G. Smits-de Kinkelder**
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/02 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,889	1,000
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	68.423	98.754
Beloningen betaalbaar op termijn	12.269	19.035
Subtotaal	*80.693*	*117.789*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	169.999	209.000
Bezoldiging	80.693	117.789

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

N.v.t.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Kasstroomoverzicht

Jaarstukken worden opgesteld volgens het baten en lastenstelsel. Met ingang van begrotingsjaar 2017 is het verplicht om ook een kasstroomoverzicht op te nemen volgens het stelsel van inkomsten en uitgaven. Dit betreft fysieke geldstromen. Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de zogenaamde indirecte methode (afgeleid van balansmutaties). Het verschil is gelijk aan de mutatie in de liquide middelen.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving		
OPERATIONELE KASSTROOM		
Bedrijfsresultaat (voor mutaties reserves en voor belastingen)	1.740	
Af: Belasting over bedrijfsresultaat	0	
Afschrijving (kosten, geen uitgaven)	564	
Dotatie aan voorzieningen (kosten, geen uitgaven)	292	
Vrijval voorzieningen (baten, geen inkomsten)	-117	
Aanwending voorzieningen (uitgaven, geen kosten)	-272	
Kasstroom op winstbasis		**2.207**
Mutatie werkkapitaal		
Mutaties Voorraden (grondstoffen en eindproduct)	0	
Mutaties Debiteuren / kortlopende vorderingen (excl. vz. dub. deb.)	-721	
Mutaties Crediteuren / kortlopende schulden	24	
Mutaties Overlopende activa / overlopende passiva	-212	
Saldo mutatie werkkapitaal		-908
Kasstroom op operatiebasis		**1.299**
Investeringskasstroom		
Saldo investeringen / desinvesteringen	-887	
Bijdragen van derden	389	
Saldo mutatie investeringskasstroom		-497
Totaal vrije kasstroom		**802**

FINANCIERINGSKASSTROOM		
Aflossingen activa (leningen u/g)	10	
Aflossingen passiva (leningen o/g)	-182	
Totaal financieringskasstroom		**-171**
Vrije kasstroom + Financieringskasstroom = Mutatie liquide middelen		**630**
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN (INCL. SKB)		
Mutatie saldo Schatkistbankieren	628	
Mutatie saldo kas/bank	3	
Totaal mutatie liquide middelen (toename)		**630**
Verschil		**0**

Overig

2.2.6. Single information Single audit (SiSa)

Met ingang van het rekeningjaar 2006 is Single information en Single audit (SiSa) ingevoerd voor een groot aantal specifieke uitkeringen. Met de invoering zijn aparte verantwoordingen, controleprotocollen en accountantscontroles voor deze specifieke uitkeringen vervallen. In plaats hiervan moet in de jaarrekening een SiSa-overzicht worden opgenomen met daarin de verantwoordingsinformatie over de voor de gemeente van toepassing zijnde specifieke uitkeringen.

Voor Mook en Middelaar is voor 2022 het voorgaande van toepassing op de uitkeringen die volgen uit de volgende wetten of regelingen:

1. A13 : Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen;
2. A16 : Bekostigingsregeling opvang ontheemde Oekraïne;
3. B2 : Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek;
4. C32 : Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen;
5. C43 : Regeling reductie energiegebruik woningen (RRE-W);
6. C55 : Aanpak energiearmoede;
7. C62 : Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire;
8. C75B : Regiodeals 3e tranche;
9. D8 : Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB);
10. D14 : Regeling specifieke uitkering inhalen Covid-19 gerelateerde onderwijsvertragingen;
11. E20 : Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2021;
12. E27B : Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden);
13. E84 : Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023;
14. G2 : Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2021;
15. G3 : Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) gemeentedeel 2022 / Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz);
16. G4 : Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2022;
17. G10 : Wet inburgering 2021 gemeentedeel 2022;
18. G12 : Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagenaffaire gemeentedeel;
19. G13 : Onderwijsroute 2022 deel gemeente;
20. H4 : Regeling specifieke uitkering stimulering sport (SPUK Sport);
21. H8 : Regeling Sportakkoord 2020-2022;
22. H12 : Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 9-3-2023								
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
Jen V	**A13**	**Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen** Gemeenten	Besteding in (jaar T) (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden) *Aard controle R* *Indicator: A13/01*	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A13/02*	Correctie besteding (jaar T-1) Vanaf SiSa 2023 van toepassing i.v.m. SiSa tussen medeoverheden *Aard controle R* *Indicator: A13/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) in inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2023 *Aard controle R* *Indicator: A13/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A13/05*	
			€ 7.609	Ja	€ 0	€ 7.609	Ja	
Jen V	**A16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne**	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T)	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)

		Gemeenten	*Aard controle R* *Indicator: A16/01*	*Aard controle R* *Indicator: A16/02*	*Aard controle R* *Indicator: A16/03*	*Aard controle R* *Indicator: A16/04*	*Aard controle R* *Indicator: A16/05*	*Aard controle R* *Indicator: A16/06*
			€ 197.000	€ 77.000	€ 0	€ 0	€ 86.413	€ 17.405
			Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO *Aard controle R* *Indicator: A16/07*	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/08*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01 t/m 08 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/11*	
			€ 0	€ 12.390	€ 390.208	€ 390.208	Nee	
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*
			0	4	0	0	Nee	Nee
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.*			

			Indicator: B2/07	*Indicator: B2/08*	*Indicator: B2/09*			
			Nee	€ 0,00	€ 0,00			
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/26*	
							€ 0	

BZK	C32	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten	Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/03*	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: C32/04*	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/06*
		1	SUVIS21-2-03051075	€ 0	€ 0	Nee	Het project is niet uitgevoegd het er is een verzoek ingediend tot intrekking	Ja
		2						
		50						
			Kopie Beschikkingsnummer/ Naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/07*	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.) *Aard controle D2* *Indicator: C32/08*	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/09*			
		1	SUVIS21-2-03051075	Nee	Het project is niet uitgevoegd het er is een verzoek ingediend tot intrekking			
		2						
		50						
BZK	**C43**	**Regeling reductie energiegebruik woningen** Gemeenten	Beschikkingsnummer/ naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C43/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C43/03*	Aantal bereikte woningen *Aard controle D1* *Indicator: C43/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/06*
			RREW2020-00451047	€ 122.054	€ 122.054	1.365	Voucher- en warmtescanactie volledig uitverkocht. In buurtactie	Ja

							en VVE zit wat uitwisseling	
			Totaal aantal bereikte huurwoningen *Aard controle D1* *Indicator: C43/07*	Is minstens 70% van de uitgekeerde specifieke uitkering bestemd voor activiteiten als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder a, b of c van de regeling (Ja/Nee)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/08*				
			700	Ja				
BZK	**C55**	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/06*
			0	€ 0	€ 0	0	€ 0	€ 0

			Het aantal huishoudens dat ondersteuning – bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/09*			
			0	€ 0	€ 0			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/15*
			0	0	0	0	0	0
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslag enaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				

			Aard controle R *Indicator: C62/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/04*			
			€ 0	Ja			
BZK	**C75B**	**Regiodeals 3e tranche**	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Kenmerk/ beschikkingsnummer	Betreft pijler	Besteding per pijler (jaar T)	Cofinanciering per pijler (jaar T)
		SiSa tussen medeoverheden			Een pijler per regel		
			Aard controle n.v.t. *Indicator: C75B/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/03*	*Aard controle R* *Indicator: C75B/04*	*Aard controle R* *Indicator: C75B/05*
		1	060983 Gemeente Venlo	181378	Project Landschap Maasvallei - Maasheggen	€ 19.754	€ 9.877
		2					
		100					
			Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator C75B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T)	Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T)	Toelichting	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: C75B/06*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/09*	
		1	*060983 Gemeente Venlo*	€ 19.754	€ 9.877		
		2					
		100					
			Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T)	Totale compensabele BTW (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		

			Aard controle n.v.t. *Indicator: C75B/10*	*Aard controle R* *Indicator: C75B/11*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/12*			
			€ 19.754	€ 4.149	Nee			
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)**	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
		Gemeenten	*Aard controle R* *Indicator: D8/01*	*Aard controle R* *Indicator: D8/02*	*Aard controle R* *Indicator: D8/03*	*Aard controle R* *Indicator: D8/04*	*Aard controle R* *Indicator: D8/05*	
			€ 85.640	€ 0	€ 0	€ 26.780	€ 71.974	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag**	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag**	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode **Bedrag**	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: D8/06*	*Aard controle R* *Indicator: D8/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	*Aard controle R* *Indicator: D8/09*	*Aard controle R* *Indicator: D8/10*	
		1	060944 Gemeente Mook En Middelaar		060944 Gemeente Mook En Middelaar		€ 23.554	
		2						
		100						

OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	
			€ 59.449	€ 0	€ 3.245	€ 0	€ 79.130	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*		
		1	060944 Gemeente Mook En Middelaar		060944 Gemeente Mook En Middelaar			
		2						
		10						
IenW	**E20**	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/02*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/04*		
			€ 170.469	€ 178.719	€ 115.084	Nee		

			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/08*
		1	104 Uitvoeren van gesloten verharding van fietsstroken en –paden | aantal in dagen	Ja	1	800 m fietspaden.
		2	109 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden | aantal in st	Ja	3	
		3	111 Aanleg van een voetgangersoversteek plaats | aantal in st	Ja	1	
		4	116 Aanleg van rijbaanscheiding door rammelstrook op asmarkering | aantal in meters	Ja	200	
		5	120 Aanleg van een snelheidsremmende plateau voor een fietsoversteek, alleen bij een kruispunt | aantal in st	Ja	1	
		6	123 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer) | aantal in st	Nee	0	

		7	207 Aanleg van een vrijliggend fiets-/bromfietspad op een 50 km/uur weg of een 80 km/uur weg | aantal in meters	Nee	0			
		8	208 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW | aantal in st	Nee	0			
		9	209 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden | aantal in st	Ja	2			
		10	217 Het volwaardig afwaarderen van een gebiedsontsluitingsweg 50 km/uur naar een erftoegangsweg 30 km/uur | aantal in meters	Nee	0			
		11	218 Aanleg van een veilige voetgangersoversteekplaats | aantal in st	Nee	0			
		12	222 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW | aantal in st	Nee	0			
		13	223 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer) | aantal in st	Nee	0			
		100						
Ien W	**E27 B**	**Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde overige bestedingen	

		Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen				Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: E27B/01*	*Aard controle R* *Indicator: E27B/02*	*Aard controle R* *Indicator: E27B/03*	*Aard controle R* *Indicator: E27B/04*	*Aard controle R* *Indicator: E27B/05*	
		1	2017-17482	€ 0	€ 0			
		2						
		100						
			Kopie beschikkingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: E27B/06*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/10*	
		1	2017-17482	€ 0	€ 0		Nee	
		2						
		100						
Ien W	**E84**	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*		

			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/08*		
		1	330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h|aantal in Stuks	Nee				
		2						
		50						
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 1.118.048	€ 37.423	€ 79.412	€ 0	€ 20.840	€ 0
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslag affaire

			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 48.782	€ 10.295	€ 0	€ 93.607	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Ja				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2022** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 8.530	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 16.971	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
		6	Totaal	0	0			
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					

			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/16*	Levensonderhoud-Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslag affaire Gemeente *Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvantoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/19*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			6	Totaal	0	0	0	
SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Besteding (jaar T) Gemeente	Baten (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		

			Aard controle R *Indicator: G10/01*	*Aard controle R* *Indicator: G10/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*			
			€ 5.070	€ 0	Ja			
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein herstelloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/04*			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	**G13**	**Onderwijsroute 2022_ deel gemeente** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 20.379	€ 8.394				

			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken**	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken**	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten**	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
			Aard controle n.v.t. *Indicator: H4/03*	*Aard controle R* *Indicator: H4/04*	*Aard controle R* *Indicator: H4/05*	*Aard controle R* *Indicator: H4/06*	*Aard controle R* *Indicator: H4/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	1.3 - Onroerende zaken - Onderhoud	€ 8.394	€ 8.394	€ 0	€ 0	
		2						
		100						
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd**	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd**	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd**	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd**
			Aard controle n.v.t. *Indicator: H8/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	*Aard controle R* *Indicator: H8/03*	*Aard controle R* *Indicator: H8/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
		1	1042259	€ 10.000	€ 0	€ 9.216	€ 0	€ 9.216
		2	1042259	€ 8.858	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		3	1041600	€ 20.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 30.000
		4	1034687	€ 22.571	€ 0	€ 0	€ 0	€ 4.608
			Kopie beschikkingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. *Indicator: H8/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*				
		1	1042259	Nee				
		2	1042259	Nee				
		3	1041600	Ja				
		4	1034687	Nee				

VWS	H12	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/02*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*	
			€ 11.446	Ja	Ja	

2.2.7. Overzicht van baten en lasten per taakveld

Op basis van het BBV worden budgetten verdeeld over programma's. Daarnaast is er wettelijk sprake van algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vennootschapsbelasting en onvoorzien. Mutaties in reserves kunnen per programma toegerekend worden.
Op basis van de wettelijke 'Uitvoeringsinformatie' (IV3) vindt er echter een andere indeling plaats, namelijk in wettelijke taakvelden. Hieronder treft u deze tabel in taakvelden aan, waarbij is aangegeven onder welk programma deze taakvelden vallen. Dit zijn andere programma's dan door de raad vastgesteld. De algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vennootschapsbelasting, onvoorzien en mutaties reserves worden hierbij integraal ondergebracht in programma 'Bestuur en ondersteuning' omdat deze categorieën niet afzonderlijk bestaan in de Uitvoeringsinformatie / IV3. Het voordelig resultaat van € 1.893k valt onder taakveld 0.11 en staat ook in Programma 'Bestuur en ondersteuning'

*Bedragen * € 1.000*

TV	Taakveld	Lasten	Baten	Saldo
0.	**Bestuur en ondersteuning**	**8.528**	**16.611**	**-8.083**
0.1	Bestuur	969	104	865
0.2	Burgerzaken	322	97	225
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	186	37	149
0.4	Overhead	4.502	35	4.467
0.5	Treasury	39	418	-379
0.61	OZB woningen	1	1.793	-1.792
0.62	OZB niet-woningen	1	381	-380
0.63	Parkeerbelasting	0	0	0
0.64	Belastingen overig	170	108	62
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	2	12.830	-12.828
0.8	Overige baten en lasten	-210	0	-210
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	653	807	-154
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	1.893	0	1.893
1.	**Veiligheid**	**799**	**157**	**643**
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	540	83	457
1.2	Openbare orde en veiligheid	259	74	186
2.	**Verkeer, vervoer en waterstaat**	**759**	**98**	**662**
2.1	Verkeer en vervoer	745	96	649
2.2	Parkeren	3	0	3
2.3	Recreatieve havens	0	1	-1
2.4	Economische havens en waterwegen	3	0	3
2.5	Openbaar vervoer	9	0	9
3.	**Economie**	**166**	**201**	**-36**
3.1	Economische ontwikkeling	17	0	17

3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	36	66	-29
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	5	0	5
3.4	Economische promotie	107	135	-29
4.	**Onderwijs**	**437**	**178**	**259**
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	120	0	120
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	317	178	139
5.	**Sport, cultuur en recreatie**	**825**	**48**	**777**
5.1	Sportbeleid en activering	38	31	7
5.2	Sportaccommodaties	118	14	104
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	115	0	115
5.4	Musea	0	0	0
5.5	Cultureel erfgoed	25	0	25
5.6	Media	25	0	25
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	504	3	501
6.	**Sociaal domein**	**7.117**	**1.892**	**5.225**
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	484	282	202
6.2	Wijkteams	83	0	83
6.3	Inkomensregelingen	2.310	1.547	763
6.4	Begeleide participatie	569	0	569
6.5	Arbeidsparticipatie	186	0	186
6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	310	2	308
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	1.355	62	1.292
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	1.557	0	1.557
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	16	0	16
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	247	0	247
7.	**Volksgezondheid en milieu**	**1.819**	**1.604**	**214**
7.1	Volksgezondheid	252	0	252
7.2	Riolering	446	586	-139
7.3	Afval	767	896	-130
7.4	Milieubeheer	343	122	221
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	11	0	11
8.	**Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing**	**473**	**134**	**339**
8.1	Ruimtelijke ordening	252	3	249
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	0	0	0
8.3	Wonen en bouwen	220	131	90

Totaal-generaal	**20.922**	**20.922**	**0**

Verdelingsprincipe van taakvelden over programma's

Programma	Toegewezen taakvelden
Besturen	0.1 t/m 0.3, 0.5 (deels), 0.64 (deels), 0.7 (deels/kosten)
Beschermen	1.1 t/m 1.2
Verplaatsen	2.1 t/m 2.5
Werken	3.1 t/m 3.4
Leren	4.1 t/m 4.3
Recreëren	5.1 t/m 5.7
Samenleven en zorgen	6.1 t/m 6.82
Gezond leven	7.1 t/m 7.5
Wonen	8.1 t/m 8.3
Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, Vennootschaps-belasting en Onvoorzien	0.4, 0.5 (deels), 0.61 t/m 0.63, 0.64 (deels), 0.7 (deels/ en 0.9
Mutaties reserves	0.10 *)
Resultaat	0.11

*) Mutaties in reserves worden zo veel mogelijk functioneel verdeeld over alle programma's, zodat per programma de mutaties in de reserves bekend zijn. Voor de Uitvoeringsinformatie voor derden worden deze mutaties ondergebracht in taakveld 0.10.

VASTSTELLINGSBESLUIT

3.1. Vaststellingsbesluit

In de onderhavige Jaarstukken 2022 hebben wij verantwoording afgelegd over de realisatie van het door uw raad vastgesteld beleid. Wij danken u voor het in het college gestelde vertrouwen.

Mook, 16 mei 2022

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De secretaris, De burgemeester,

drs. W. Mariman mr. drs. W. Gradisen

Aldus vastgesteld door de raad van de Gemeente Mook en Middelaar in zijn openbare vergadering van 15 juni 2023.

De raad voornoemd,

De griffier, De voorzitter,

mw. M. van Arensbergen mr. drs. W. Gradisen

BIJLAGEN

4.1. Bijlage Algemene Uitkering

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven			
Maatstaf	**Berekende Aantallen**	**Gewicht / %**	**Uitkering**
1c Waarde niet-woningen eigenaren	630.000	-0,163111	-102.760
1f Waarde niet-woningen gebruikers (onder aftrek amendement De Pater)	570.500	-0,131452	-74.993
1a Waarde woningen eigenaren	10.180.000	-0,083763	-852.707
Subtotaal			**-1.030.461**

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is			
Maatstaf	**Berekende Aantallen**	**Gewicht**	**Bedrag in basis**
1e OZB waarde niet-woningen	63	380,05	23.943
8a Bijstandsontvangers (vanaf UJR 2016)	86	2.173,29	186.903
3a Eén-ouder-huishoudens	215	1.040,35	223.675
2 Inwoners	7.989	162,68	1.299.651
5 Inwoners: ouderen boven 64 jaar	2.196	101,03	221.862
5a Inwoners: ouderen 75 t/m 84 jaar	763	26,49	20.212
7 Lage inkomens	853	30,96	26.409
7c-2 Lage inkomens (drempel) (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	478	1.041,54	497.752
12 Minderheden	125	327,99	40.999
11a Uitkeringsontvangers (vanaf UJR 2016)	381	87,11	33.189
3b Huishoudens	3.717	90,82	337.578
3c Eenpersoonshuishoudens	1.137	92,42	105.082
8b Loonkostensubsidie	5	1.972,65	9.863
4a Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar (vanaf uitkeringsjaar 2019)	1.263	878,77	1.109.887
7g-2 Jeugdigen in gezinnen met armoederisico	96	323,53	31.055
7h-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen huishoudens	3.097	-164,92	-510.683
7i-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen huishoudens met kinderen	502	-645,23	-323.802
3h Ouders met (langdurig) psychisch medicijngebruik	40	4.760,61	190.190
3g Eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	78	1.684,75	131.411
8c-2 Bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	19	868,53	16.792
8d Bijstandsontvangers eenouderhuishoudens	14	2.300,33	32.971
11b-2 Uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers	295	1.360,82	401.442
11c-2 Wajong (wajongeren)	78	869,52	67.823
3i-2 Medicijngebruik met drempel	1.372	379,63	520.722
8e Re-integratie klassiek	0,112	367.155,38	41.121
4b Inwoners jonger dan 65 jaar	5.793	4,25	24.620
5b Inwoners: ouderen 65 t/m 74 jaar	1.197	0,19	227
5c Inwoners: ouderen 85 jaar en ouder	236	0,19	45
3d Eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	232	16,50	3.828
3e Eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	218	65,89	14.364
3f Eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	132	115,38	15.230
7d-2 Huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	93	129,39	11.985
7e-2 Huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	66	517,19	34.001
7f-2 Huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	24	903,82	21.303
7j-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (65 t/m 74 jaar)	223	118,18	26.411
7k-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (75 t/m 84 jaar)	159	472,79	74.993
7l-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (85 jaar en ouder)	57	827,35	47.051
3j Bedden	9.855	0,86	8.475
13 Klantenpotentieel lokaal	5.990	46,15	276.439
14 Klantenpotentieel regionaal	910	40,31	36.682
15e Leerlingen VO	170	370,50	62.837
15j Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 0,3	1	-2.152,32	-2.152
15k Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 1,2	9	-3.377,61	-30.398
38 Bedrijfsvestigingen	1.065	75,76	80.684
31a ISV (a) stadsvernieuwing	0,00004203	6.087.306,96	256
31b ISV (b) herstructurering	0,00005999	3.736.019,31	224
36 Kernen	4	9.113,30	36.453

37 Kernen * bodemfactor buitengebied	4	14.878,30	59.513
36a Kernen met 500 of meer adressen	1	60.292,49	60.292
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	261	11,72	3.059
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	1.109	5,82	6.452
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	1.632	64,88	105.864
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	9	1.525,03	13.725
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	47	3.089,49	145.206
21 Oppervlakte bebouwing	56	588,37	32.949
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	9	1.921,87	17.297
22a Oppervlakte bebouwing woonkern	47	2.284,96	107.393
19 Oppervlakte binnenwater	142	38,04	5.402
16 Oppervlakte land	1.739	41,11	71.490
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	1.739	26,89	46.762
24b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	3.751	57,21	214.595
25b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016) * bodemfactor woonkernen	3.751	50,79	190.513
39 Vast bedrag	1	297.627,30	297.627
Subtotaal			**6.857.740**

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)	
Uitkeringsfactor	1,8230
Subtotaal (B x C (=uf))	**12.501.660**

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
56d Suppletie-uitkering integratie sociaal domein	8.425	8.425
Subtotaal		**8.425**

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
71 Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches (DU)	26.081	26.081
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	41.833	41.833
103 Gezond in de stad (DU)	8.636	8.636
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	13.856	13.856
223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	16.945	16.945
266 Maatschappelijke begeleiding statushouders (DU)	11.850	11.850
290 Vergoeding raadsleden kleine gemeenten (IU)	124.605	124.605
383 Inburgering (IU)	29.869	29.869
393 Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (DU)	2.000	2.000
406 Handhaving quarantaine (DU)	136	136
409 Einde lening inburgeringsplichtig (DU)	518	518
411 Inkomstenderving gemeenten 2020 (covid-19) (DU)	32.000	32.000
419 Gemeenteraadsverkiezingen (DU)	16.851	16.851
421 Extra capaciteit BOAs (DU)	29.814	29.814
424 Uitvoeringskosten klimaatakkoord (DU)	131.314	131.314
427 Invoeringskosten Omgevingswet (DU)	126.456	126.456
428 Wet kwaliteitsborging bouw (DU)	20.740	20.740
431 Leerlingenvervoer Oekraïne (DU)	5.754	5.754
438 Meerkosten Oekraïne sociaal domein (DU)	5.344	5.344
439 Versterken sociale basis (DU)	6.852	6.852
Subtotaal		**651.454**

Onderdeel F - 3 D's in het sociaal domein

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
260 Participatie (IU)	469.245	469.245
261 Voogdij/18+ (IU)	246.494	246.494

Subtotaal	**715.739**

Onderdeel G - Aanvullingen van de gebruiker		
Aanvullingen van de gebruiker	**Opgave**	**Uitkering**
Subtotaal		**0**

Totaal uitkering 2022:	**12.846.817**

Door afronding van het ministerie van BZK op de maatstaf eigen inkomsten is de werkelijke ontvangst over 2022 € 12.846.420,03 (€ 12.846k).

4.2. Bijlage Beleidsindicatoren

Hieronder treft u een nadere toelichting aan op de diverse beleidsindicatoren zoals vermeld in de programma's. Deze gegevens zijn afkomstig van de website www.waarstaatjegemeente.nl.

Besturen

Betreft eigen indicatoren en staan niet op waarstaatjegemeente.nl

Beschermen

1	*Verwijzingen Halt* Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar feit plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.	Stichting Halt 2013-2021
2	*Misdrijven - Winkeldiefstallen* Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.	CBS Diefstallen 2010-2022 (waarde 0,0)
3	*Misdrijven - Geweldsmisdrijven* Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).	CBS Criminaliteit 2012-2022
4	*Misdrijven - Diefstallen uit woning.* Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners.	CBS Diefstallen 2010-2022

5	*Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen* Aantal vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners. Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder de dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.	CBS Criminaliteit 2010-2022

Verplaatsen

Geen beleidsindicator vermeld

Werken

1	*Functiemenging* De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	CBS BAG/LISA 2010-2021
2	*Vestigingen (van bedrijven)* Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.	LISA 2010-2021

Leren

1	*Absoluut verzuim*	DUO / Ingrado 2014-2017,2019, 2021

Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven.

2 *Relatief verzuim*

DUO / Ingrado

2014-2021

Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend.

3 *Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie:*

DUO / Ingrado

% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs

2010-2021

Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De cijfers van DUO hebben betrekking op schooljaren.

Recreëren

1 *Niet-sporters*

Gezondheidsmonitor GGD/ CBS/ RIVM

Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

2012, 2016, 2020

Samenleven en zorgen

1 *Banen*

CBS Bevolkingsstatistiek / LISA

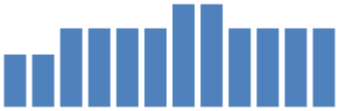
2010-2021

Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.

2 *Jongeren met een delict voor de rechter*

CBS Jeugd

	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS. (voor Mook en Middelaar te lage populatie, dus n.v.t.)	2010-2015
3	*Kinderen in uitkeringsgezin* Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	CBS Jeugd 2010-2021
4	*Netto arbeidsparticipatie* Het percentage van de werkzame beroepsbevolking.	CBS 2010-2022
5	*Werkloze jongeren* Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	CBS Jeugd 2010-2015, 2019-2020
6	*Personen met een bijstandsuitkering* Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.	CBS 2015-2021

7	*Lopende re-integratievoorzieningen* Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	CBS 2015-2020
8	*Jongeren met jeugdhulp* Het percentage jongeren van 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.	CBS 2015-2019, 2021
9	*Jongeren met jeugdbescherming* Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.	CBS 2016-2017, 2019, 2021-2022
10	*Jongeren met jeugdreclassering* Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren	CBS 2015-2019 Gegevens niet beschikbaar

	vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.	
11	*Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo* Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende Gemeenten.	CBS 2017-2022
Gezond leven		
1	*Omvang huishoudelijk restafval* Niet-gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.	CBS 2010-2020
2	*Hernieuwbare elektriciteit* -	RWS 2010-2011, 2013-2020
Wonen		
1	*Gemiddelde WOZ-waarde* De gemiddelde WOZ waarde van woningen.	CBS 2010-2022

2	*Nieuw gebouwde woningen* Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.	BAG 2012-2021

3	*Demografische druk* De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar en ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.	CBS 2010-2022

4	*Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden* Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	COELO 2014-2022

5	*Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden* Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	COELO 2014-2022

4.3. Bijlage Begrippenlijst

Onderstaande begrippenlijst kan gebruikt worden ter verduidelijking van begrippen die in de diverse boekwerken van de p&c-cyclus worden gebruikt. Deze lijst is niet alleen specifiek van toepassing op de Jaarstukken, maar kan ook gebruikt worden voor bijvoorbeeld de Programmabegroting. Het is mogelijk dat niet alle begrippen in deze jaarstukken vermeld zijn.

Achterstallig onderhoud	Onderhoud dat niet op tijd is uitgevoerd, waardoor een onderhoudsrichtlijn is overschreden en niet (meer) wordt voldaan aan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau. Achterstallig onderhoud kan leiden tot schade en/of onveilige situaties, hetgeen vaak leidt tot hogere herstelkosten.
Activa-posten	De activa maken onderdeel uit van de balans (zie aldaar) en worden, kort gezegd, gevormd door de (in geldwaarde uitgedrukte) bezittingen, zoals gebouwen, goederen, vorderingen en geldtegoeden. De activa-posten worden meestal onderverdeeld in twee categorieën: - vaste activa, zijnde activa-posten die langer dan een jaar meegaan zoals gebouwen, machines en inventaris en; - vlottende activa, zijnde activa-posten die maximaal één jaar meegaan, zoals voorraden, vorderingen en geldtegoeden. De tegenhanger van de activa-posten zijn de passiva-posten.
Algemene reserve	Reserves kunnen worden omschreven als eigen vermogensbestanddelen (op de balans) en zijn in principe vrij om te besteden. Een algemene reserve is een reserve waaraan de raad geen specifieke bestemming heeft gegeven, zoals bij een bestemmingsreserve het geval is. Mook en Middelaar heeft twee algemene reserves: - een (min of meer geblokkeerde) algemene reserve die als ondergrens wordt aangehouden voor het afdekken van risico's, zijnde de 'Algemene reserve' en; - een volledig vrij te besteden algemene reserve, zijnde de Vrij Besteedbare Reserve (VBR).
Balans	De balans bestaat uit twee gedeelten die met elkaar in evenwicht zijn: de activa en de passiva (zie aldaar). De term 'balans' doelt op dit evenwicht. De activa worden, kort gezegd, gevormd door de bezittingen en de passiva bestaan uit het eigen vermogen en het vreemd vermogen. Als de beide delen naast elkaar gepresenteerd worden, staan de activa aan de linkerzijde (debetkant) en de passiva aan de rechterzijde (creditkant). Er is echter niets op tegen om ze onder elkaar te zetten.
Bestuurlijk belang	Betreft zeggenschap in/bij een verbonden partij. Een gemeente kan een bestuurlijk belang hebben in een verbonden partij, doordat zij in het bestuur is vertegenwoordigd. De gemeente kan het ook hebben doordat zij stemrecht heeft in de verbonden partij.
BBV	Het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' (BBV) beschrijft de regels waaraan onder andere de begroting van een gemeente moet voldoen.
Belastingcapaciteit	De belastingcapaciteit maakt duidelijk hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Door de manier waarop dit financiële kengetal wordt berekend, is dit cijfer in het jaarverslag altijd hetzelfde als in de begroting.
Bestemmingsreserve	Reserves kunnen worden omschreven als eigen vermogensbestanddelen (op de balans) en zijn in principe vrij om te besteden. Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de raad echter een specifieke bestemming heeft gegeven. De raad is bevoegd om de bestemming te wijzigen of ongedaan te maken.
Bestemmingsreserve kapitaallasten	Bestemmingsreserve voor het dekken van kapitaallasten (afschrijving en rente) van reeds gerealiseerde of nog te realiseren investeringen. De kapitaallasten van nieuwe investeringen worden zoveel mogelijk opgenomen in de begroting, zodat deze bestemmingsreserve op termijn niet meer nodig is.
Bezuinigingsmaatregelen	Lastenverlagende maatregelen om een begrotingstekort weg te werken. Een bezuiniging is iets wat al rechtstreeks op de lasten van de begroting wordt verwerkt. In de begroting zijn deze bezuinigingen op programmaniveau verwerkt.
Budgetrecht	De bevoegdheid om financiële middelen beschikbaar te stellen. Door de begroting vast te stellen geeft de raad het college toestemming om geld uit te geven aan de afgesproken activiteiten.
Deelneming	Participatie in een besloten of naamloze vennootschap, waarin de gemeente aandelen heeft.
Dekkingsmiddelen	Middelen die worden gegenereerd dan wel aangewend om de lasten in de begroting op te vangen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen algemene dekkingsmiddelen en specifieke dekkingsmiddelen.

	Algemene dekkingsmiddelen zijn vrij te besteden (zoals uitkeringen gemeentefonds), terwijl specifieke dekkingsmiddelen gebonden zijn aan bepaalde uitgaven binnen een programma (zoals een provinciale subsidie, de afvalstoffenheffing of leges voor de aanvraag van een paspoort).
Dividend	Een vergoeding die wordt uitbetaald aan aandeelhouders (= deelneming).
EMU-referentiewaarde	Een individuele EMU-referentiewaarde betreft geen norm, maar betreft een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft. De Wet Hof bepaalt dat de individuele referentiewaarde voor het EMU-saldo van de individuele overheden, naast het eigen aandeel, ook het aandeel in het EMU-saldo van gemeenschappelijke regelingen betreft waar de individuele overheid deel van uitmaakt.
EMU-saldo	Het geraamde of het gerealiseerde saldo van de ontvangsten en uitgaven op kasbasis van een gemeente. Dit in tegenstelling tot het begrotings- of rekeningresultaat op basis van het baten- en lastenstelsel. Het EMU-saldo wordt berekend volgens Europese voorschriften.
Financieel belang.	Een bedrag dat aan een verbonden partij ter beschikking is gesteld en niet verhaald kan worden als de verbonden partij failliet zou gaan. Het kan ook het bedrag zijn waarvoor de gemeente aansprakelijk is als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.
Financiële kengetallen	Getallen waarmee inzicht verkregen kan worden in de financiële positie van een gemeente. Deze zijn vermeld in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.
Geïnventariseerde risico's	In kaart gebrachte kansen op gevaar of schade met financieel gevolg van substantiële omvang.
Gekwantificeerde risico's	Het totaal van de financiële gevolgen van de kansen op gevaar of schade.
Gemeenschappelijke regeling	Een samenwerkingsverband tussen overheidslichamen (zoals bijvoorbeeld gemeenten) dat op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen is opgericht.
Groot onderhoud	Uitvoering van correctieve maatregelen, als gevolg van slijtage na een langere periode van gebruik, om een object in goede staat (op een vooraf bepaald kwaliteitsniveau) te houden of te brengen. Groot onderhoud dient zich in de regel aan, is daarom vaak gepland, is veelal ingrijpend van aard en betreft een groot of belangrijk deel van het object.
Incidentele baten en lasten	De aard van de begrotingspost is altijd leidend voor het al dan niet incidentele karakter ervan. Een hulpmiddel bij het bepalen van het karakter van de begrotingspost is de tijdsduur. Incidentele baten en lasten zijn posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Baten en lasten die zich in drie jaar of minder voordoen, kunnen worden gekwantificeerd als incidenteel, maar kunnen ook structureel van aard zijn. Baten die zich vier jaar of langer voordoen zijn in beginsel structureel van aard.
Investeringen met economisch nut	Investeringen die verhandelbaar zijn (bijvoorbeeld gebouwen of vervoermiddelen) en kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.
Investeringen met maatschappelijk nut	Investeringen die in principe niet verhandelbaar zijn (bijvoorbeeld wegen). Voor sommige investeringen met maatschappelijk nut worden de kosten verhaald middels een heffing (bijvoorbeeld riolering).
Klein onderhoud	Preventieve maatregelen en dagelijkse reparaties die noodzakelijk zijn om het object in goede, werkende en veilige staat te houden tegen een van te voren vastgesteld kwaliteitsniveau.
Kwaliteitsniveau van het onderhoud	Een maat (norm) voor de staat van onderhoud waarop een kapitaalgoed zich moet bevinden.
Kwijtschelding	Inwoners die gemeentelijke belastingen (lokale heffingen) niet kunnen betalen, kunnen de gemeente om kwijtschelding vragen. Het is afhankelijk van het gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid wie daarvoor wel of niet in aanmerking komt en voor welke belasting.
Lokale heffingen	Retributies en eigen belastingen die de gemeente ontvangt op basis van publiekrechtelijke regels, zoals onroerende zaakbelastingen, leges, rioolheffing en afvalstoffenheffing.
Materiële vast activa	Investeringen met een meerjarig economisch of maatschappelijk nut.
Omgevingsadressen-dichtheid	De omgevingsadressendichtheid of OAD is een maat voor stedelijkheid. Ze wordt in Nederland door het Centraal Bureau voor de Statistiek gebruikt. De omgevingsadressendichtheid van een adres is het aantal adressen binnen een cirkel van één kilometer rond dat adres. Per blok van 500 bij 500 meter wordt de OAD uitgerekend voor een (mogelijk fictief) adres in het midden van dat blok en vervolgens toegekend aan alle adressen in dat hele blok. Er zijn volgens deze definitie vijf graden van stedelijkheid:

	Stedelijkheid / **Aantal adressen per km²** zeer sterk stedelijk / meer dan 2.500 sterk stedelijk / 1.500 - 2.500 matig stedelijk / 1.000 - 1.500 weinig stedelijk / 500 - 1.000 niet stedelijk / minder dan 500
Onderhoud kapitaalgoederen	Het systematisch aan de hand van beheerplannen onderhouden van in de gemeente aanwezige kapitaalgoederen (zoals wegen, groen, water, gebouwen).
Opschuiven sluitend meerjarenperspectief	In de Gemeentewet is bepaald dat een meerjarenraming voor (ten minste) de drie jaren volgend op het begrotingsjaar wordt opgesteld. Als het begrotingsjaar geen structureel en reëel evenwicht laat zien, moet aannemelijk worden gemaakt dat het evenwicht uiterlijk in het derde jaar van de meerjarenraming door de gemeente tot stand kan worden gebracht. Het is daarom in beginsel voor de toezichthouder niet acceptabel als ieder jaar opnieuw een meerjarenraming wordt opgesteld waarbij er uitsluitend in het derde jaar van de meerjarenraming weer evenwicht is.
Overhead	Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces (zoals algemene personeelskosten, kosten van ICT, huisvestingskosten, kosten managementteam).
Passiva-posten	De passiva maken onderdeel uit van de balans en worden, kort gezegd, gevormd door het (in geldwaarde uitgedrukte) eigen vermogen en vreemd vermogen (schulden en verplichtingen). De passiva-posten worden meestal onderverdeeld in drie categorieën: - eigen vermogen, zijnde het verschil tussen alle bezittingen (activa) en het vreemd vermogen (schulden); - vaste passiva, zijnde passiva-posten die langer dan een jaar meegaan zoals voorzieningen en langlopende opgenomen geldleningen en; - vlottende passiva, zijnde passiva-posten die maximaal één jaar meegaan, zoals schulden aan leveranciers of 'rood staan' bij een bank.
Preventief toezicht	Wanneer de begroting niet aan de wettelijke criteria voor structureel en reëel evenwicht voldoet, is er sprake van preventief toezicht. In dat geval behoeven de begroting en de daarop volgende begrotingswijzigingen vooraf de goedkeuring van de toezichthouder (Gedeputeerde Staten).
Programma	Een samenhangend geheel van activiteiten in de gemeentebegroting. De programma's worden door de raad vastgesteld (en blijven in principe gedurende een raadsperiode gelijk).
Reëel evenwicht	Met reëel evenwicht wordt bedoeld dat de geraamde baten en lasten in de begroting en meerjarenraming volledig en realistisch zijn.
Repressief toezicht	Wanneer de begroting aan de wettelijke criteria voor structureel en reëel evenwicht voldoet, is er sprake van repressief toezicht. Dit is de standaardvorm van toezicht en houdt in dat de begroting en de daarop volgende begrotingswijzigingen direct uitgevoerd kunnen worden (rechtskracht krijgen), zonder afhankelijk te zijn van een voorafgaande goedkeuring van de toezichthouder (Gedeputeerde Staten).
Risico-inventarisatie	Een overzicht van de kansen van een positieve of een negatieve gebeurtenis van materieel belang.
Risicomanagement	Risicomanagement is een hulpmiddel om op een gestructureerde manier risico's in kaart te brengen, te evalueren en - door er proactief mee om te gaan - beter te beheersen. Risicomanagement is gebaseerd op het maken van risicoanalyses en maakt veelal gebruik van risicomodellen.
Saldo van de financieringsfunctie	Het saldo van de financieringsfunctie is het verschil tussen de toegerekende rekenrente aan de producten en de werkelijk betaalde rente over de lang- en kortlopende leningen. Dit wordt ook wel het renteresultaat genoemd.
Solvabiliteitsratio	Dit financiële kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal.
Stelpost	Begrotingspost waarvan de concretisering nog moet worden uitgewerkt.
Stelsel van baten en lasten	Gemeenten werken met een stelsel van baten en lasten. Dat betekent dat inkomsten en uitgaven moeten worden toegerekend aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking hebben. Bij een kasstelsel, dat de Rijksoverheid bijvoorbeeld hanteert, worden inkomsten en uitgaven toegerekend aan het jaar waarin de betalingen zijn gedaan. Het omrekenen van het resultaat volgens het stelsel van baten en lasten naar een resultaat volgens het kasstelsel, gebeurt via het berekenen van het EMU-saldo.
Structureel en reëel evenwicht	Deze situatie is aan de orde als, uitgaande van het bestaande beleid en inclusief nieuw aanvaard beleid,

	- alle structurele lasten tenminste worden gedekt door structurele baten en - incidentele lasten worden gedekt door incidentele baten (waaronder onttrekkingen aan de VBR).
Taakstelling	Opdracht tot bezuinigingen, terwijl (nog) geen concrete maatregelen zijn genomen. Pas op langere termijn ontstaan de positieve financiële effecten.
Voorziening	Voorzieningen kunnen worden omschreven als vermogensbestanddelen die als vreemd vermogen zijn aan te merken, omdat deze gelden niet vrij beschikbaar zijn. Er staat namelijk altijd een verplichting of een kwantificeerbaar risico tegenover. De raad stelt voorzieningen in voor een specifiek doel. Ter onderbouwing moet een (beheers)plan opgesteld worden. De voorziening kan alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor zij is ingesteld.
Vrij Besteedbare Reserve (VBR)	De Vrij Besteedbare Reserve is een vorm van een algemene reserve, maakt onderdeel uit van het eigen vermogen op de balans en is vrij te besteden.
Weerstandsvermogen	Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin de gemeente in staat is middelen vrij te maken dan wel middelen heeft vrijgemaakt om niet begrote financiële tegenvallers op te vangen, zonder ingrijpende beleidswijzigingen. Het weerstandsvermogen bestaat uit twee onderdelen, namelijk de weerstandscapaciteit en de risico's. Het weerstandsvermogen geeft de verhouding tussen deze twee onderdelen aan.
Weerstandscapaciteit, incidenteel	Het vermogen om onverwachte eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van taken op het geldende niveau.
Weerstandscapaciteit, structureel	Het vermogen om onverwachte tegenvallers structureel in de lopende begroting op te kunnen vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken.

4.4. Bijlage Controleverklaring

De controleverklaring van de accountant wordt separaat toegevoegd.